

Protokół nr XIII
Sesji Rady Miejskiej Wrocławia
5 września 2019 roku, godz. 11.00
Sala Sesyjna im. Ignacego Jana Paderewskiego, Sukiennice 9

Sesja trwała w godzinach od 11.00 do 19.00.

Na ogólną liczbę 37 Radnych 2 osoby były nieobecne: Radny Sergiusz Kmiecik i Radny Dariusz Ślusarek.

Szczegółowe wyniki głosowań stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Charłampowicz: Witam Państwa Prezydentów, Pana Prezydenta, Dyrektorów Departamentów, Panie Radnych i Panów Radnych, a także przybyłych gości.

I. Informacje i komunikaty Przewodniczącego Rady i Prezydenta Miasta.

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Charłampowicz: Szanowni Państwo, od dzisiejszej sesji rozpoczynamy prace na zaktualizowanym oprogramowaniu do prowadzenia debat i głosowań w trakcie sesji. Pulpit do głosowania i debata działa podobnie jak w poprzednim systemie. Nowością jest to, że sprawdzanie obecności odbywa się automatycznie po włożeniu karty do czytnika bez konieczności naciskania niebieskiego przycisku. Proszę o cierpliwość w trakcie dzisiejszych obrad, ponieważ pracownicy Biura Rady Miejskiej pomimo licznych szkoleń i testów tak naprawdę dzisiaj będą mieli możliwość sprawdzenia w pełni funkcjonalności nowego oprogramowania. Szanowni Państwo, do Rady Miejskiej wpłynęło zaproszenie dla wszystkich Radnych od Prezydenta Wrocławia Pana Jacka Sutryka do udziału w panelu dyskusyjnym dotyczącym 21 tez samorządowych. Spotkanie odbędzie się w dniu 13 września br. w sali wykładowej Uniwersytetu Wrocławskiego, ul. Uniwersytecka 22–26, sala 1D, I piętro, o godz. 16.00. Szczegółowe informacje zostały wysłane do Państwa pocztą elektroniczną. W czasie pierwszej przerwy w obradach w Klubie Radnego odbędzie się posiedzenie Zespołu ds. zaopiniowania kandydatów zgłoszonych na ławników.

Zapraszam Panią Ewę Skrzywanek — konsultanta metodycznego z Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, która przedstawi informacje na temat dawnej Polonii wrocławskiej i miejsc pamięci z nią związanych. Zapraszam, Pani Dyrektor.

Konsultant Metodyczny Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli Ewa Skrzywanek: [red. — W trakcie swojego wystąpienia Pani Konsultant metodyczny posiłkowała się prezentacją multimedialną] Dzień dobry. Witam bardzo serdecznie. To dla mnie ogromny zaszczyt móc przed Państwem wystąpić. Panie Przewodniczący, Panie Prezydencie, Szanowne Panie i Panowie Radni. Przedwojenna Polonia wrocławska to tak naprawdę temat bardzo nieznany we Wrocławiu. Od 1956 roku opowieścią o przedwojennej Polonii Wrocławia zajmowało się Towarzystwo Miłośników Wrocławia i nadal to czyni. Od 20 lat Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli dba o pamięć przedwojennych Polaków w Breslau. Kazik Staszewski powiedział, że kto nie zna swoich korzeni, ten drzewem potężnym nie będzie, więc znajomość historii przedwojennego Wrocławia uważamy, że jest rzeczą niezbędną nie tylko dla młodzieży szkół wrocławskich, ale także dla mieszkańców tego miasta. Jedna z przedwojennych mieszanek Wrocławia powiedziała, że jeżeli pamięć o nich przetrwa, to będzie szalenie ważne. Pytano także, czy ktoś o nich będzie pamiętał? Polaków w Breslau w okresie do I wojny światowej było około 20 000. Po I wojnie światowej tak naprawdę do odrodzonego państwa polskiego

większość z nich wyjechała. Została nieliczna garstka rzemieślników, studentów, którzy tutaj przebywali, osoby, które pracowały w przemyśle, miały swoje warsztaty, ale także pracowały w konsulacie polskim. Około 2000—3000 Polaków w wielkim 600-tysięcznym mieście to naprawdę niewielka garstka, ale ich rola była szalenie ważna. Ci Polacy pochodzili głównie z Wielkopolski, Górnego Śląska, z Opolszczyzny. Tutaj osiedlali się. Kobiety, które podejmowały się prac, szukając lepszego życia, wychodziły często za mąż za Niemców. Były to mieszane małżeństwa, ale udawało im się wychowywać dzieci w języku polskim. Byli przybyszami — trochę tak, jak inni dzisiaj migranci przyjeżdżają do Wrocławia — oni byli także tutaj tą małą garstką ludzi „skądś”. Polakami, którzy potrafili się w tym mieście zakorzenić i pokochali bardzo to swoje miasto, pracując i działając także na rzecz Polski. Było bardzo wiele instytucji polskich: Szkołka Polska, Związek Polaków w Niemczech, powstały w 1922 roku, organizował bardzo wiele towarzystw, w których Polacy mogli się skupiać: Towarzystwo Młodzieży Szkolnej, Towarzystwo Szkolne, które utrzymywało szkołkę polską przy konsulacie polskim. Szkołka Polska była miejscem niezwykłym. Tam dzieci popołudniami bądź właśnie w sobotę przychodziły i uczyły się języka polskiego. To rzecz dzisiaj dla młodzieży niezrozumiała, ale oni tak bardzo nasiąknięci polskością przybywali do tych miejsc. Studenci odgrywali ogromną rolę, ponieważ dbając o polskość, będąc tu we Wrocławiu, studiując w tych miejscach, wspierali pracowników różnych instytucji polskich. Jedną z tych instytucji była także drużyna imienia króla Bolesława Chrobrego. Ta garstka młodzieży, dziewcząt i chłopców mogła funkcjonować w 1939 roku. Bursa polska, którą Polacy kupili, która znajdowała się przy ul. Tadeusza Kościuszki, skupiała studentów polskich studiujących tutaj we Wrocławiu na Uniwersytecie Wrocławskim, ale także udostępniała swoje miejsce np. Serbołużyczanom. Słowianie trzymali się ze sobą razem. Tutaj wychodziło także małe pismo *Młody Polak w Niemczech*, były inne spółdzielnie. To Polacy, którzy mieszkali w tym mieście przed wojną, grupa młodzieży, która funkcjonowała. Dom Polski, było ich kilka, najpierw Polonia wynajmowała miejsca, w których odbywały się ich spotkania, bale, nauka, zbiórki harcerskie. Z czasem Polacy w 1938 roku mogli kupić ten dom. Dom, który będzie na Podwalu, pokazuję Państwu ul. Henryka Brodatego dzisiejszą, dawniej Heinrich Strasse. Dziś znajduje się tam żłobek i już można powiedzieć, że zapraszamy Państwa na otwarcie, ponowne odsłonięcie tablicy odrestaurowanej dzięki miastu w ostatnim czasie, taką, która tę pamięć uświetnia, dawnego Domu Polskiego Polaków w tym miejscu. W 1938 roku Polacy kupili nowe miejsce — Dom Spotkań [red. — Polski Dom Spotkań], który mieścił się na Podwalu i znowu projektem miasta udało nam się to miejsce upamiętnić tablicą, która znajduje się w miejscu, gdzie stał ten budynek, który przetrwał całą wojnę, ale niestety został zniszczony w maju 1945 roku. Na ul. Podwale znajdował się wspinały Dom Polaków. To tutaj odbywały się bale, bale m.in. np. z konsulem czeskim, bale, spotkania, wykłady. Tutaj w tych Domach Polskich odbywały się koncerty, przybywał Jan Kiepura, przybywały znane osobistości świata kultury, nauki, sztuki, bo dbano o to, żeby ta niewielka garstka Polaków ze sobą się spotykała. Bywało tak, że nawet niemieccy partnerzy, małżonkowie przychodzili na spotkania, atmosfera tych spotkań była niezwykle ważna. Dla sportowców, którzy pewnie są na sali, to co było niezwykle, proszę Państwa, to to, że w 1926 roku odbył się niezwykle mecz Pogonii Lwów z drużyną wrocławską, no i, proszę Państwa, wynik skończył się wygraną 4:1 dla Lwowa. Była to wielka manifestacja polskości. Drużyna Pogonii Lwów została zanieśiona na ramionach do pociągu, a Polacy naprawdę mogli świętować wielkie święto. Niestety, proszę Państwa, w 1935 roku w meczu towarzyskim Niemcy — Polska zostaliśmy pokonani. To, co robimy od lat jako Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, czy Towarzystwo Miłośników Wrocławia, to są miejsca upamiętniania. Towarzystwo Miłośników Wrocławia, Pani Alicja Zawisza, która była osobą, która zebrala wszelkie wiadomości, stworzyła książkę, publikacje, naznaczała miejsca we Wrocławiu pamięcią o tamtych Polakach z przedwojennego Wrocławia. Nam udało się dzięki miastu też takie miejsca upamiętnić i dzięki nim i młodzież, i turyści, i mieszkańcy Wrocławia mogą dowiadywać się, że są miejsca, w których ta Polonia żyła, tutaj mamy bursę na ul. Tadeusza Kościuszki. Dzisiaj tego budynku nie ma, ponieważ także w czasie bombardowań został zburzony. Tak jak

mówię, tutaj też mieszkali Polacy. To są oznaczenia z tamtego okresu. W 1939 roku sytuacja Polaków w Breslau stała się bardzo skomplikowana. Wielu z nich było represjonowanych, aresztowanych, było pobitych, 17 studentów studiujących tutaj na Uniwersytecie Wrocławskim zostało usuniętych z uczelni, nie znalazły się dla nich miejsca. Przygotowywano się do wojny. W czasie wojny większość z nich zginęła, została wcielona do Wehrmachtu, ponieważ byli w większości obywatelami Niemiec mieszkającymi tutaj na Śląsku, we Wrocławiu, czy na Opolszczyźnie. Konsulaty polskie, które miały swoje miejsca, też były ośrodkami polskości, tak jak i kościół św. Marcina. 17 września 1939 roku odbyło się ostatnie nabożeństwo w tym kościółku i dlatego też zapraszamy Państwa na uroczystą mszę z udziałem szkół, pocztów sztandarowych, na złożenie kwiatów. 80. rocznica wybuchu II wojny światowej, z tego miejsca z Breslau trudno ją nam obchodzić. To z tego miejsca wyruszały wojska, startowały samoloty do ataku na Polskę, ale tutaj też Polacy 1 września, a także 17 września czuli, jakie jest straszne zagrożenie, to oni też szli niestety na front walczyć przeciwko Polsce. Kościół Świętego Marcina jest dzisiaj miejscem pamiątkowym, na nim widnieją znaki, które są też nieznane Polakom. Nie wiem, czy wszyscy Państwo Radni znacie ten symbol? To jest symbol wprowadzony po dojściu Hitlera do władzy. Symbol, który zastąpił Orła polskiego, Białego Orła, to jest Rodło. Janina Kłopocka wymyśliła ten znak, pokazując, że to jest bieg Wisły. Gdybyście Państwo nałożyli ten znak na symbol Wisły, faktycznie pokrywa się, jak gdyby wchodzi, jest symbolem naszej rzeki głównej ze stolicą, ten znak, który jest na dole, Krakowem jako kolebką polskości. Co oznacza symbol Rodła? Rodzina i godło. Edmund Osmańczyk, znany Państwu pewnie ze wspaniałej Encyklopedii ONZ, dziennikarz reportażysta, on wymyślił tę nazwę, a ten symbol pojawia się w wielu miejscach, także we Wrocławiu. W 1938 roku Polakom z całych Niemiec udało się zorganizować wielki kongres, na którym się spotkali. Tu Polacy uchwalili prawdy Polaków, które były takim ich wskazaniem na kolejne lata. One są także na tablicy na kościele Świętego Marcina. Wybitne postacie tego miasta to: Anna Jasińska, wnuczka Jakuba Jasińskiego znanego powstańca; Władek Zarembowicz — ostatni drużynowy harcerzy, który zginął w Mathausen w 1944 roku; Franciszek Juszcak, który przetrwał wojnę, aresztowany wielokrotnie był dalej szefem Polaków tych właśnie Breslauerów tutaj także po wojnie, ale, proszę Państwa, tuż po wojnie, można powiedzieć, że Polacy i władze polskie też się z nimi obeszły bardzo srogo. Wielu Polaków po wojnie było represjonowanych, było inwigilowanych. Juszcak musiał ze sobą nosić zaświadczenie z przedwojennego konsulatu od pracownika konsulatu polskiego w Breslau, że jest Polakiem, a nie Niemcem. Ich akcent budził niepokój. We Wrocławiu jest także wiele miejsc innych związanych z Polakami, ale tymi, którzy przybyli do Wrocławia nie z własnej woli, przymusowymi robotnikami, tymi, którzy po powstaniu warszawskim musieli tutaj przybyć, zostali w transportach przewiezieni. Te ślady są także zasługą, można powiedzieć, dziełem Towarzystwa Miłośników Wrocławia w wielu miejscach. Mówię o tym dzisiaj, proszę Państwa, dlatego że wiele miejsc pamięci wymaga naprawy. To są nie tylko tablice, ale to są, proszę Państwa, także groby. To są groby przedwojennej Polonii, które dzisiaj są bardzo mocno zniszczone. Wielu z nich nie ma rodzin. Wiele grobów zostało już zlikwidowanych. Ta pamięć o przedwojennych Polakach, ale także innych znanych osobistościach wymaga naszej uwagi, wymaga pamięci. Część szkół, która nosi imiona przedwojennej Polonii wrocławskiej Anny Jasińskiej, Władka Zarembowicza, czy Franciszka Juszcaka dba, natomiast nie może ich rekonstruować, nie może ich naprawiać. Są groby działaczy takie, które, niestety, już dzisiaj są niezwykle zniszczone. Naszym wnioskiem, naszą prośbą do Rady Miejskiej Wrocławia, do władz miasta jest prośba o to, żeby te miejsca pamięci zostały przywrócone pamięci wrocławian. Mamy nadzieję, że tak się stanie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Charłampowicz: Dziękuję bardzo, Pani Dyrektor. Jeszcze raz chciałem zaprosić wszystkich na 17 września na obchody.

Szanowni Państwo, powstał komitet, którego inicjatywą jest budowa pomnika Adama Mickiewicza we Wrocławiu. Zapraszam Pana [...] który, chciałbym, żeby przybliżył nam

tę inicjatywę. Zapraszam.

Przedstawiciel Komitetu Budowy Pomnika [...]: Szanowni Państwo, mam zaszczyt przedstawić Państwu ideę, budowę, w zasadzie ostatecznej realizacji pomnika Adama Mickiewicza, który jak Państwo dowiedzie się z podręczników historii już, jest wybitnym dziełem, dlatego idea jest związana z ostateczną realizacją pomnika, który został przedstawiony jako makietą w Wilnie w 1924 roku. Autorem tego pomnika był Pan Zbigniew Pronaszko — wybitny artysta, formista uznany w całej Europie, a także na świecie. Pomnik powstał w Wilnie jako makietą. On był dość duży, 12-metrowy, natomiast nie udało się go finalnie zrealizować, ponieważ w roku 1939 został zniszczony przez uderzenie pioruna; on się spalił, ponieważ to była drewniana makietą. Nie udało się go zrekonstruować przed wybuchem wojny, został rozebrany. Naszą ideą jest realizacja pomnika tego właśnie we Wrocławiu z uwagi na następujące rzeczy: przede wszystkim powiązanie naszego miasta z Kresami. Bardzo dużo mieszkańców Wrocławia przyjechało po wojnie właśnie z tamtego regionu, ale nie tylko. Ja jestem wrocławianinem, natomiast mój dziadek też skądś przyjechał, akurat nie była to Polska kresowa, ale wszyscy jesteśmy w jakiś sposób tutaj napływowoi, ale bardzo związani z miastem. Druga rzecz to jest powiązanie tego pomnika z pomnikami, które również występują w Wrocławiu już, czyli to jest pomnik Aleksandra Fredry oraz pomnik Juliusza Słowackiego. We Wrocławiu nie ma pomnika Adama Mickiewicza i to jest według nas świetna okazja, żeby tę lukę wypełnić. Drugą ważną kwestią jest lokalizacja i powiązanie tego wybitnego dzieła z dziełami, które już istnieją we Wrocławiu, ponieważ zarówno materiał, z którego pomnik ma być zbudowany — został zaprojektowany jako statua betonowa — i okres odpowiada podobnym dziełom, które już we Wrocławiu mamy, czyli to jest Hala Stulecia projektu Maxa Berga, wybitna konstrukcja betonowa oraz osiedle Wuwa z końcówki lat dwudziestych, gdzie idea modernizmu, myśli nowoczesnej jest wybitnie udokumentowana. Pomnik z początku lat dwudziestych, on się według nas wpisuje idealnie w ten okres. To pokazuje, że sposób myślenia zarówno na tym obszarze, który był niemiecki i na obszarze dawnej Rzeczypospolitej był bardzo podobny, że tak naprawdę ludzie, którzy przyjechali do Wrocławia po II wojnie światowej, to nie byli nierozumni ludzie gdzieś ze Wschodu, tylko też reprezentowali takie same wartości, jeśli chodzi o inżynierię czy architekturę jak obecny obszar. Nasza propozycja lokalizacji to jest u zbiegu ulic Mickiewicza i Kopernika w obrębie parku Szczytnickiego. Tam jest takie jedyne bardzo zaniedbane miejsce, skwerek, który byśmy chcieli zagospodarować, przeznaczyć. Rozmawialiśmy na ten temat z Wydziałem Architektury i Budownictwa. Jest wstępna zgoda. Oczywiście wszystkie formalne rzeczy będziemy musieli załatwić zgodnie z obowiązującymi procedurami. Dlaczego ta lokalizacja? Poza tymi architektonicznymi względami też zwracam uwagę, że pomnik jest bardzo duży, z 12,5 metra i w jakiejś innej lokalizacji mógłby przytłaczać nieco otoczenie, natomiast tutaj surowa betonowa bryła będzie się wspaniale komponować na tle zieleni. Dodatkowo tam jest również takie obniżenie, gdzie można zrobić jakieś takie amfiteatralne przedstawienie tego dzieła. Związki Mickiewicza z Wrocławiem, bo jeszcze o tym nie powiedziałem, to jest przede wszystkim Muzeum Pana Tadeusza, tutaj widoczne za oknem, oraz Mickiewicz tłumaczył utwory Angelusa Silesiusa na język polski. Komitet działa prawie od dwóch lat, tutaj są wymienieni ci członkowie podstawowi, jak Państwo widzą. To są dość znane wrocławskie postaci. Mamy również komitet honorowy, gdzie zbieramy poparcie od wrocławskich instytucji i uczelni, i oczywiście liczymy na Państwa wsparcie. Bardzo prosimy o pozytywny odbiór tej idei. Zbieramy podpisy z poparciem, tak więc zapraszam Państwa do Klubu Radnego, gdzie są wystawione listy. Jeżeli zechcieliby Państwo się przyłączyć i podpisać, byłibyśmy bardzo zobowiązani. Również na Państwa e-mail została wysłana nasza broszura informacyjna. Troszeczkę więcej jest tam informacji dotyczących tej idei artysty i tego, czym się zajmujemy w tej chwili. Zatem zapraszam do Klubu Radnego. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Chałampowicz: Dziękuję bardzo. Podpisy będzie można złożyć w sprawie poparcia idei utworzenia pomnika

w Klubie Radnego. Czy Pan Prezydent chciałby zabrać głos w tym punkcie? Zapraszam.

Prezydent Wrocławia Jacek Sutryk: Konsekwencje negatywnych zmian klimatu postępujących na naszej planecie, w Polsce, we Wrocławiu odczuwamy coraz silniej. Z całą pewnością bezspornym jest fakt, że człowiek jest tym najważniejszym, niestety, czynnikiem przyczyniającym się do tego, że choćby średnia temperatura na Ziemi rośnie, topnieją wieczne zmarzliny, a kolejne obszary naszej planety pustynnieją. Stajemy się, i to jest ta dobra informacja, stajemy się tego coraz bardziej świadomi, także w Polsce, także we Wrocławiu. Świadomi jesteśmy również tego, że ochrona klimatu wymaga z całą pewnością solidarnego działania ludzi na całym świecie, a zmiany każdy musi oczywiście rozpocząć od siebie. Rozumiemy to dobrze we Wrocławiu, dlatego mimo że zdecydowanie najwięcej narzędzi w tym obszarze ma państwo polskie, podejmujemy jako odpowiedzialny samorząd kolejne działania mające na celu ochronę klimatu i tym samym podniesienie bezpieczeństwa i komfortu życia naszych mieszkańców. Chciałbym teraz Państwu wymienić tylko niektóre z działań, które są już za nami od kilku lat, albo w trakcie których jesteśmy. Od kilku lat pracujemy nad kompleksową strategią ochrony klimatu opartą na takich dokumentach jak: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*, *Plan gospodarki niskoemisyjnej*, *Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu*, czy też wreszcie *Polityka zrównoważonej mobilności miejskiej*. Zmieniliśmy politykę miasta w zakresie koszenia traw. Trawniki miejskie są cięte rzadziej, dzięki czemu dłużej zatrzymują wilgoć, chroniąc gleby i chłodząc otoczenie w czasie upałów, pochłaniają także pyły i niektóre zanieczyszczenia. Jakkolwiek jeszcze nie wszyscy do tych nowych standardów przywykliśmy, to chcemy o nich rozmawiać, chcemy na nie wrocławianki i wrocławian namawiać, choć raz jeszcze zdaje sobie sprawę, że to jest pewien proces i musimy się do tych nowych standardów wszyscy przyzwyczaić. Zakończyliśmy właśnie pierwszą edycję pilotażowego programu *Złap deszcz*, który okazał się zresztą wielkim sukcesem. Program został rzeczywiście entuzjastycznie przyjęty przez mieszkańców naszego miasta, którzy chcą wykorzystywać wody opadowe w swoich gospodarstwach domowych. Dlatego podjęliśmy decyzję o zwiększeniu puli dostępnych środków do wykorzystania w projekcie na blisko ćwierć miliona złotych. Dzięki temu zostanie zrealizowanych kolejnych 80 wniosków, powstaną m.in. ogrody deszczowe oraz studnie chłonne. Montujemy wreszcie kolejne źródła z wodą pitną, montujemy kurtyny wodne, które pomagają przetrwać te najcieplejsze dni, a ich w roku, jak Państwo doskonale wiecie, mamy coraz więcej. Naszym wspólnym priorytetem musi stać się także komunikacja zbiorowa. Ja mówiłem o tym w trakcie kampanii wyborczej. Pewne działania realizuję już dzisiaj. Wczoraj mówiłem choćby bardzo szeroko o pewnych już dzisiaj obserwowanych widocznych i pozytywnych, co ważne, efektach wprowadzenia choćby nowych buspasów, które nie są we Wrocławiu czymś niezwykłym, które nie są we Wrocławiu także czymś nowym, ale są wynikiem od lat konsekwentnie prowadzonej polityki zrównoważonej mobilności. Choć znowu zdaje sobie sprawę, że do tych nowych rozwiązań musimy się jak do wszystkiego zresztą przyzwyczaić i na początku wywołują one w nas być może niezrozumienie, być może nawet czasami nerwowość, ale w efekcie mają nam wszystkim pomóc po prostu lepiej w naszym mieście żyć. Mówiłem wczoraj także o kolejnych inwestycjach, choćby w nowy tabor i w nowe linie. To niezwykle ważne także w obszarze ochrony klimatu dopiero podjęcie, czy właściwie równoległe podejmowanie tych wszystkich działań, w tym bardzo różnych wydawałoby się pozornie niepowiązanych ze sobą obszarach może dać ten efekty, na którym nam zależy i powstrzymać te konsekwencje negatywnych zmian klimatu. Dbamy wreszcie o drzewa, tworząc kolejne parki kieszonkowe. O nie się zresztą mieszkańcy bardzo chętnie upominają, także składając wnioski do Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego. Uruchomiliśmy program *Wrośnij we Wro*. Tu wielkie ukłony i podziękowania dla Dominika, który temu projektowi od samego początku patronuje. Rewitalizujemy tereny zielone. Właściwie dzisiaj, kiedy rozmawiamy z mieszkańcami o nowych inwestycjach, za każdym razem myślimy i pilnujemy zarówno na poziomie miejscowych planów, jak i później realizacyjnie pamiętamy, myślimy i upominamy się o tereny zielone. Tak ostatnio choćby pozytywnie zakończyły się rozmowy zresztą przy

udziale Pana Radnego Mirosława Lacha — za co też bardzo serdecznie dziękuję — dotyczące choćby Parku Henrykowskiego, tak go sobie mieszkańcy nazwali i tej nazwy się trzymamy. Wywołuję też Państwa nazwiska po to, abyśmy sobie wszyscy uświadomili, że to są sprawy, że tak powiem, ponad wszelkimi podziałami politycznymi. To są po prostu sprawy ważne i mądre dla Wrocławia i tak chciałbym, abyśmy o tych sprawach klimatu i takiego zdrowego ekologicznego miasta myśleli, aby one nas nie różniły, ale abyśmy się właśnie w działaniu mogli łączyć. Wprowadziliśmy jako pierwsze miasto w Polsce standardy ochrony drzew podczas procesów inwestycyjnych. Dzięki nim podczas prowadzonych we Wrocławiu prac budowlanych rośliny są lepiej chronione. Możecie Państwo takie pojedyncze, ale dość spektakularne pierwsze rozwiązania obserwować. Myślę, że takim dobrym przykładem jest choćby ulica Hubska, ale to nie wszystko. Jeszcze dzisiaj podczas tej sesji pochylił się Państwo nad *Miejskim planem adaptacji do zmiany klimatu*, który to plan w moim imieniu będzie przedstawiał Państwu Pan Prezydent Adam Zawada. I to jest ostatni z dużych dokumentów, który przystosowuje na tym poziomie, powiedzmy, programowym nasze miasto do zmieniających się warunków klimatycznych. Szerzej opowie o tym, jak już wspomniałem, Pan Prezydent Zawada. Z kolei Skarbnik Miasta, Pan Marcin Urban przedstawi niezwykle ważny projekt zwolnień z podatku dla nieruchomości przyłączonych do instalacji fotowoltaicznej bądź też kolektora słonecznego, bądź też wreszcie pompy ciepła. Nad tym programem pomocowym z Panem Skarbnikiem od jakiegoś czasu pracujemy. Już teraz bardzo Państwa proszę o jego przyjęcie. Jeśli ta uchwała zostanie przyjęta, rozwiązania w niej zapisane z całą pewnością znowu realnie przyczynią się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla w naszym w naszym mieście. Proszę Państwa, przez długi czas przyczynialiśmy się niestety jako ludzie do tych wszystkich negatywnych zmian klimatu, od których rozpocząłem to swoje wystąpienie. Kiedyś mogliśmy z całą pewnością mówić o nieświadomości skutków podejmowanych przez nas działań, ale dziś nie ma dla nikogo usprawiedliwienia, jeżeli chodzi o podejmowane działania. Dziś nie ma dla nikogo usprawiedliwienia, a odpowiedzialność za klimat — podkreślam raz jeszcze — spoczywa na każdym z nas, dlatego wymienione działania będą przeze mnie bardzo konsekwentnie realizowane i rozwijane. Nie zmieniają klimatu oczywiście z dnia na dzień, ale musimy je podjąć teraz, natychmiast i to jest absolutnie priorytet tej kadencji, nie tylko mojej, naszej, wspólnej, to jest priorytet tej kadencji samorządu. Nie chcę też w żaden sposób przerzucać na kogokolwiek odpowiedzialności. Wszystkie strony są w równym stopniu, czy powinny być w równym stopniu zaangażowane w poszukiwanie rozwiązań, zarówno strona publiczna, krajowa, państwowa, jak i strona samorządowa i mówię to z całą odpowiedzialnością, która dziś spoczywa na mnie jako Prezydencie Wrocławia, odpowiedzialnością za mieszkańców naszego miasta. W działaniach proszę Państwa na rzecz ochrony klimatu ja przynajmniej nie będę się bał podejmować decyzji być może przez niektórych nawet uznanych za niepopularne, ale tylko i wyłącznie z jednego zasadniczego powodu. Otóż stawka, o którą walczymy dla nas wszystkich, jest tym razem po prostu zbyt wysoka. Liczę, że Panie i Panowie Radni, tak jak wspomniałem, niezależnie od poglądów politycznych i partyjnych legitymacji w tych kwestiach staną solidarnie po jednej stronie tak podczas głosowań, jak i — mam nadzieję — później w procesie edukowania mieszkańców i dawania także pewnego dobrego przykładu. Czy to wystarczy? Mógłby ktoś zadać pytanie już na sam koniec. Oczywiście, że nie. Ciągłe powinniśmy myśleć o kolejnych rozwiązaniach, które pomogą w zatrzymaniu negatywnych zmian klimatu na całym świecie. My póki co chcemy wziąć odpowiedzialność za tą naszą małą ojczyznę, dlatego już dziś chciałbym zaznaczyć, że przedstawię na kolejnym posiedzeniu, na kolejnej sesji Rady Miejskiej stanowisko w sprawie ogłoszenia alarmu klimatycznego. O tym rozmawialiśmy także w tym tygodniu z naszymi partnerami społecznymi. Chciałbym, abyśmy wspólnie pochylili się nad tym dokumentem, abyśmy wspólnie wzięli odpowiedzialność za przyszłość kolejnych pokoleń wrocławian. To będzie dokument, który można powiedzieć w istocie sami do siebie skierujemy właśnie, aby pokazać, że nie zwalniamy się z tej odpowiedzialności i nie wskazujemy jedynie tych, którzy w naszej ocenie powinni się tym za nas zająć, ale, że sami chcemy temu cywilizacyjnemu wyzwaniu sprostać. Bardzo Państwu dziękuję.

II. Rozpatrzenie wniosków w sprawie zmiany porządku obrad.

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Chałcampowicz: Informuję, że nie wpłynęły żadne wnioski.

III. Sprawozdanie z działań podejmowanych na terenie Nadzoru Wodnego we Wrocławiu na obszarze powiatu wrocławskiego za rok 2018

Kierownik Nadzoru Wodnego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Aneta Ramza: Witam Państwa, jak już Pan wspomniał, jestem kierownikiem Nadzoru Wodnego we Wrocławiu. Mój obszar działania obejmuje część miasta Wrocławia bez zlewni rzeki Bystrzycy, część gminy Długoleka, gmina Siechnice i Czernica, a także części gminy Kąty Wrocławskie. Do zadań Nadzoru Wodnego we Wrocławiu należy oprócz tych zadań terenowych utrzymania cieków, a także urządzeń budowli hydrotechnicznych, prowadzenie biura obsługi klienta, postępowań administracyjnych w zakresie zgłoszeń wodnoprawnych, monitorowanie sytuacji na rzekach w czasie powodzi, a także udział w akcjach przeciwpowodziowych, które, mam nadzieję, nie będą miały miejsca, a także opiniowanie różnych dokumentacji technicznych związanych tutaj z działaniem m.in. Państwa. Nadzór Wodny we Wrocławiu swoim zasięgiem obejmuje 184 km rzek we Wrocławiu, 195 km wałów przeciwpowodziowych, 2 przepompownie, a także jazy i inne budowle techniczne. Jeśli chodzi o zakres realizacji prac, które zostały wykonane w zeszłym roku, to na terenie Wrocławia, a także gmin tutaj znajdujących się na naszym terenie, zostały wykonane jednokrotne koszenia w zeszłym roku wałów przeciwpowodziowych rzeki Bystrzycy, Odry, Widawy, a także Ślęzy, konserwacje rzek: Zielonej, rzeki Ługowiny, rzeki Kasiny, rzeki Łukowiny dwójki, Brochówki i Strugi Miłoszowskiej. Mamy też prowadzone dozory na naszych wałach przeciwpowodziowych, a także urządzeniach hydrotechnicznych wchodzących w skład infrastruktury przeciwpowodziowej i to w zasadzie byłoby na tyle, jeśli chodzi o naszą działalność. Dziękuję bardzo.

Radny Piotr Uhle: Ja chciałbym tylko poruszyć dwie kwestie, które były mi zgłaszane przez mieszkańców stricte związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa, organizacji. To dotyczy się po pierwsze właśnie kwestii koszenia traw na wałach. To znaczy, jeżeli dostawałem sygnały, a dostawałem ich dosyć sporo, to dostawałem na ten temat, że, owszem, były koszone w takim momencie, kiedy były największe upały i potem zostawało już w sporej części ściernisko. Wiem, że to z sezonu na sezon troszkę się poprawia. W zeszłym roku usłyszałem dużo więcej tego typu sygnałów, ale chciałbym zapytać, jak to wygląda i czy możemy liczyć na to, że te czynniki pogodowe w przyszłości będą nieco bardziej brane pod uwagę, a może to wynikało z czegoś innego po prostu? A numer dwa, to chciałbym podpytać o festiwal na Polach Osobowickich, który będzie chyba za tydzień, o ile dobrze kojarzę. Na Polach Osobowickich będzie taki festiwal dosyć głośny. Nie chcę wymieniać nazwy, żeby nie być posądzonym o jakąś reklamę albo inne tego typu sprawy, natomiast zdaje się, że to jest w Państwa tutaj kompetencji i odpowiedzialności. Natomiast tam miejsce jest zdecydowanie ciche, tam są zaraz obok pola irygacyjne, dużo np. ptactwa i innych naturalnych okoliczności, które są warte, żeby zachować je w spokoju. Zresztą tam jest spokojna okolica pełna domów jednorodzinnych. Pytanie, czy Państwo analizowaliście tego typu sytuację, udzielając zgody czy dzierżawiąc organizatorowi takiego wydarzenia fragment Państwa nieruchomości? Dziękuję.

Kierownik Nadzoru Wodnego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Aneta Ramza: Jeśli chodzi o konserwację wałów przeciwpowodziowych, to w przyszłym roku planujemy wykonywanie wcześniej tych konserwacji, natomiast wszystko jest uzależnione od prowadzenia procedur przetargowych, które jeśli chodzi o konserwację, my wchodzimy w przetargi unijne, tak że wszystko, niestety, musi potrwać. Natomiast w tym roku będzie jeszcze przeprowadzone drugie koszenie

i od przyszłego roku również już będą dwa koszenia wałów przeciwpowodziowych. Plan jest taki, że jedno będzie w czerwcu, drugie na jesień. Natomiast niestety życie weryfikuje różne plany, no i niestety musimy się do tego dostosować. Jeśli chodzi o drugie pytanie, to ja nie wiem dokładnie, o którym Pan miejscu mówi. To jest to naprzeciwko cmentarza? Nie jestem w stanie się wypowiedzieć, ponieważ nie uczestniczyłam w opiniowaniu tego, tak więc niestety nie udzielę odpowiedzi na to pytanie. Ja bym prosiła o wysłanie e-maila z pytaniem dokładnym i wtedy się ustosunkujemy. Dobrze? Dziękuję.

IV. Dyskusja i głosowanie nad projektami uchwał:

1. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę nr III/27/18 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie budżetu Miasta na 2019 rok – druk nr 372/19

Skarbnik Miasta Marcin Urban: Kolejne zmiany budżetowe po wakacjach. Zwiększymy ten budżet o prawie 5 000 000 PLN po stronie dochodów i po stronie wydatków. Jak zawsze o tej porze dokonujemy pewnego monitoringu korekt związanych z realizacją projektów inwestycyjnych. Wszystkie te zadania oczywiście utrzymujemy. One są odpowiednio zapisane w *Wieloletnim programie inwestycyjnym*, który jest elementem *Wieloletniej prognozy finansowej*. Część tych zmniejszeń wynika również z pewnych oszczędności, czy też środków europejskich, które się pojawiają w tych zadaniach. Na tej sesji znajdziecie Państwo w tym obszarze społecznym zadania, w których zastępujemy część środków własnych środkami europejskimi, stąd też te zmniejszenia. Rezerwa celowa na wydatki związane ze wzrostem cen energii, po tych zmianach ostatnich możemy tę kwotę przeznaczyć i za chwilę o tym powiem. Na rozwój komunikacji miejskiej środki dodatkowe dla wrocławskiego MPK. Oczywiście też korygujemy, szczęśliwie zmniejszamy zadłużenie, w ciągu ostatnich dwóch lat zmniejszyliśmy to zadłużenie o ponad 200 000 000 PLN i mamy też niższą obsługę, w związku z tym też korekta, jeśli chodzi o obsługę zadłużenia. I tutaj te najważniejsze zadania, które są zebrane w grupach, w tych zmianach, które Państwu prezentuję, po pierwsze w obszarze oświaty, edukacji tutaj chcielibyśmy zwiększyć budżet o prawie 37 000 000 PLN. Część tych zmian jest oczywiście związana z podwyżkami dla nauczycieli, to 16 000 000 PLN, ale również jak zawsze w wakacje i w tym okresie rozpoczęcia roku szkolnego dodatkowe środki na dostosowanie pomieszczeń w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych, czy doposażenie szkół, to te wydatki są właśnie w tym okresie realizowane, jak również dodatkowe środki na zwiększenie dotacji dla tych szkół i placówek oświatowych, które są prowadzone nie przez samorząd, te środki zwiększamy. I to, o czym powiedziałem, to na komunikację tramwajową, autobusową dodajemy dodatkowe 20 000 000 PLN. To oczywiście znajdzie swoje odzwierciedlenie w aneksie związanym z pokrywaniem kosztów realizowanych przewozów świadczonych przez MPK. Część środków do tej pory realizowane poprzez wydatki majątkowe, te środki zostaną przeniesione w budżecie na wydatki bieżące i również znajdą odzwierciedlenie w umowie przewozowej, w tych usługach świadczonych przez MPK. No i ostatnia rzecz na tym slajdzie, jak zawsze też zwiększamy środki dla wrocławskiego ZDiUM-u. Chodzi o utrzymanie, konserwację elementów inżynierii ruchu dodatkowe, ponad 2 500 000 PLN. W ramach tych zadań związanych z bezpieczeństwem większa kwota na monitoring prewencyjny Wrocławia o 800 000 PLN. Jak zawsze wspieramy nasze służby, dodatkowe 650 000 PLN dla Komendy Miejskiej Policji, dodatkowe środki, o tym już mówił Pan Prezydent, *Złap deszcz* — program realizowany przez nasze służby. I ostatnia pozycja — wspieramy również służbę zdrowia we Wrocławiu, dodatkowe 52 000 PLN chcielibyśmy zaproponować na zakup kardiomonitorów dla Dolnośląskiego Centrum Chorób Płuc. W ramach autopoprawy tu dodatkowe kwoty na modernizację budynków MOPS-u wrocławskiego; zagospodarowanie wnętrza podwórzowego Pułaskiego—Kościuszki—Prądyńskiego—Traugutta 200 000 PLN; obsługa językowa obcokrajowców przez Komendę Miejską Policji. Tutaj również chcemy wspierać Policję w tych działaniach, 30 000 PLN i dodatkowe środki na administrację. Bardzo dziękuję i proszę o przyjęcie

tych zmian.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Budżetu i Finansów** – [red. — zapis dźwiękowy nieczytelny]
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna
- **Komisja Kultury i Współpracy z Zagranicą** – opinia pozytywna
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna
- **Komisja Sportu i Rekreacji** – opinia pozytywna
- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna
- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna
- **Komisja Zdrowia i Bezpieczeństwa** – opinia pozytywna
- **Komisja Inicjatyw Gospodarczych** – opinia pozytywna
- **Komisja ds. Polityki Senioralnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 372/19

Wyniki głosowania: za – 30, przeciw – 0, wstrzymało się – 2

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/313/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/313/19>

2. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę nr III/28/18 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Miasta – druk nr 373/19

Skarbnik Miasta Marcin Urban: Zmiany nawiązują do tych zmian, które omówiłem przed chwilą. Bardzo proszę o przyjęcie również tego dokumentu. Dziękuję bardzo.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna

- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna

- **Komisja Kultury i Współpracy z Zagranicą** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna

- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

- **Komisja Sportu i Rekreacji** – opinia pozytywna

- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna

- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna

- **Komisja Zdrowia i Bezpieczeństwa** – opinia pozytywna

- **Komisja Inicjatyw Gospodarczych** – opinia pozytywna

- **Komisja ds. Polityki Senioralnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 373/19

Wyniki głosowania: za – 31, przeciw – 0, wstrzymało się – 2

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/314/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/314/19>

3. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę Nr LVI/1314/18 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie określenia samorządowych jednostek budżetowych, które gromadzą dochody na wydzielonym rachunku, źródeł tych dochodów i ich przeznaczenia oraz sposobu i trybu sporządzania planów finansowych dochodów wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie i ich zatwierdzenia – druk nr 374/19

Skarbnik Miasta Marcin Urban: Dochodzi jedna placówka do tego wykazu, który stanowi załącznik do przedmiotowej uchwały. To jest zmiana techniczna. Proszę o przyjęcie tej uchwały. Dziękuję.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna
- **Komisja Zdrowia i Bezpieczeństwa** – opinia pozytywna
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 374/19

Wyniki głosowania: za – 32, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/315/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/315/19>

4. Projekt uchwały w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości budynków lub ich części podłączonych do instalacji fotowoltaicznej, kolektora słonecznego lub pompy ciepła – druk nr 351A/19

Skarbnik Miasta Marcin Urban: O tym programie wspomniał już Prezydent w swoim wystąpieniu. To jest element strategii wspierania gospodarki niskoemisyjnej. Oczywiście bazę stanowi ten element zachęty, czyli zwolnienie od podatku od nieruchomości. Chciałem powiedzieć, że bardzo też przy okazji dziękuję za dyskusję na posiedzeniach Klubów. Rozmawialiśmy o tych rozwiązaniach. Efektem tego jest również autopoprawka, którą przy okazji tutaj od razu omówię. Myślę tutaj po pierwsze o słusznej uwadze Tadeusza Grabarczyka [red. — chodzi o Radnego Tadeusza Grabarkę], którą potem przeanalizowaliśmy, sprawdziliśmy. Chodzi o kwestie związane z definicją instalacji fotowoltaicznej. Państwo zgłaszaliście uwagi, ponieważ ta definicja odnosiła się do instalacji tzw. wewnętrznej off grid, a nie chcemy też w żaden sposób ograniczać dostępu do tych instalacji, które zasilają sieć, bo przeważająca część z tego, co się orientowałam, rzeczywiście oddaje energię do sieci oczywiście, a zużyta energia jest rozliczana potem z dostawcą, więc zmieniamy tę definicję, żeby ona nie rodziła już tutaj żadnych wątpliwości. Tylko mówimy, że należy przez to rozumieć instalację pozwalającą na wyprodukowanie energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego i tutaj nie ma żadnych innych tych technicznych ograniczeń. To zwolnienie, szanowni Państwo, będzie obejmowało pięcioletni okres, maksymalnie do 31 grudnia 2025 roku. Zasada jest bardzo prosta. Te koszty, które są poniesione na tego rodzaju instalacje, które pozwalają zaoszczędzić energię, i tutaj mówimy o: instalacji fotowoltaicznej, kolektorze słonecznym, o pompach ciepła, ale po kolejnej rozmowie na Klubie i słusznej uwadze Pana Pawła Karpińskiego postanowiliśmy dodać, i w tytule tej uchwały również mówimy o rekuperatorze czy gruntowym wymienniku ciepła. Zgadza się, uważamy, że to powinno być faktycznie uzupełnione. Te urządzenia skutecznie pozwalają na oszczędności, to są wymienniki ciepła, one pozwalają skutecznie również oszczędzać energię elektryczną. Powiedziałem już o tym, że to zwolnienie dotyczy okresu 5 lat. Zasada jest prosta. Koszty związane z poniesionymi nakładami na tego rodzaju instalacje będą mogły być w tym okresie rozliczone do wysokości poniesionych nakładów i tutaj też w trybie autopoprawki uzupełniliśmy tę definicję związaną z kosztami, wskazując, że od tych kosztów, które chcemy refundować, no oczywiście musimy odjąć, czyli nie możemy uwzględniać tych dotacji, które są równocześnie czy będą [red. — przyznawane], bo startuje równolegle program rządowy *Mój Prąd*, który przewiduje dotację do 5000 PLN. Przy takiej instalacji będzie można się starać o refundację. To jest bardzo ważny projekt rządowy, który właśnie jest w tej chwili uruchamiany, więc jeżeli ktoś pozyska dotację, to oczywiście to zwolnienie nasze nie może obejmować tej części. Ono będzie uwzględnione i do tej wysokości pomniejszone o te dotacje, zostanie to zwolnienie zrealizowane tak, jak powiedziałem, w ciągu 5 lat. Program dotyczy zarówno przedsiębiorców, bo to jest ważne. Ten program

był konsultowany przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak również „zwykłe” osoby fizyczne, więc dotyczy wszystkich podmiotów, ale szczególne te warunki, które są związane z pomocą publiczną musiały być w tym programie uwzględnione. Te zmiany, które są tutaj w tych załącznikach czy oświadczeniach, są pochodną tych właśnie najważniejszych zmian, o których powiedziałem. Bardzo proszę o przyjęcie tego programu. Dziękuję.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna
- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna

Dyskusja:

Radny Piotr Maryński: Szanowni Państwo, nieczęsto zdarza mi się udzielać pochwał, ale tutaj jestem bardzo mile zaskoczony. Doskonała inicjatywa. Kwestie związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii są szczególnie przydatne, jeżeli chodzi o kwestie walki ze zjawiskami klimatycznymi, z którymi niewątpliwie mamy do czynienia, tak więc z radością będę głosował oczywiście za tą uchwałą i zwrócę Państwa uwagę na jedną rzecz, proszę Państwa. Tutaj jest przykład, że Radni Rady Miejskiej Wrocławia będą wykonywali to, za co im podatnicy Wrocławia płacą, mianowicie stanowią prawo, stanowią konkretne rozwiązanie przemawiające i do kieszeni, i do klimatu. Robimy coś, do czego jesteśmy powołani. Oczywiście pod koniec dzisiejszego dnia uchwalicie Państwo, mówię tutaj o koalicji rządzącej miastem, apel skierowany do Rządu, czyli apel polityczny, który nic nowego nie wniesie w kwestii związanej z adaptacją, czy też przystosowaniem się do tych zmian, którym klimat niewątpliwie podlega. Tak więc doskonała inicjatywa, więcej takich inicjatyw, ale róbmy to, do czego jesteśmy powołani. To jest doskonały przykład w odróżnieniu od tego, o którym będziemy mówić po południu. Dziękuję uprzejmie.

Radny Piotr Uhle: Ja tylko chciałem serdecznie podziękować właśnie za tryb pracy nad projektem uchwały, tzn. jak tylko okazało się, że Radny Grabarek wykazał się tą żyłką inżyniera, i jest znakomicie obeznany ze sprawami energetyki, i udało się wskazać tam sprawę, która może sprawić, żeby większa ilość, w większym stopniu beneficjentów będzie mogła skorzystać z tego programu, to nie trzeba było długo się zastanawiać, tylko od razu była informacja, że poprawiamy tę uchwałę, żeby była jeszcze lepsza, mimo że niedużo było czasu na to, żeby nad nią pracować, to tutaj absolutnie co do trybu nie można mieć żadnych zarzutów, więc chciałbym za to serdecznie podziękować. Dobra uchwała, bardzo potrzebna i myślę, że powinna przejść jednogłośnie, i na to liczę. Dziękuję bardzo.

Radny Paweł Karpiński: Ja oczywiście również jestem bardzo zdecydowanie za tą uchwałą, bo ona ma dwa komponenty, które zawsze w ochronie środowiska działają, jeśli występują razem. Po pierwsze efekt środowiskowy, po drugie efekt

ekonomiczny. Kiedy efekt ekonomiczny idzie w parze z efektem środowiskowym, te nawyki i te działania mieszkańców zawsze są bardzo pozytywne, ale chciałem powiedzieć o czymś innym troszkę, rozszerzającym bardziej to. Chciałem powiedzieć, że Wrocław ma spory potencjał płytkiej geotermii. Saksonia omawiała płytką geotermię na terenie całego landu. Z naszej strony robił to Państwowy Instytut Geologiczny na przygraniczu wspólny projekt mapowania. Mamy metodologię, PIG wrocławski jest pierwszą polską jednostką naukową, która ma metodologię i można tę jednostkę zaprząć do takich działań we Wrocławiu. Gra jest naprawdę warta świeczki, dlatego że wiedza o płytkiej geotermii, o potencjałach energetycznych może służyć do planowania przestrzennego, do lokowania budynków, lokowania budynków użyteczności publicznej i zdecydowanej poprawy efektu środowiskowego. To ma też znaczący wpływ z tego powodu, że we Wrocławiu są bardzo płytko wody gruntowe. Wody gruntowe zmieszane z piaskiem, czyli dawna pradolina Odry jest świetnym miejscem do pozyskiwania płytkiej geotermii na terenie całego miasta. I druga rzecz warta rozważenia. Ja już rozmawiałem z Panem Dyrektorem Jackiem Barskim, ponieważ wcześniej w miejscowym planowaniu przestrzennym myśm zakazywali w ogromnej przewadze korzystania ze studni na rzecz kupowania wody od MPWiK. To było zrozumiałe dotychczas, ponieważ ta woda była wysokiej jakości i też w jakiś sposób bilansowaliśmy zyski tej spółki, która jest spółką naszą wspólną, miejską. Natomiast czasy się zmieniły, mamy gigantyczne ocieplenie klimatu, ogromne susze i zaczynamy powoli apelować, żeby nie marnować wody pitnej, która jest wodą najwyższej jakości, do podlewania ogródków. Natomiast w połowie miasta przynajmniej metr pod ziemią jest woda podskórna, a korzystać ze studni nie można. Dlatego zgłaszam też pomysł i uwagę, żeby zacząć rozważać, żeby w miejscowych planach umożliwiać do indywidualnego wykorzystania właśnie takie źródła wody. Ta woda jest niższej jakości, bo to są wody podziemne, to nie są wody głębinowe. To są wody, które są nie najczystsze, nie nadają się do picia, ale do podlewania ogródka nadają się idealnie, oszczędzając zasoby wody pitnej, której zasoby też będą ograniczone za jakiś czas. To tylko tyle. Dziękuję bardzo.

Radny Mirosław Lach: Z wielką przyjemnością zgłoszę za tą uchwałą z tego tytułu, że my we Wrocławiu już mamy jedną z największych elektrowni rozproszoną fotowoltaiczną Spółdzielni Mieszkaniowej Wrocław Południe. Mam nadzieję, że właśnie ta uchwała, ta zachęta, którą podejmiemy wszyscy, spowoduje to, że rozbudujemy tę wrocławską elektrownię fotowoltaiczną, że nie będzie największa rozproszona w Polsce, ale w całej Europie. Dziękuję bardzo.

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 351A/19

Wyniki głosowania: za – 32, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/316/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/316/19>

5. Projekt uchwały uchylający uchwałę nr LXIII/1491/18 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zapewnienia warunków do osiedlenia się we Wrocławiu repatriantce i jej rodzinie z Republiki Kazachstanu – druk nr 345/19

Sekretarz Miasta Włodzimierz Patalas: Otrzymaliście Państwo dwie uchwały. Jedna uchwała na dzień dzisiejszy staje się bezprzedmiotowa, ponieważ zaproszona rodzina zrezygnowała z przyjazdu do Wrocławia. To jest uchwała z października ubiegłego roku. W to miejsce proponujemy w drodze uchwały drugą rodzinę, tym razem z Federacji Rosyjskiej, której warunki, które zaproponowaliśmy, odpowiadają w związku z tym, że remonty tych mieszkań przeprowadzamy na koszt, a właściwie ze środków Wojewody Dolnośląskiego. W tym momencie, kiedy byśmy na to miejsce nie zaprosili nikogo,

to właściwie musielibyśmy te pieniądze z powrotem oddać. I to jest jeden z ważnych argumentów. [...]

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 345/19

Wyniki głosowania: za – 31, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/317/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/317/19>

6. Projekt uchwały w sprawie zapewnienia warunków do osiedlenia się we Wrocławiu rodzinie repatriantów z Federacji Rosyjskiej – druk nr 346/19

Sekretarz Miasta Włodzimierz Patalas: Właściwie ja już w pierwszym moim wystąpieniu tę uchwałę przedstawiłem.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna
- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 346/19

Wyniki głosowania: za – 32, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/318/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/318/19>

7. Projekt uchwały w sprawie zmiany Statutu Straży Miejskiej Wrocławia – druk nr 344/19

Komendant Straży Miejskiej Zbigniew Słysz: Siedziba Straży Miejskiej uległa zmianie. Siedziba Straży Miejskiej Wrocławia mieści się we Wrocławiu na Grobli 14–16. Statut Straży określa miejsce posadowienia, czy przedmiot działalności i tylko w tym zakresie zmiany adresu dotyczy zmiana statutu. Proszę o przyjęcie uchwały w tej sprawie, wraz z autopoprawką wynikającą z uwag eksperta Komisji Statutowej, a dotyczącą poprawności legislacyjnej.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Zdrowia i Bezpieczeństwa** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 344/19

Wyniki głosowania: za – 29, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/319/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/319/19>

8. Projekt uchwały w sprawie utworzenia Dziennego Domu Pomocy przy ul. Skoczylasa 8 – druk nr 352/19

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Charłampowicz: Nie ma Pana Dyrektora. Państwo otrzymali projekt uchwały. Odbyła się dyskusja na posiedzeniach Komisji.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Zdrowia i Bezpieczeństwa** – opinia pozytywna
- **Komisja Budżetu i Finansów** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna
- **Komisja ds. Polityki Senioralnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 352/19

Wyniki głosowania: za – 29, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/320/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/320/19>

9. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę nr XXX/601/16 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 września 2016 r. w sprawie ustanowienia centrum usług wspólnych dla jednostek organizacyjnych Gminy Wrocław, pod nazwą Centrum Usług Informatycznych we Wrocławiu oraz nadania statutu – druk nr 375/19

Dyrektor Centrum Usług Informatycznych Tymoteusz Przybylski: Jak co miesiąc zgłaszam się z wnioskiem, z prośbą o przyjęcie uchwały dotyczącej zmiany statutu. Wynika to z zakresu obsługiwanych jednostek, czyli reformy oświaty i zmiany siatki szkół, przyłączenia, czy przejęcia do obsługi części z placówek, które zgłosiły taką chęć. Proszę o przyjęcie uchwały, wraz z autopoprawkami dotyczącymi dopisania do listy Liceum Ogólnokształcącego nr 12 oraz wykreślenia pozycji od 224 do 227 oraz usunięcia z § 3 słowa „niniejszej”. To wszystko. Dziękuję.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 375/19

Wyniki głosowania: za – 29, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/321/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XXX/601/16>

10. Projekt uchwały w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowego Centrum Kształcenia Praktycznego we Wrocławiu przy ulicy Strzegomskiej 49a w Centrum Kształcenia Zawodowego – druk nr 347/19

Dyrektor Departamentu Edukacji Jarosław Delewski: Bardzo proszę o przyjęcie uchwały, która ma czysto techniczny charakter. Nasze Centrum Kształcenia Praktycznego będzie mogło na mocy tej uchwały prowadzić również egzaminy i kursy dla dzieci i młodzieży spoza Wrocławia. Ta zmiana wynika ze zmiany prawa oświatowego. Bardzo proszę o przyjęcie tej uchwały.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 347/19

Wyniki głosowania: za – 29, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/322/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/322/19>

11. Projekt uchwały w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowego czteroletniego Liceum Plastycznego im. Stanisława Kopystyńskiego we Wrocławiu przy ul. ks. Piotra Skargi 23b w pięcioletnie liceum sztuk plastycznych – druk nr 348/19

Dyrektor Departamentu Edukacji Jarosław Delewski: To kolejna zmiana wynikająca ze zmiany prawa oświatowego. Bardzo proszę o przyjęcie tej uchwały.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 348/19

Wyniki głosowania: za – 31, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/323/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/323/19>

12. Projekt uchwały w sprawie utworzenia Przedszkola nr 26 we Wrocławiu przy Alei Śląskiej 1 i nadania statutu – druk nr 349/19

Dyrektor Departamentu Edukacji Jarosław Delewski: Zgodnie z zapowiedziami chcemy uruchomić od 1 stycznia przedszkole przy Alei Śląskiej 1, czyli na terenie stadionu. Bardzo Państwa proszę o pozytywną opinię w tej sprawie po to, żebyśmy mogli powołać dyrektora tej placówki, który zajmie się wyposażeniem tego miejsca. Nowe przedszkole w rejonie, w którym nam brakuje miejsc edukacyjnych, ma 350 miejsc na początek. Bardzo proszę też Radę o nadanie pierwszego statutu. Dziękuję.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna
- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 349/19

Wyniki głosowania: za – 31, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/324/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/324/19>

13. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę nr LII/1246/18 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli obowiązującego w szkołach i placówkach prowadzonych przez miasto Wrocław – druk nr 350/19

Dyrektor Departamentu Edukacji Jarosław Delewski: To zmiana wynikająca ze zmiany przepisów ogólnopolskich. Ustawodawca ustala pensum dla nauczycieli zawodu w wysokości 20 godzin. Bardzo Państwa proszę o przyjęcie tej zmiany.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 350/19

Wyniki głosowania: za – 32, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/325/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/325/19>

14. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę nr XXXIII/1125/09 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie regulaminu przyznawania dodatków oraz innych składników wynagrodzenia dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto – druk nr 369/19

Dyrektor Departamentu Edukacji Jarosław Delewski: Proszę Radę o przyjęcie tej uchwały, która pozwoli wypłacić podwyżki dla nauczycieli. Przepisy prawa ogólnopolskiego muszą znaleźć odzwierciedlenie w przepisach prawa miejscowego, dlatego proszę o zmianę tej uchwały.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna
- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 369/19

Wyniki głosowania: za – 34, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/326/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XXXIII/1125/09>

15. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę nr IX/224/19 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie stwierdzenia zakończenia działalności dotychczasowych gimnazjów prowadzonych przez Miasto – druk nr 376/19

Dyrektor Departamentu Edukacji Jarosław Delewski: Załącznikiem do tej uchwały jest spis mienia ruchomego i nieruchomości, które do tej pory wchodziły w skład

gimnazjów, czy były zarządzane przez dyrektorów gimnazjów. Ponieważ ostatecznie ten majątek został rozdysponowany dla innych placówek, bardzo Państwa proszę o przyjęcie uchwały o zamknięciu działalności gimnazjów z tym załącznikiem.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Edukacji i Młodzieży** – opinia pozytywna
- **Komisja Spraw Społecznych, Osiedli i Partycypacji** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 376/19

Wyniki głosowania: za – 34, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/327/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=IX/224/19>

16. Projekt uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulicy Biskupiej we Wrocławiu – druk nr 361/19

Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Jacek Barski: [red. – W trakcie swojego wystąpienia Dyrektor DSR posiłkował się prezentacją multimedialną] Zanim opowiem o tym projekcie, chciałbym się odnieść do tego, co Pan Radny Paweł Karpiński powiedział w swojej wypowiedzi parę minut temu. Otóż tak, rzeczywiście, w planach starej generacji były wprowadzane te zapisy o zakazie studni, natomiast Pański apel w zasadzie jest realizowany już od jakiegoś czasu. Od ładnych kilku lat w planach miejscowych tych, które w tej chwili są opracowywane, nie wprowadza się zapisów dotyczących zakazu studni głębinowej, więc wykorzystanie jej do takiego celu właśnie jak podlewanie ogrodów absolutnie jest możliwe i tutaj prawo miejscowe nie stoi na przeszkodzie, przynajmniej to stanowione w ostatnim czasie. Natomiast jeśli chodzi o samą uchwałę, którą Pan Przewodniczący zapowiedział, jest to bardzo niewielki obszar objęty planem. Tak naprawdę zmiana dotyczyć ma w istocie rzeczy tylko możliwości prowadzenia tam działalności związanej z edukacją i szkołami wyższymi. Otóż w obszarze w rejonie ulicy Oławskiej, tytuł planu jest taki, dlatego że zmieniamy plan o takiej nazwie. W istniejącym obiekcie jedna z renomowanych uczelni zagranicznych Coventry zastanawia się nad otwarciem filii i prowadzenia działalności. Nie mamy nic przeciwko temu, jednak żeby to mogło być możliwe, trzeba przeprowadzić zmianę w planie miejscowym. Zatem bardzo proszę Państwa o podjęcie tej uchwały.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna
- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 361/19

Wyniki głosowania: za – 32, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/328/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/328/19>

17. Projekt uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Kosmonautów i Grabowej we Wrocławiu – druk nr 362/19

Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Jacek Barski: [red. – W trakcie swojego wystąpienia Dyrektor DSR posiłkował się prezentacją multimedialną] Jesteśmy w tym momencie w zachodniej części miasta. Obszar, który położony jest dosłownie po sąsiedzku z terenem nowych Żernik, realizacji osiedla modelowego nazwanego również Wuwa 2. Na terenie położonym na północny zachód od miejsca, o którym powiedziałem, znajduje się z grupa domów jednorodzinnych, i tak jak Państwo widzą, dość skomplikowany podział własnościowy, natomiast w związku z tym, że *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia* na tym obszarze oczywiście dopuszcza zabudowę mieszkaniową, ale pojawiają się tutaj wnioski o wydanie warunków zabudowy dla innego typu obiektów niż te, które byśmy tutaj widzieli, to proponujemy przystąpienie do opracowania planu miejscowego, który zgodnie z zasadami ładu przestrzennego dopuści taką zabudowę, która przewidziana jest w *Studium*. Proszę o podjęcie tej uchwały.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna
- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 362/19

Wyniki głosowania: za – 31, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/329/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/329/19>

18. Projekt uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Stefana Jaracza i Mostu Warszawskiego we Wrocławiu – druk nr 363/19

Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Jacek Barski: [red. – W trakcie swojego wystąpienia Dyrektor DSR posiłkował się prezentacją multimedialną] Śródmieście, ulica Wyszyńskiego, w rejonie Mostów Warszawskich i tutaj zaznaczony na slajdzie widzą Państwo załącznik graficzny do uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego – obszar, który proponujemy objąć planem miejscowym. W tej przestrzeni mamy do czynienia z taką sytuacją, że plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony w 2003 roku przewiduje różnego rodzaju usługi z dopuszczeniem apartamentów mieszkalnych i z ustaloną wysokością na 20 metrów. Ze względu na to, że w mojej ocenie szczęśliwie zlokalizowana tam stacja benzynowa została sprzedana, przestała funkcjonować, pojawia się szansa realizacji obiektu w tym obszarze. Proponujemy Państwu podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do planu miejscowego, której celem jest wprowadzenie zapisów umożliwiających pojawienie się na tej działce w tym obszarze budynku większego, wyższego. Co do funkcji, to będzie [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny] funkcjonalnie taki sam jak do tej pory. Rzecz związana jest w mojej ocenie z kompozycją przestrzenną. Bardzo proszę o podjęcie tej uchwały.

Opinie klubów:

- Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości – Radny Michał Kurczewski - Zanim przedstawię stanowisko Klubu, tylko kilka słów na temat tego projektu. Mieliśmy dyskusję na posiedzeniu Komisji Rozwoju Przestrzennego i Architektury, mieliśmy też dyskusję na posiedzeniu Klubu. Mamy wątpliwości, czy jedna dominanta uzasadnia jakby drugą dominantę. Nie widzimy szczególnej korzyści dla miasta w sytuowaniu wysokich budynków generalnie. Może to rodzić różne problemy, chociażby zacienienie, chociażby kwestię koncentracji ruchu wokół tych budynków. Sama kwestia symetrii kompozycji nie przekonuje nas. To, że deweloper jeden po jednej stronie może budować wysoko, niekoniecznie musi oznaczać, że drugi musi budować też wysoko. Generalnie powinniśmy dążyć do najmniejszej liczby takich budynków we Wrocławiu mimo wszystko. Taka jest nasza opinia, w związku z tym Klub będzie przeciwko tej zmianie. 20 metrów w naszej opinii wystarcza na zarówno opłacalną inwestycję, jak i kompozycyjny sens i architektoniczny ład. Dziękuję bardzo.

- Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski – opinia pozytywna

- Klub Radnych .Nowoczesna – Radny Piotr Uhle - Ze względu na bardzo specyficzny charakter tamtej części miasta, to znaczy jednak pewnego wjazdu do strefy śródmiejskiej poprzez Mosty Warszawskie i przez bardzo ciekawą koncepcję urbanistyczną, która została w tym miejscu zaprezentowana, projekt przystąpienia wydaje się być godny poparcia, tym bardziej że przez ostatnie lata obserwowaliśmy pewną jednak degradację tamtej działki, i to miało wpływ na najbliższe otoczenie. Liczymy na to, że inwestor przywróci temu miejscu trochę świetność. Ja przypominam, że wcześniej funkcjonowała tam stacja benzynowa, która generowała znaczny ruch samochodowy w tamtej części i myślę, że tutaj będzie to nieco bardziej adekwatne i że każda taka inwestycja, która wynosi trochę pieniędzy w jednak osiedle o dosyć

trudnych warunkach socjoekonomicznych, jest tutaj potrzebna, stąd opinia jest zdecydowanie pozytywna. Dziękuję bardzo.

- Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- Komisja Statutowa – bez uwag

- Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury – opinia pozytywna

- Komisja Gospodarki Komunalnej – opinia pozytywna

- Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska – opinia pozytywna

Dyskusja:

Radny Piotr Maryński: Szanowni Państwo, szczerze jestem po prostu zdumiony. Na początku sesji Pan Prezydent tutaj mówił o szeregu działań związanych ze sprostaniem wyzwaniom klimatycznym, a tu widzę realną robotę, którą powinniśmy się zająć, robimy coś wręcz przeciwnego. Ja odczytam, proszę Państwa, tutaj z uzasadnienia kwintesencję całej tej sytuacji: „Teren jest własnością Gminy miejskiej Wrocław w użytkowaniu wieczystym. Stacja benzynowa jest obecnie w rozbiórce.” Proszę Państwa, teren położony jest nad samą rzeką, w miejscach, gdzie jest budownictwo wielomieszkaniowe. Mamy niepowtarzalną okazję, żeby urządzić tam teren zielony, rekreacyjny, nie zagradzać wentylacji miasta poprzez postawienie 55-metrowego wieżowca. Proszę Państwa, wieżowiec na samym rogu przy Odrze: utrudnienie mieszkańcom Wrocławia dostępu do Odry, działania skierowane przeciwko ochronie klimatu, po prostu nie rozumiem tego. Nie rozumiem, jak można z jednej strony dbać o klimat, a z drugiej strony wystawiać wieżowiec w takim miejscu, już pomijając kwestię, jak wspominałem, użytkowników rzeki. Spodziewajmy się protestów użytkowników rzeki stu procentowo. Tam też są przecież ścieżki rowerowe. Dlaczego nie można zrobić tam miejsca właśnie do wypoczynku, terenu zielonego, terenu, gdzie ludzie, którzy tam mieszkają wśród tych bloków, żeby mogli odpocząć, a my robimy wręcz przeciwnie. Nic z tego nie rozumiem i znowu wrócę do tego apelu, który Państwo uchwalicie. Rząd ma robić wszystko, a we Wrocławiu tymczasem machamy na to ręką i budujemy wieżowiec zamiast terenu zielonego, uwaga na terenie cytuję „Teren jest własnością Gminy miejskiej Wrocław w użytkowaniu wieczystym”. Dziękuję uprzejmie.

Radny Mirosław Lach: Ja może troszeczkę inaczej. Zacznę od tego, że na powierzchni 0,42 ha, gdzie ustaliliśmy plan w 2003 roku, że maksymalna wysokość zabudowy to jest 20 metrów. Teraz co my chcemy zrobić? Chcemy zrobić to, że zwiększamy tę maksymalną wysokość do 55 metrów. Co to spowoduje? Spowoduje to, szanowni Państwo, to, że tak bardzo lekko licząc, wprowadzimy na to osiedle ponad 20 000 m², czy metrów usługowych, ale tak, jak mówię, bardzo lekko licząc. Te 20 000 m² podzielimy założmy na średnie mieszkanie, które najprawdopodobniej tam będzie, założmy, 50 m², ale będą różne, ale myślę, że średnia gdzieś tyle wyniesie, to jest około 400 mieszkań. Jeden wskaźnik tylko weźmy teraz rzeczywisty, który jest, że w budynkach wielorodzinnych w tej chwili, faktycznie rzecz biorąc, ta rodzina, która mieszka, ma dwa samochody, czyli wprowadzamy na osiedle 800 samochodów. Po pierwsze wprowadzamy budynek, który będzie miał 55 metrów. Moim zdaniem burzy to ład przestrzenny tego osiedla, które tam jest. Osiedle, które tam jest wybudowane, ma około 4–6 kondygnacji. My wprowadzamy 18. To jest jakby pierwsza rzecz, czyli moim zdaniem jest zburzony ład przestrzenny tego osiedla. Druga rzecz, wprowadzając te 800 samochodów na teren tego osiedla, to jakość życia tych mieszkańców tego osiedla, w szczególności tych budynków niedaleko położonych, koło tego już budynku, ulegnie pogorszeniu. Co do tego chyba nie mamy żadnych wątpliwości. I trzecia rzecz, jaka jest nasza wiarygodność Radnych Rady Miasta w stosunku do mieszkańców, którzy kupili tam mieszkania za duże pieniądze, niejednokrotnie spłacają do dnia dzisiejszego jeszcze

kredyty, a kupili, dlatego że wiedzieli, że na tym osiedlu będzie budynek, który ma 4, 5, czy 6 kondygnacji, a nie 55. Czyli wiarygodność nasza praktycznie daje tutaj dużo do myślenia. Ja mówię jako Radny Rady Miasta. Bo jeżeli deweloper kupił ten teren, to wiedział, że zgodnie z miejscowym planem tam można wybudować budynek tylko w wysokości 20 metrów. Trzecia rzecz, odniosę się do ostatnich słów Pana Prezydenta, który mówił, że nie chce, żeby w naszym mieście Wrocławiu był burzony ład przestrzenny. Ja się z tym zgadzam, że powinniśmy zrobić wszystko, żeby tego ład przestrzenny nie burzyć. Druga rzecz, Pan Prezydent wyraźnie powiedział z tej mównicy, że nie chce, żeby jakość życia mieszkańców na naszych osiedlach już funkcjonujących, czy w przyszłości, które zostaną wybudowane, była pogarszana. Moim zdaniem wprowadzenie tylko tych 800 samochodów spowoduje pogorszenie jakości życia. Wobec powyższego nie możemy inaczej zagłosować, jak tylko zagłosować przeciw przystąpieniu do tego planu. Dziękuję bardzo.

Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Jacek Barski: Właściwie to, co Pan Radny powiedział w imieniu Klubu PiS, powtarzało się później w wystąpieniach Panów Maryńskiego i Lacha, więc jeśli Panowie pozwolą, to spróbuję odpowiedzieć na to zbiorczo. Tutaj przedstawiam taki slajd, który pokazuje, co mamy na myśli i to nie jest żadna wizualizacja architektoniczna, deweloperska, bo jak Państwo widzą, jest to taki bardzo uproszczony schemat. Nie wiemy, jaka będzie architektura tych obiektów, ale to jest takie narzędzie analityczne, które pozwala nam zobaczyć, o czym mówimy, o jakich gabarytach i jak to w przestrzeni mniej więcej będzie wyglądać. Mówię, to nie jest architektura. I teraz nie wiem, czy najważniejsze, czy nie, nie chcę tutaj hierarchizować faktów, czy rzeczy, o których Panowie mówili, losowo wybierając od kompozycji, bo to było wskazywane, że ten rodzaj gospodarowania przestrzenią zaburza ład przestrzenny. No ja się akurat z Panami kompletnie nie zgadzam. Mamy do czynienia z sytuacją, w której przy obiekcie drogowym, mostowym wjeżdżamy do miasta i mamy podkreślenie przyczółków mostu dużymi, to nie są żadne wieżowce, to nie są żadne drapacze chmur, 55 metrów to są obiekty, które już znajdują Państwo w przestrzeni miejskiej i to jest w mojej ocenie normalna wysokość obiektów, które mogą być budowane w europejskiej metropolii. Kompletnie nie przyjmuję, nie zgadzam się ze stwierdzeniem, że burzy się w ten sposób ład przestrzenny, a podniesiony argument, że w sąsiedztwie osiedle jest — w tej chwili odnoszę się wyłącznie do kwestii przestrzennych i architektonicznych — że w sąsiedztwie mamy osiedle, które jest właśnie niskie i jest dość rozłożyste, to właśnie klasyczną kompozycją urbanistyczną jest niskie, płaskie, szerokie i wysokie, smukłe obok. To jest klasyczna kompozycja, a nie burzenie ład przestrzenny. Natomiast jeśli chodzi o wyliczenia powierzchni mieszkaniowych, a co za tym idzie liczby mieszkań, co za tym idzie liczby samochodów, to w ogóle nic na tym etapie nie można powiedzieć. Jesteśmy w miejscu, w którym prosimy o umożliwienie pracy nad zmianą planu miejscowego. Nie jest przesądzone jeszcze nic. Procedura trwa długi czas opisany w ustawie. Procedura jest procedurą transparentną, w której może wziąć udział każdy, każdy zainteresowany, nie tylko strona, jak w postępowaniu administracyjnym, i te wszystkie kwestie, o których Pan mówił w swoich obliczeniach, od powierzchni, która jest objęta planem i uznał, że to będzie podnoszone i budowane w górę, to jest absolutny, kardynalny błąd, bo sam budynek w tym obszarze będzie zajmował jakąś tylko część. Nie wiem jaką, ale błędem jest uważanie, że cała powierzchnia objęta planem to jest wyniesienie budynku na wszystkich jego kondygnacjach. Zatem te obliczenia, które Pan zrobił, są z tego choćby powodu już obarczone bardzo grubym błędem. Dzisiaj nie wiemy, jakie zostaną zastosowane wskaźniki dotyczące liczby miejsc postojowych, które tam zostaną powiązane z tą przyszłą, potencjalną inwestycją, więc nie możemy w łatwy sposób ekstrapolować z liczby mieszkań do liczby samochodów. Nie zgadzam się również ze stwierdzeniem, że zabieramy jakikolwiek dostęp do rzeki. Absolutnie, wręcz przeciwnie. Jeżeli taki obiekt by powstał, to w ogóle chyba nie ma co porównywać tego ze stacją benzynową. Obiekt w tym miejscu wyposażony w usługi właśnie wprowadzać będzie ruch w te przestrzenie, które wzdłuż nomen omen kanału a nie samej Odry, ale mają szansę się dopiero pojawić,

bo ta przestrzeń dziś jest kompletnie martwa i wprowadzenie właśnie nowego, nowoczesnego obiektu może dać szansę na zlokalizowanie czegoś służącego mieszkańcom, czegoś podnoszącego atrakcyjność przestrzeni nadrzecznej. Panu Radnemu Szanownemu Maryńskiemu, który tutaj zadeklarował, że nie rozumie, o co w tym wszystkim chodzi, to mogę z tym stwierdzeniem się tylko zgodzić. Ono określa jakby ocenę swoich emocji i stanu, w jakim jesteśmy, i OK. Natomiast chciałem spróbować wytłumaczyć. To, że formalnie coś nazywa się własnością Gminy, albo Skarbu Państwa, obojętne, jest obciążone użytkowaniem wieczystym, to oznacza tak naprawdę takie same prawa, ja upraszczam, ale to są takie same, upraszczam dla zrozumienia, to są takie same prawa, jakby ktoś miał pełną własność. Nie jestem ekspertem od nieruchomości, ale za chwilę na tej mównicy będzie stała Pani Dyrektor Regina Danek i może Państwu nieco bardziej precyzyjnie wytłumaczyć, jakie są różnice między własnością a użytkowaniem wieczystym na własności takiej czy innej, ale wszyscy Państwo wiedzą — również Pan, Panie Radny — że uprawnienia są dokładnie takie, jak ma właściciel. Można budować, można wykorzystywać do celów budowlanych bez konieczności proszenia formalnego właściciela o zgodę, bo to daje prawo użytkowania wieczystego, które nie wiem, jak jest w tym przypadku, ale w olbrzymiej większości przypadków podpisywane jest na 100 lat. Więc to są prawa, które są przekształcane w tej chwili masowo w kraju i na podstawie odrębnych przepisów w prawo własności z udogodnieniami, z uproszczeniami. Zatem tu bym w ogóle nie mówił o tym, że my jako miasto mamy możliwość przeznaczenia tego gruntu pod cokolwiek. Oczywiście bez konieczności, teoretycznie to jest możliwe, gdybyśmy odkupili po prostu ten teren na zasadzie rynkowej za olbrzymie pieniądze po to, żeby tam urządzić kawałek przestrzeni zielonej. To nie jest zupełnie racjonalne z punktu widzenia interesu publicznego. Teraz mówię czysto o finansach, bo w moim przekonaniu względy merytoryczne, te przestrzenne, architektoniczne wyjaśniłem we wcześniejszej części wypowiedzi. Jeszcze jedną rzecz warto powiedzieć, że gdyby doszło do podjęcia tej uchwały, gdyby doszło do opracowania planu miejscowego, który umożliwiłby tutaj wprowadzenie obiektu do 55 metrów wysokości i gdyby taki plan Państwo zdecydowali się uchwalić, to ciągle nie zmienia to tego, że w tym, tak jak w każdym innym przypadku, muszą zostać przy ewentualnej realizacji inwestycji zastosowane przepisy prawa budowlanego. To oznacza, że wszystkie aspekty związane, te, które Państwo poruszali z zaciemnieniem, przybliżaniem się do sąsiedniej zabudowy, są rozpatrywane zgodnie z przepisami prawa budowlanego i to jest niepomijalne. Zatem może się okazać mimo nawet naszych chęci, że powstanie piękny, smukły wieżowiec w tym miejscu, że po dogłębnej analizie właśnie wszystkich aspektów przez osoby uprawnione, te, które już podpisują się pod dokumentacją i odpowiadają uprawnieniami zawodowymi i tak dalej, że okaże się, że realizacja takiego obiektu, jeśli nie będzie możliwa z powodu przepisów w tej materii obowiązujących, to mimo tego, co plan pozwoli, nie powstanie tak wysoki obiekt. Bo proszę pamiętać też o tym, Szanowni Państwo, że plan stwarza tylko możliwość prawną działania dla właściciela, ale to jest płaszcz maksymalny, który dajemy. On bardzo często jest obniżany właśnie z powodu działania przepisów technicznych. Dziękuję bardzo.

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 363/19

Wyniki głosowania: za – 20, przeciw – 10, wstrzymało się – 2

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/330/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/330/19>

19. Projekt uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic: Ignacego Mościckiego, Wiaduktowej i Topolowej we Wrocławiu – druk nr 364/19

Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Jacek Barski:

[red. — W trakcie swojego wystąpienia Dyrektor DSR posiłkował się prezentacją multimedialną] Tutaj przystąpienie w północnej części Brochowa. Na mapie Wrocławia południowo-wschodnia część miasta i tak, jak powiedziałem, na samym wyjeździe właściwie w stronę miasta obszar położony po lewej stronie. Teren, który zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców, ale też wniosków składanych przez Radę Osiedla Brochów chcielibyśmy przeznaczyć pod rezerwę na budowę kiedyś w przyszłości szkoły w związku z potencjalnym rozwojem osiedla Brochów, ale także na centrum handlowe, bo obiektów handlu mieszkańcy Brochowa i Rada Osiedla we wnioskach oczekuje na obszarze swojego osiedla. Zatem bardzo proszę o podjęcie planu miejscowego.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]
- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 364/19

Wyniki głosowania: za – 31, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/331/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/331/19>

20. Projekt uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Krzemienieckiej i Stryjskiej we Wrocławiu – druk nr 365/19

Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Jacek Barski: [red. – W trakcie swojego wystąpienia Dyrektor DSR posiłkował się prezentacją multimedialną] Obszar położony w południowo-zachodniej części miasta. Duży fragment osiedla Muchobór. Tutaj to jest prawie 40 ha i to jest takie przystąpienie, które w pracy naszej bieżącej bardzo bym nam pomogło. Obszar objęty planem w dużej części jest niezabudowany, położony w sąsiedztwie istniejącej zabudowy i na te niezabudowane tereny, ponieważ nie ma tam do dzisiaj opracowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wpływają do organu administracji architektoniczno-budowlanej liczne wnioski o wydanie warunków zabudowy. Ponieważ niektóre oczywiście są zgodne z sąsiedztwem i możliwe do procedowania jednak niektóre boimy się o to, aby w procesie analizy nie doszło do sytuacji, w której właśnie musielibyśmy lokalizować tutaj obiekty niezgodne z tym co zapisuje studium. Jak Państwo wiedzą w katalogu elementów do sprawdzenia w trakcie wydawania takiej decyzji nie ma tego, który mówi o zgodności ze studium zatem prosimy o podjęcie uchwały, która pozwoli nam opracować tutaj plan miejscowy ustalający zasady m.in. zasady zabudowy, po prostu reguły zagospodarowania tego obszaru.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]
- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 365/19

Wyniki głosowania: za – 30, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/332/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/332/19>

21. Projekt uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Muchoborskiej i Austriackiej we Wrocławiu – druk nr 366/19

Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Jacek Barski: [red. – W trakcie swojego wystąpienia Dyrektor DSR posiłkował się prezentacją multimedialną] Generalnie zachodnia część miasta. Obszar w rejonie Obwodnicy Śródmiejskiej położony między ulicą Austriacką a ulicą Muchoborską i jest to, być może Państwo pamiętają, na etapie referowania przystąpienia do planu miejscowego celem tego przystąpienia było wprowadzenie do zapisów planu dla tego konkretnego terenu usług edukacji. Tam jest prowadzony dzisiaj punkt przedszkolny. Po to, żeby mógł się rozwijać, powiększać, konieczna jest ta zmiana w planie. Cała procedura została przeprowadzona. Plan jest oczywiście zgodny z ustaleniami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia*. Szczęśliwie do tego planu nie wpłynęła żadna uwaga. Zatem mogę go dzisiaj przedstawić Państwu do uchwalenia. Bardzo proszę o uchwalenie tego planu.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna

- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 366/19

Wyniki głosowania: za – 30, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/333/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/333/19>

22. Projekt uchwały zmieniającej uchwałę nr XXXIX/903/17 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie nadania nazwy nowym ulicom na terenie Wrocławia – druk nr 367/19

23. Projekt uchwały w sprawie zmiany położenia ulicy na terenie Wrocławia – druk nr 368/19

Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Miasta Jacek Barski: [red. – W trakcie swojego wystąpienia Dyrektor DSR posiłkował się prezentacją multimedialną] Jeżeli Pan Przewodniczący pozwoli, to zreferowałbym dwa punkty razem, dlatego że te dwa punkty się ze sobą merytorycznie wiążą. Otóż, szanowni Państwo, rzecz dotyczy ulic położonych na terenie osiedla Olimpia Port. Tam koincydencja zdarzeń była i problem dotyczy tego, że referując to w możliwie prosty sposób, projekt dotyczy skrócenia długości ulicy nazwanej imieniem Vasco da Gama, a przedłużenia ulicy nazwanej imieniem Chałupnicza. Historycznie ułożyło się tak, że na etapie, kiedy Państwo po przedstawieniu projektu uchwalali przebieg dla ulicy Vasco da Gama w tym obszarze wychodziły, przepraszam za kolokwializm, z ziemi budynki zabudowy mieszkaniowej, wychodziły w tym sensie, że właściwie były gotowe do zasiedlenia i działający wtedy, czy kończący budowę na tym obszarze inwestor deklarował, że bardzo mu się ta nazwa podoba i będzie nakłaniał mieszkańców do tego, że uda mu się wyegzekwować to, że to będą też akty i wszystkie dokumenty podpisane Vasco da Gama. Jednak niestety stało się tak, że wcześniej nastąpiło nadanie numerów porządkowych tymczasowe, ale jednak na ulicę Chałupniczą. W konsekwencji tego mamy dzisiaj mieszkańców, którzy mają podpisane akty notarialne i tak naprawdę mieszkają, są zameldowani przy ulicy Chałupniczej. Dzisiaj powstają po drugiej stronie ulicy budynki, które gdybyśmy chcieli zgodnie z istniejącym w tej chwili porządkiem nadać numery, musielibyśmy nadać numery od Vasco da Gama. Zatem mielibyśmy do czynienia z taką sytuacją, że po jednej stronie ulicy mamy mieszkania i bramy z numerami od ulicy Chałupniczej, a po drugiej Vasco da Gama. Zatem jedyny sposób, żeby w moim pojęciu wyprostować tę sytuację i nie doprowadzać do takich, w której służby np. ratownictwa medycznego, czy inne: straż pożarna będą miały kłopot ze znalezieniem adresów, proponujemy poprawienie tej sytuacji w taki sposób właśnie, żeby tej zabudowie, w której dokumenty dopiero będą podpisywane, wszystkie akty własnościowe — chociaż ci, którzy nabywali mieszkania pewnie się już jakoś oswoili z tym, że będą mieszkać przy ulicy Vasco da Gama — żeby przedłużyć bieg ulicy Chałupniczej, a skrócić Vasco da Gama. I teraz jeżeli Państwo zgodzą się tak zagłosować, to muszę jeszcze powiedzieć, że zgłaszam do pierwszego projektu, czyli tego, który dotyczy ulicy Vasco da Gama autopoprawkę, która dotyczy wyłącznie załącznika graficznego w części technicznej. Tam jak Państwo popatrzą, są w górnym lewym rogu załączane takie mapki. Do pierwszej wersji, która została do Państwa wysłana, tej mapki z jakichś powodów nie udało się załączyć. Chodziło nam o czas, więc poprawiliśmy dokument i w tej chwili, tak jak Państwo widzą na slajdzie, ta mapka tam się znajduje i tego dotyczy autopoprawka. Dziękuję bardzo.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Kultury i Współpracy z Zagranicą** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]
- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 367/19

Wyniki głosowania: za – 30, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/334/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XXXIX/903/17>

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Kultury i Współpracy z Zagranicą** – opinia pozytywna
- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 368/19

Wyniki głosowania: za – 31, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/335/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/335/19>

[red. — W tym miejscu Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Chałampowicz ogłosił przerwę]

24. Projekt uchwały w sprawie zgody na odstąpienie od żądania zwrotu zwaloryzowanej części kwoty bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w budynku przy ul. Wandy we Wrocławiu – druk nr 355/19

Dyrektor Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Regina Danek: [...] Spełnione zostały dla nich warunki mieszkaniowe i mieszkanie nabyte z bonifikatą posłużyło na poprawę warunków zamieszkiwania.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 355/19

Wyniki głosowania: za – 32, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/336/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/336/19>

25. Projekt uchwały w sprawie zgody na odstąpienie od żądania zwrotu zwaloryzowanej części kwoty bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w budynku przy ul. Franklina Delano Roosevelta we Wrocławiu – druk nr 356/19

Dyrektor Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Regina Danek: [...] Uważam, że to jest też ten przypadek szczególny, który uzasadnia wystąpienie Pana Prezydenta do Rady w celu odstąpienia od żądania zwrotu tej części bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego przez gminę.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna

- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 356/19

Wyniki głosowania: za – 31, przeciw – 0, wstrzymało się – 1

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/337/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/337/19>

26. Projekt uchwały w sprawie zgody na odstąpienie od żądania zwrotu zwaloryzowanej połowy kwoty bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w budynku przy ul. Księcia Józefa Poniatowskiego we Wrocławiu – druk nr 357/19

Dyrektor Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Regina Danek: [...] Prezydent prosi Radę o uznanie jako ten przypadek szczególny, uzasadniający odstąpienie od żądania zwrotu bonifikaty. [...]

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 357/19

Wyniki głosowania: za – 33, przeciw – 0, wstrzymało się – 1

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/338/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/338/19>

27. Projekt uchwały w sprawie zgody na odstąpienie od żądania zwrotu zwaloryzowanej połowy kwoty bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w budynku przy ul. Bolesława Krzywoustego we Wrocławiu – druk nr 358/19

Dyrektor Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Regina Danek: [...]

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna

- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 358/19

Wyniki głosowania: za – 32, przeciw – 0, wstrzymało się – 1

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/339/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/339/19>

28. Projekt uchwały w sprawie zgody na odstąpienie od żądania zwrotu zwaloryzowanej kwoty bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w budynku przy ul. Grochowej we Wrocławiu – druk nr 359/19

Dyrektor Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Regina Danek: [...] W związku z powyższym prosimy tutaj o odstąpienie od żądania zwrotu bonifikaty. [...]

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna

- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna

- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 359/19

Wyniki głosowania: za – 33, przeciw – 0, wstrzymało się – 1

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/340/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/340/19>

29. Projekt uchwały w sprawie zgody na odstąpienie od żądania zwrotu zwaloryzowanej kwoty bonifikaty udzielonej przy sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w budynku przy ul. Andrzeja Potebni we Wrocławiu – druk nr 360/19

Dyrektor Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Regina Danek: [...] w związku z powyższym Prezydent występuje do szanownych Państwa o odstąpienie od żądania zwrotu kwoty zwaloryzowanej bonifikaty. [...]

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag
- **Komisja Budżetu i Finansów** – opinia pozytywna
- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – opinia pozytywna

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 360/19

Wyniki głosowania: za – 34, przeciw – 0, wstrzymało się – 1

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/341/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/341/19>

30. Projekt uchwały w sprawie „Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu do roku 2030” – druk nr 354/19

Wiceprezydent Wrocławia Adam Zawada: [red. – W trakcie swojego wystąpienia Wiceprezydent posiłkował się prezentacją multimedialną]. Chciałbym prosić o zgodę, aby punkt 30 i 31 zaprezentować jedną prezentacją, ponieważ są to uchwały komplementarne. Szanowni Państwo, myślę, że to jest oczywiste dzisiaj już, ale jesteśmy świadkami kryzysu klimatycznego. Jako miasto, jako wrocławianie, jako ludzkość obserwujemy szereg procesów, które o tym świadczą na co dzień. Decyzje, które dziś, mam nadzieję, będziecie Państwo podejmować, to decyzje, które każdy z nas w pewnym sensie na co dzień musi rozstrzygać we własnym sumieniu o tym, w jaki sposób wpływamy na klimat, w jaki sposób powinniśmy w sposób zrównoważony żyć i organizować swoją przestrzeń tak, żeby wpływać na środowisko jak najmniej. To dlatego dziś chciałbym przedstawić Państwu coś więcej niż tylko plan gospodarki niskoemisyjnej, czy też apel, o którym pewnie Państwo dobrze wiecie. Chciałbym zaprezentować strategię ochrony klimatu dla Wrocławia opartą o dwa bardzo ważne podstawowe cele. Z jednej strony to miasto przystosowane do zmian klimatycznych, czym zaraz mam nadzieję udowodnię, że będziemy gotowi do 2030 roku z tym konkretnym zadaniem, z drugiej strony do 2050 roku jako miasto zeroemisyjne. Z tym wyzwaniem mierzy się dzisiaj cały świat, nie tylko Wrocław, ale oczywistą rzeczą jest to, że Wrocław zawsze pozostawał w awangardzie i zawsze reagował na wyzwania cywilizacyjne, tak że i w tym momencie musimy sobie poradzić i temu sprostać. To, co obserwujemy w przestrzeni publicznej zwłaszcza w debacie publicznej, to informacje o kataklizmach na każdym kontynencie. Tak naprawdę we Wrocławiu jesteśmy również świadkami tych zmian klimatycznych. Ja o tym będę mówił zaraz szerzej, natomiast to w jaki sposób jesteśmy bombardowani nawet w ostatnich doniesieniach sprzed dwóch, trzech tygodni o tym, co dzieje się w Amazonii, to jest coś spektakularnego, coś czego do tej pory w ludzkości nie miałem przyjemności obserwować. Skąd wiemy, że żyjemy w czasach katastrofy klimatycznej i oczywiście czy taka katastrofa klimatyczna faktycznie istnieje? Czy jest to kwestia tego, czy my wierzymy w katastrofę klimatyczną, czy jest to kwestia dowodów i badań naukowych? Oczywiście wiemy to z badań naukowych. Nie wiemy o tym, nie widzieliśmy nigdy

na oczy, w jaki sposób elektrony krążą w atomach, ale o tym, że one istnieją oczywiście wiemy na poziomie naukowym. Przyzwyczailiśmy się do tego, że tak jest i przyjęliśmy to do wiadomości, bo wierzymy naszym ekspertom. Stąd dokładnie tak samo jest w kwestiach klimatycznych. Jest szereg badań wskazujących, że te zmiany klimatyczne faktycznie są i wpływają na nasz klimat. W 2015 roku 195 państw przyjęło Porozumienia Paryskie, zobowiązując się do tego, że będą wszyscy pracować na rzecz utrzymania naszego klimatu w ryzach, tak abyśmy nie przekroczyli 2 stopni średniego wzrostu temperatur na naszym kontynencie sprzed rewolucji przemysłowej. Chodzi o to, abyśmy zastopowali zmiany klimatyczne. Jest to możliwe tylko przez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. W 2018 roku, tutaj mamy bardzo ważną datę przełomową, ponieważ IPCC, czyli organizacja, która dziś na świecie wiedzie prym w komunikowaniu i uświadamianiu, i tak naprawdę daje nam gwarancję rzetelności informacji, pokazała różnice pomiędzy wzrostem temperatury o 1,5 stopnia a o 2 stopnie. Ten dolny wykres pokazuje nam, jak wiele ekosystemów, jak wiele przestrzeni życia ludzkiego, jak wiele aspektów ochrony przyrodniczej ucierpi właśnie w momencie, kiedy temperatura wzrośnie nie o 1,5 a o 2 stopnie. Tutaj widzimy, że ta różnica to jest różnica katastrofy klimatycznej, to sprawi, że wiele ludzi będzie musiało się przenieść, zmienić swoje miejsca na zamieszkiwanie, to znaczy, że wiele ekosystemów wymrze. Już dziś widzimy, to jest ten pierwszy słupek, że nie jesteśmy w stanie uratować tych ekosystemów, raf koralowych w ciepłych wodach, a będzie jeszcze gorzej. Szanowni Państwo, właśnie na podstawie informacji udzielonych przez organizację IPCC wiemy co musimy zrobić. My dzisiaj musimy przede wszystkim usłyszeć, po drugie przyjąć do wiadomości, że zmiany klimatyczne istnieją, że to wpływa na nasze życie, a po trzecie musimy zareagować. Stąd też mamy dziś dla Państwa propozycje dwóch uchwał. Z jednej strony adaptacji miasta do zmian klimatu, z drugiej zaś strony apelu do Rządu i parlamentarzystów, aby zrobić coś w sprawie zmian klimatycznych. Jeżeli chodzi o sam Wrocław, to wydaje mi się, że nikogo nie trzeba uświadamiać, ale powiem kilka ważnych informacji. Dziś średnio we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku, na Mazowszu mamy o 2 stopnie wyższą temperaturę niż tę sprzed rewolucji przemysłowej. Dziś we Wrocławiu obserwujemy średnią temperaturę oczywiście o 2 stopnie wyższą, ale w tym roku mieliśmy ponad 35 dni z przekroczoną temperaturą 30 stopni. Jeszcze 30, 40 lat temu przyzwyczailiśmy się tego, że takich dni w roku mieliśmy około 5. Dziś jest to norma, że mamy falę upałów w okresach wakacyjnych. Bardzo ważną rzeczą jest również to, że przez wiele lat przyzwyczajeni byliśmy do tego, że susza co jakiś czas występowała. Kiedy przychodziłem na świat 35 lat temu takie zjawisko zdarzało się co 5 lat, a dziś od 2013 roku mamy permanentną suszę na terenie Dolnego Śląska. Na to wszystko musimy zareagować, stąd prośba o przyjęcie przez Państwa apelu o ogłoszeniu wyjątkowego stanu klimatycznego oraz przeciwdziałaniu postępującemu kryzysowi klimatycznemu. Tutaj się jeszcze na chwilę zatrzymam, bo to jest bardzo ważny akt, do którego Państwa namawiam. Na dzień dzisiejszy Warszawa, Kraków, Łódź bardzo podobny kształt uchwały już przyjęły. To jest wynik tego, że my możemy na poziomie działań lokalnych, na poziomie działań miast, województw robić naprawdę sporo, ale bez dekarbonizacji, bez działań o charakterze ogólnopolskim i globalnym nie będziemy w stanie przeciwdziałać zjawiskom klimatycznym i przede wszystkim ograniczyć emisji, ponieważ wszyscy jesteśmy uzależnieni np. od polskiej energetyki. Dlatego mówię o tym, że my na poziomie miasta będziemy dbać o to, aby dobrze przygotować się do zmian klimatycznych i aby tak jak dzisiaj pokazaliśmy już uchwałą dotyczącą wsparcia wszystkich działań, które pozwalają produkować energię ze źródeł odnawialnych, pokazaliśmy, że będziemy robić na poziomie lokalnym bardzo dużo w tym obszarze, ale bez działań ogólnopolskich nie poradzimy sobie z zatrzymaniem emisji gazów cieplarnianych w Polsce i na terenie świata. To jest bardzo ważne, ponieważ nasze polskie działania na poziomie Unii Europejskiej zablokowały ostre stanowisko Unii Europejskiej w kwestii zmian klimatycznych na poziomie międzynarodowym, na poziomie rozmów właśnie na poziomie ONZ, co sprawiło, że m.in. Chińczycy, posiłkując się Unią Europejską, która złagodziła swoje stanowisko, jak i Stanami Zjednoczonymi, które wycofały się z porozumień paryskich, że także inne kraje, przede

wszystkim ci duzi emitenci jak Chiny, chcą łagodzić swoje stanowisko. To jest bardzo ważne, abyśmy także na poziomie lokalnym, później na poziomie krajowym walczyli o to, aby jak najmniej gazów cieplarnianych do atmosfery emitować. Bardzo proszę o przyjęcie tej uchwały właśnie dlatego, że usłyszeliśmy, przyjęliśmy, zareagowaliśmy w odpowiedni sposób. To jest też nasz obywatelski obowiązek. Jeżeli chodzi z kolei o sam Wrocław, o to, co my robimy, na jakim jesteśmy etapie dzisiaj w kwestii ochrony klimatu i w kwestii przygotowań do zmian klimatycznych. Przyjęte już przez Państwa dokumenty, takie jak: *Strategia Wrocławia 2030*, czy *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia*, na poprzedniej sesji przyjęliście Państwo *Plan gospodarki niskoemisyjnej*, *Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu SECAP*, mamy również *Politykę zrównoważonej mobilności miejskiej dla Wrocławia*, przede wszystkim program Prezydenta Jacka Sutryka. On bardzo jasno pokazuje, że kwestie zmian klimatycznych, kwestia adaptacji do zmian klimatycznych, kwestia rozwoju zielonej infrastruktury jest tutaj w mieście bardzo ważna oraz *Miejski plan adaptacji zmian klimatu*. To jest ostatni dokument, który jest nam potrzebny na poziomie strategicznym, żeby być przygotowanym do zachodzących procesów zmiany klimatu. Oczywiście w tych dokumentach zawarta jest podstawowa wiedza, ale przede wszystkim też pewnego rodzaju kierunki działań i wizje, w jaki sposób należy pracować. Ten ostatni – *Miasto świadome, odpowiedzialne i gotowe do wyzwań przyszłości* to jest hasło wiodące właśnie *Miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu*. Na uwagę zasługuje fakt, że już dziś wiemy, że my do działań zmierzających do redukcji gazów cieplarnianych na poziomie miejskim musimy być bardziej ofensywni. Państwo przyjęliście na poprzedniej sesji plan PGN i SECAP. To są dokumenty, które zdefiniowały nasze odejście od paliw kopalnych. Tutaj zaznaczyliśmy, że do 2050 roku mieliśmy zejść z emisją gazów cieplarnianych do 80 %. Na dzień dzisiejszy można powiedzieć śmiało, że musimy to zrobić do 2050 roku z pomocą państwa polskiego. Natomiast jeżeli chodzi o samą adaptację do zmieniających się warunków, czyli do zmian klimatycznych, ona musi być oparta o szereg rzeczy, o szereg działań, szereg płaszczyzn, które muszą być zadbane. Po pierwsze o obszar wody, po drugie o działania przyrodnicze i wspierania tej bioróżnorodności we Wrocławiu; o poprawę i walkę o jakość powietrza we Wrocławiu; transport, widać, że w tym obszarze sporo się dzieje; o energetykę, także o samo zrozumienie i organizację przestrzeni miejskiej. Natomiast sam dokument, sam *Miejski plan adaptacji do zmian klimatu* to plan, w którym zawarliśmy 21 pakietów działań. Te działania są podzielone na trzy podstawowe obszary. Z jednej strony są to działania informacyjno-edukacyjne, z drugiej działania organizacyjne i działania techniczne. Ponieważ pracowaliśmy bardzo intensywnie z mieszkańcami, to w tym lewym słupku zaznaczonym na zielono są zgłaszane przez mieszkańców w ramach bardzo szerokich konsultacji społecznych argumenty, w jaki sposób należy tak naprawdę działania, które powinno miasto podjąć, aby dobrze nas zaadaptować do zmian klimatu. Po drugiej zaś stronie są działania wypracowane przez zespół ekspertów wraz z urzędnikami, czyli przez twórców *Miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu*. Chcę zapewnić, że one są zbieżne, czyli po wypracowaniu i po przepracowaniu tego dokumentu mamy wspólną wizję zarówno z mieszkańcami, jak i ekspertami co do tego, w jaki sposób należy się do zmian klimatycznych przystosować. Pozwolę sobie przytoczyć kilka takich przykładów, które już miały miejsce, albo te, które będziemy śmiało rozwijać. To jest bardzo ciekawy i fajny przykład tego, w jaki sposób gospodarujemy właśnie w kwestii wód opadowych. To jest Park Krzycki. W ramach działania wspólnie podjętego z deweloperami stworzyliśmy przestrzeń, w której gromadzimy wodą opadową właśnie z pobliskich osiedli. Mamy nadzieję, że w przestrzeni miasta takich działań będzie jeszcze więcej. Zresztą mogę powiedzieć, że rozpoczęliśmy już rozmowy z ponad 90 % rynku deweloperskiego, czyli ze stowarzyszeniem, które zrzesza deweloperów organizujących ponad 90 % inwestycji w mieście i mam nadzieję, że tego typu inwestycji będzie we Wrocławiu znacznie więcej. Bardzo dobrze znany Państwu już system dotacyjny *Złap deszcz*. To, że to jest ogromny sukces, że wydaliśmy ponad trzykrotnie budżet, który zakładaliśmy pierwotnie, to Państwo wiecie, ale to, że ten program ma ogromny aspekt edukacyjny, to znaczy pokazaliśmy, że można, pokazaliśmy szereg rozwiązań

w ramach tego projektu, nie tylko taką beczkę, którą tutaj możemy obserwować do łapania deszczu, ale także ogrody deszczowe, także muldy chłonne, które są coraz bardziej popularne, czy studnie chłonne to są rozwiązania, które są coraz bardziej popularne i jak widać będą coraz częściej wdrażane przez mieszkańców, bo rośnie wraz z tym projektem i wieloma innymi działaniami świadomość społeczna. W przestrzeni publicznej pojawiło się w tym roku ponad 20 tego typu obiektów, kilka w ścisłym centrum miasta. To jest bardzo ważne właśnie w tych miejscach, gdzie jest miejska wyspa ciepła, gdzie istnieje zjawisko zwiększonej temperatury, często nawet o kilkanaście stopni. Wczoraj na Komisji Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska pokazywaliśmy, że we Wrocławiu mamy często pomiędzy 9 a 13 stopniami wyższą temperaturę niż poza Wrocławiem, poza granicami miasta i poza tymi terenami, które są zabudowane. To bardzo ważne, żebyśmy właśnie źródła uliczne, czy kurtyny wodne, w których można się po prostu schłodzić, organizowali w przestrzeni publicznej. W przyszłym roku dokładamy znacznie szerszą akcję organizacji tego typu źródeł w przestrzeni miejskiej. W placówkach oświatowych w tym roku, to jest projekt pilotażowy, takich źródeł postawiliśmy pięć. To są źródła bardzo nowoczesne, dające ogromne bezpieczeństwo, jeżeli chodzi o jakość wody dla naszych wrocławskich pociech. Będzie tych działań takich właśnie, jak: specjalne poidła w szkołach, czy jak katalog dobrych praktyk, który został rozdysponowany też wśród deweloperów, czy jak niedawno ogłoszony program dotacyjny *Lubię deszcz*, który ma na celu edukować młodych naszych uczniów, w jaki sposób organizować ogrody deszczowe, będzie znacznie więcej. Kolejne działania to są działania przyrodnicze i również po jednej stronie mamy te działania, które zgłosili bezpośrednio mieszkańcy, w drugiej te komplementarne, które zgłosili, czy też zostały opracowane bezpośrednio w [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]. I też chcę to powiedzieć, że my dokładnie to dziś już realizujemy. Zarządzenie Prezydenta w kwestii ochrony drzew przyjęło się i ma się bardzo dobrze. Mamy karty informacyjne do standardów ochrony drzew w procesie inwestycyjnym. To jest wyjątek na skalę ogólnopolską, ale widać, że tak jak inne nasze programy one bardzo szybko znajdują swoich naśladowców w innych rejonach Polski, tak więc ten program będzie pewnie wdrażany w innych miastach. Co zasługuje na dużą uwagę? To jest bardzo prosty i czytelny sposób pozyskania wiedzy, który daje możliwość przyjęcia także przez obywateli tej wiedzy, w jaki sposób należy zachować się na placu budowy tak, by właśnie nie zabijać np. drzew, czy innej roślinności. Bardzo szeroko komentowany program nowego podejścia do koszenia trawników — ja tutaj chciałbym bardzo podziękować za wsparcie, którego Państwo udzieliliście nam w komunikowaniu tego nowego podejścia. Widać, że dziś już przepracowaliśmy to z mieszkańcami. Nie rodzi to tak dużych kontrowersji, ale przede wszystkim to bardzo ważne, ponieważ w tej inaczej koszonej trawie mamy dużo więcej wody. Ta trawa nie będzie brunatna tak jak w poprzednich latach i da nam możliwość większej bioróżnorodności organizacji tej przestrzeni i sprawiania, że ta przestrzeń będzie znacznie bardziej bioróżnorodna. To jest ogromne wydarzenie, ogromny program: 32 nowe parki, 9 parków kieszonkowych, 51 nowych urządzonych zieleńców i skwerów. To bardzo silnie wybrzmiało w programie Prezydenta Jacka Sutryka. Widać, że kładziemy na to duży akcent, dużo inwestycji już się rozpoczęło, a do końca kadencji wiele jeszcze zamierzamy zrobić. Jak się popatrzy na mapę, to widać, że prawie w każdej dzielnicy coś dla mieszkańców jest przewidziane. Akcja *Wrośnij we Wro* to jest, Dominiku, oczywiście fantastyczna akcja. Sto ulic na stulecie niepodległości również, ale tutaj należy zaznaczyć, jeżeli chodzi o kwestię nasadzeń. My w zeszłym roku posadziliśmy ponad 3000 drzew. To co najważniejsze, my więcej drzew w mieście sadzimy niż ich wycinamy, czyli też niż jest wycinanych w mieście. To jest bardzo ważne i tego bilansu będziemy w mieście bardzo pilnować. Oczywiście zmiany klimatyczne będą wymuszać nowe nasadzenia. Z przykrością przyjąłem informację o wycince 128 sosen na Lotniczej, ale niestety te drzewa właśnie z przyczyny zmian klimatycznych umarły. One po prostu nie miały wystarczającej ilości wody do tego, żeby przeżyć. W tym miejscu zostaną zasadzone nowe drzewa, inne nowe gatunki, ale niestety te duże dorodne nie wytrzymały konfrontacji z klimatem. Projekt *Grow Green* — uważam, że to jeden z takich naszych [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny] okrętów. Projekt, który zakłada

rewitalizację 7 podwórek na Ołbinie i modernizację jednej z ulic właśnie w standardzie tym, który pozwoli mieszkańcom schronić się w miejskiej wyspie ciepła. Chodzi o to, aby zorganizować tę przestrzeń po pierwsze z mieszkańcami. Dzisiaj bezpośrednio pracują z nami, z wykonawcami przy aranżacji, że to oni mówią, w jaki sposób należy przestrzeń organizować, gdzie chcieliby, żeby była stała ławka, w jaki sposób wyobrażają sobie nasadzenia i tę roślinność bezpośrednio na swoich podwórkach. To jest projekt unikatowy. Ważne jest to, że na bazie tego projektu realizowanego w ramach projektu Horizon 2020 inne miasta w całej Europie będą prowadziły swoje działania w obszarze adaptacji do zmian klimatycznych. Tu mamy przykładowe realizacje. Oczywiście proces inwestycyjny się już rozpoczął, pierwszy etap zakończy się do końca tego roku. Drugi etap, który jest mniej związany ze środkami europejskimi, ale pozwoli kompleksowo domknąć tę przestrzeń, będzie zrealizowany dopiero w przyszłym roku. Bardzo fajny przykład, w jaki sposób w ramach akcji WBO zorganizowana jest przestrzeń właśnie Ptasiego Zagajnika. Tutaj również dzięki aktywności przede wszystkim dwóch seniorów wrocławskich powstała piękna enklawa właśnie uwzględniająca nowe standardy. Ta powierzchnia, którą tam Państwo widzicie, to nie jest asfalt, nie beton, a jest to powierzchnia przepuszczalna, która da możliwość przyjemnego spędzania czasu, czyli nie tworzenia wyspy ciepła w tym miejscu. Zapraszam wszystkich do parku Czarna Woda. To jest wyjątkowy przykład, w jaki sposób my w mieście patrzymy na zaaranżowanie tych przestrzeni nadrzecznych. To będzie piękna przestrzeń, proces inwestycyjny rozpoczął się w tym roku. Widać kilka przykładowych ilustracji. Naprawdę to jest wyjątkowa przestrzeń, w jaki sposób chcemy wprowadzić na tę przestrzeń starorzeczka Odry mieszkańców, tak żeby mieli odrobinę wytchnienia właśnie w chwili upałów. I kolejny przykład to jest *Szare na zielone*, projekt realizowany przy ogromnym wsparciu Pani Prezydent Renaty Granowskiej. Projekt, który dla wrocławskich uczniów daje możliwość edukacji ekologicznej. Oni sami aranżują swoje tereny przyszkolne, organizując m.in. np. muldy chłonne, czy ogrody deszczowe, pokazując, w jaki sposób należy takie działania podejmować, także w prywatnych inwestycjach. Tych tematów zielonych jest naprawdę dużo, łuki kwietne, o których już wspomniałem osobiście. Jeżeli chodzi o kompostowniki, musiałem też ująć, bo sam skorzystałem z programu miejskiego, na ulicy Hubskiej wypełniłem wniosek, odebrałem kompostownik dziś i zmusiłem domowników do tego, aby właśnie kompostować te odpady zielone, do czego wszystkich Państwa zapraszam. To nie jest trudne i na pewno jest to bardzo proekologiczne. Da nam to możliwość, abyśmy przede wszystkim np. na składowisko do Rudnej nie musieli dowodzić tego, co może być użyte jeszcze w przyrodzie wrocławskiej w przyszłości. Do Wrocławia zaprosiliśmy pszczoły. Dzisiaj we Wrocławiu mamy ponad pół miliona nowych obywateli. To są pszczoły. Oczywiście ma to ogromne znaczenie dla bioróżnorodności. Im więcej zapylaczy w mieście tym większa bioróżnorodność, tym lepiej będzie nam się tu żyło, tym bardziej ta przestrzeń miejska będzie przyjazna dla człowieka. Jeżeli chodzi o infrastrukturę, to pozwolę sobie powiedzieć o jednym bardzo ważnym elemencie, czyli o Centrum Zarządzania Kryzysowego. To jest niezwykle istotne. Musimy być gotowi na to, aby właśnie nie tylko w sytuacji nawalnych deszczy, czy w sytuacji burz, czy huraganów czy gradu być przygotowanym. Pozwolę sobie użyć takiego przykładu, o którym wczoraj rozmawiałem, pozwolę sobie uprościć, z laureatem Nagrody Nobla 2007 roku, z Polakiem, który właśnie badał w ramach IPCC te działania, czy też te zmiany klimatyczne. Pozwoliliśmy sobie użyć takiego przykładu z Paryża 2003 roku, gdzie w obliczu fali upałów nastąpiła tak duża śmiertelność obywateli, że miasto nie zdążyło z grzebaniem i z leczeniem wszystkich, z reakcją na ogromną zachorowalność i na to, że po prostu paryżanie umierali w tym okresie. To spowodowało, że ówczesny minister zdrowia podał się do dymisji, a miasto przystosowało się do zmian klimatycznych i jako jedno z pierwszych zaczęło w tym obszarze szukać rozwiązań. My również musimy być na to gotowi, żeby zabezpieczyć i dbać o bezpieczeństwo naszych mieszkańców, właśnie w obszarze ogromnych fal upałów albo właśnie w obszarze nawalnych deszczy. Oni muszą wiedzieć o tym, w jaki sposób się zachować, a nasze służby muszą wiedzieć, co robić, to znaczy musimy wyciągać gotowy plan, rozkładać go i wiedzieć, że akurat w tym momencie trzeba

odwiedzić ludzi, którzy są w grupie ryzyka, trzeba dać im coś do picia, ale przede wszystkim edukować ich o tym, że muszą pić pomimo tego, że nie czują pragnienia. Jeżeli chodzi o aspekty edukacyjne mamy bardzo dużo działań, nie będę o wszystkich mówić. Większość z nich znamy, jesteśmy świadkami, m.in. w akcji *Wrocław nie marnuje*, czy też *Małe kroki, wielkie zmiany*. Jest ich naprawdę sporo, weszliśmy także na wrocławskie osiedla czyli akcja, o której już wspomniałem *Wrośnij we Wro*. To ma naprawdę bardzo duże znaczenie, żebyśmy wspólnie z wrocławianami te nasadzenia dokonywali. Jeżeli chodzi bezpośrednio o budownictwo tutaj m.in. karty zieleni, taki pilotażowy projekt odbył się na razie na osiedlu Maślice. Oczywiście będzie ich znacznie więcej. Wspólnie z mieszkańcami chcemy opracować standardy i przede wszystkim aranżować tę przestrzeń osiedlową z nimi. Jeżeli chodzi o kwestie niskoemisyjności, jeżeli chodzi o kwestie energetyki to oczywiście dzisiaj podjęliście Państwo uchwałę w tym obszarze, ale mamy także już w tym roku przygotowaną mapę potencjału solarnego. To jest jeden z takich bardzo ważnych filarów w jaki sposób należy się przygotować i gdzie te panele fotowoltaiczne możemy postawić. To jest jedno z pierwszych, ale takich działań będziemy mieć jeszcze kilka. Jeżeli chodzi z kolei o już istniejące budynki użyteczności publicznej, mamy tu Uniwersytet Przyrodniczy. Te szyby frontowe są wyposażone w panele fotowoltaiczne, z tyłu mamy budynek MPWiK, który jest faktycznie pokryty zielonym dachem, który wykorzystuje wodę szarą na co dzień w użytkowaniu, tak jak zresztą budynek przy ulicy Hubskiej, to jest jeden z takich też naszych flagowych okrętów, ponieważ za tę realizację zostaliśmy wyróżnieni nagrodą właśnie za to, w jaki sposób małoinwazyjny i małoemisyjny on jest zorganizowany. Wzrost długości tras rowerowych to jest to, nad czym Państwo pracujecie już od wielu lat. Dziś możemy się poszczycić tym, że jest ich w mieście ponad 300, natomiast ponad 1500 ulic jest przyjaznych rowerzystom. To jest ogromny, znaczący skok. Ja mogę powiedzieć z własnych obserwacji, że widać, że ta tendencja faktycznie wzrostu ruchu rowerowego w mieście jest zauważalna, między nimi także dzięki temu, że tych parkingów rowerowych jest znacznie więcej i że jest dostępność i szeroko rozbudowana sieć roweru miejskiego. Oczywiście to nie wystarczy. *Parkuj i jedź* to jest ogromne wyzwanie. Mam nadzieję, że współpraca z Kolejami Dolnośląskimi będzie się toczyć dalej dobrze i że ten transport mocno wejście do Wrocławia i będzie wspierać naszą komunikację w mieście. Jeżeli chodzi o projekt Vozilla, czy też transport [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny], to też myślę, że Państwo korzystaliście. Fantastyczne rozwiązanie popularne w Europie, bardzo się cieszę, że jest to również we Wrocławiu. Pozostaje nam zaaranżować bardzo dużo przestrzeni miejskich do tego, abyśmy mogli się gdzieś schronić, m.in. zielone przystanki mają niwelować wyspy ciepła, czy zielone torowiska, czy parki kieszonkowe. Tych działań musi być znacznie więcej niż dziś jesteśmy w stanie obserwować we Wrocławiu. Nie przewidujemy tworzyć klimatyzowanych przystanków autobusowych, a właśnie przystanki zielone, które dadzą schronienie mieszkańcom. Redukcja emisji gazów cieplarnianych, tu oczywiście szereg działań na poziomie miejskim, ale bardzo liczę na to, zresztą bardzo dziękuję również za to, że to udogodnienia, mimo początkowych trudności z OZE w tej kadencji Rządu one jednak zostały przyjęte. Dziś możemy się pochwalić, możemy adoptować miasto właśnie i wspierając m.in. odnawialne źródła energii w przestrzeni miejskiej. Szanowni Państwo, ja powtórzę, to co musimy zrobić dzisiaj to przede wszystkim usłyszeć, przyjąć i zareagować na ostrzeżenia. Wrocław, miasto przystosowane do zmian klimatu, ja myślę że, widzicie Państwo, że projekt jest komplementarny, że jest złożony i oparty na wielu dokumentach i on jest już realizowany. Jeżeli natomiast chodzi o zeroemisyjność, to tutaj bez wsparcia rządowego i bez działań na szczeblu administracji rządowej się nie uda. Bez działań na szczeblu administracji, samorządu i województwa również się nie uda. Bez działań na szczeblu Unii Europejskiej i porozumień międzynarodowych nie ma szans. Bardzo mi zależy na tym, żebyśmy z Wrocławia wysłali pozytywny sygnał, żebyśmy we Wrocławiu pokazali przykład, jak zawsze zresztą, że jesteśmy w awangardzie, że wskazujemy nie tylko w Polsce, ale i w świecie pewne standardy. We Wrocławiu spotkaliśmy się wielokrotnie z organizacją Extension Rebelian. To jest organizacja, która jest przede wszystkim znana w Europie Zachodniej. We Wrocławiu doszliśmy z nimi

do porozumienia, Państwo mieliście okazję usłyszeć dzisiaj od wstępu, który rozpoczął Prezydent Sutryk dzisiejszą sesję. To bardzo ważne, żebyśmy we Wrocławiu byli przygotowani na zmiany klimatyczne i bardzo mocno zareagowali na to, w jaki sposób należy o klimat walczyć, zaczynając przede wszystkim od siebie. W przyszłym miesiącu o taki stan klimatyczny we Wrocławiu na pewno zakomunikujemy, ale jeżeli chodzi o apel do Rządu, to bardzo bym prosił o przyjęcie tego stanowiska, bo to jest niesamowicie ważne, żeby ten sygnał wyszedł z Wrocławia bardzo twardy. I oczywiście proszę również o przyjęcie *Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu do roku 2030*.

Opinie klubów:

- Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości – opinia pozytywna

- Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski – Radny Paweł Karpiński - Szanowni Państwo, Wrocław w ciągu ostatnich 100 lat przesunął się w szerokości geograficznej do miejsca, w którym był Budapeszt. Temperatura we Wrocławiu zaczyna przypominać powoli temperatury chorwackie. Zmiany klimatu są widoczne już gołym okiem. Widzą to chyba wszyscy wrocławianie. Miejski plan adaptacji do zmian klimatu w diagnozie pokazuje cztery główne zagrożenia dla Wrocławia. To po pierwsze długotrwałe fale upałów, które są szczególnie szkodliwe dla ludzi starszych, a warto wspomnieć, że jesteśmy społeczeństwem, które starzeje się i ludźmi starszymi będziemy wszyscy, więc dla tych ludzi te długotrwałe fale upałów są wręcz śmiertelnie niebezpieczne. Drugi problem to silne nawałnice, silne nawalne deszcze, które pojawiają się dość nieoczekiwanie. Bardzo trudno się do nich przygotować, wywołują lokalne podtopienia, grożą również powodzią. Trzecia rzecz to bardzo silne porywiste wiatry. Już dzisiaj budując w mieście, trzeba mieć z tyłu głowy, żeby uwzględniać takie mocowanie elewacji elementów budynków i nie tylko, żeby wytrzymało to huragany, których we Wrocławiu nigdy nie było. I ostatni element, który grozi naszemu miastu, bardzo i to już od kilku dobrych lat to wyspa ciepła. Szanowni Państwo, wyspa ciepła, czyli centrum Wrocławia bywa bardziej nagrzane od miejscowości położonych poza Wrocławiem lub od wrocławskich granic nawet o 13 stopni. Proszę sobie wyobrazić w przypadku zimy, jaka to jest duża różnica, ale jeszcze gorzej to wygląda w przypadku bardzo wysokich temperatur latem. My póki co te temperatury w okolicach 38 stopni mamy mimo wszystko jeszcze, one występują efemerycznie, natomiast jeśli całe lato, lipiec i sierpień będzie powyżej 30 stopni, a wczoraj na Komisji Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska, która trwała 4 godziny eksperci — bo był nimi między nim Marcin Popkiewicz i pan prof. Zbigniew Kundzewicz, klimatolog z Polskiej Akademii Nauk — eksperci powiedzieli, że za kilka, kilkanaście lat we Wrocławiu regularnie będziemy przekraczać latem 40°C. Centrum miasta, które się rozrasta i zagęszcza, nie będzie w stanie się schłodzić. To jest fizycznie niemożliwe. Powieszenie klimatyzatora na budynkach pogorszy sytuację. Klimatyzator zużywa więcej energii do schłodzenia niż chłodzi, tym więcej ciepła wytwarza, zdecydowanie więcej. Ktoś założy klimatyzację, przegrzeje sąsiada. I teraz też jeden z wniosków. Ludzie, którzy na Ziemi przyzwyczajeni są do tak wysokich temperatur, to albo ukrywają się rzeczywiście w jakichś ziemiankach, albo w miejscach, w których jest chłodniej. Proszę sobie wyobrazić mieszkanie w wielkiej płycie na dziesiątym piętrze. Gdzie taki człowiek ma się ukryć? We Wrocławiu naprawdę nie ma ziemianek, jaskiń, miejsc, gdzie możemy się schłodzić. Pozostanie chłodzenie się wodą. Niestety, tutaj z wodą też sytuacja nie wygląda dobrze, bo bardzo prawdopodobne, że za chwilę będzie nam tej wody brakowało. Proszę Państwa, tak jak wspominałem, wczorajsza Komisja Zrównoważonego Rozwoju była tak naprawdę wielką debatą klimatyczną. Byli na nią zaproszeni przedstawiciele wszystkich organizacji ekologicznych z Wrocławia, ruchów miejskich, byli zwykli wrocławianie. Deбата była bardzo żywa, często bardzo krytyczna, mówiliśmy bardzo szczerze. Cztery godziny chcieliśmy ze sobą spędzić. Myślę, że to jest początek tej wielkiej dyskusji i przystosowania się, bo bez tego niestety wniosek jest jeden i potwierdzony przez naukowców — bez tego zginiemy. Musimy to zrobić, bo bez tego zginiemy. Sam dokument nie jest może dlatego idealny, że był pisany wspólnie z innymi

partnerami, z ministerstwem, z innymi miastami, co oznacza, że ma już ponad rok. W dziedzinie klimatu i wiedzy o klimacie to jest sytuacja dość podobna jak w dziedzinie odnawialnych źródeł energii. Rok to jest bardzo długo. Natomiast ten dokument nie jest dany raz na zawsze. My rozpoczynamy pewną drogę tym dokumentem i ten dokument i jego aktualizacje, kolejne prace nad nim, stosowanie jego wytycznych, jego zasad, również oddziaływanie tego dokumentu poprzez inne strategie miejskie, poprzez dokumenty budżetowe to jest układ komplementarny. Dlatego ja serdecznie zachęcam wszystkich, komu na sercu leży dobro wrocławian, ale też przede wszystkim to, co powiedział wczoraj prof. Kundzewicz. Powiedział, że ma dzieci i wnuki, żebyśmy takiego spadku nie zostawili przyszłym pokoleniom, ponieważ ci ludzie będą żyli w świecie, w którym się żyć zwyczajnie nie da. Za 100 lat temperatura może wzrosnąć o 8 stopni. To oznacza, że 80 % planety będzie niezdolne do utrzymania ludzi. Nie będzie można żyć na 80 % planety. Proszę sobie wyobrazić, jak gigantyczne migracje nastąpią, jakie będą niesamowite konflikty i będzie zwyczajnie walka o wodę. Jak w filmie „Mad Max”. Czy takiego świata chcemy? Rozpocznijmy tę dyskusję od przyjęcia tego dokumentu i od apelu, bo apel nie ma wymiaru wyłącznie apelowania, bo my ciągle mówimy, apelujemy. Szanowni Państwo, apeluje się nie po to, żeby komuś zawracać głowę, tylko po to, żeby coś bardzo mocno podkreślić i wykrzyczeć, żeby to ruszyło innych. Ja podam przykład Europy, bo wszyscy mówią, w Europie jest tylko 800 000 000 ludzi, a co z Chińczykami, co z całą resztą? Proszę Państwa, proszę zwrócić uwagę, że cały świat chodzi w garniturach i patrzy na Europę. Dzisiaj najwięcej wiatraków i energii odnawialnej produkowanej jest w Chinach, nie w Europie, ale ktoś to zaczął. My dalej kujemy ideę, ale nie róbmy tego, nie stawiajmy się w pozycji tego, który zacznie być bierny, bo to będzie bardzo nieuczciwe wobec naszych dziadków, pradiadków, ludzi, którzy tę ideę kuli. Z drugiej strony jesteśmy jako świat Zachodu winni tym zmianom, ponieważ ta rewolucja przemysłowa i jej korzyści to jest nasza domena. My mówimy o tym, że płoną lasy w Amazonii, dlaczego ci ludzie to wypalają? Proszę zwrócić uwagę, co myśmy z naszą puszcza pierwotną zrobili. Oni, jak wytną, też będą chronić później. To jest bardzo trudne, to są decyzje polityczne i dzisiaj nasz wkład może niewielki, ale pewien początek drogi chcemy zaproponować tutaj. I trudno mi sobie wyobrazić, że ktoś, kto ma na sercu dobro przyszłych pokoleń i wrocławian, nie będzie głosował pozytywnie za tymi dwoma dokumentami. Dziękuję bardzo.

- Klub Radnych .Nowoczesna – Radny Piotr Uhle - Stajemy dzisiaj w momencie w sumie dosyć historycznym, to znaczy uchwalamy ostatni z takich brakujących dokumentów strategicznych dotyczący tego, jak chcemy, żeby pod kątem środowiskowym kształtował się w kolejnych latach charakter naszego miasta. Były uchwalone kwestie dotyczące transportu, zagospodarowania przestrzennego. W lipcu głosowaliśmy *Plan gospodarki niskoemisyjnej*, w lipcu głosowaliśmy Plan adaptacji do zmian klimatu wynikający z porozumienia burmistrzów tzw. SECAP. Myśmy do tego przystępowali decyzją Rady w 2016 roku. Tak jak wspomniał Przewodniczący Paweł Karpiński chwilę temu, za co też serdecznie dziękuję, sytuacja nam się bardzo dynamicznie zmienia i najwięcej zmieniło się jesienią ubiegłego roku po raporcie IPCC, czyli takiego międzyrządowego zespołu przy ONZ, który zajmuje się zmianami klimatu. Według tego raportu, co do którego panuje konsensus w środowisku naukowym, mamy około 10 lat, żeby zmniejszyć naszą emisję gazów cieplarnianych o połowę i jak najszybciej powinniśmy doprowadzić do tego, żeby i nasze państwa i nasze miasta były neutralne klimatycznie pod tym kątem. Dlaczego o tym mówię? Dlatego, bo sytuacja jest bardzo dynamiczna. Są tacy naukowcy, którzy zwracają uwagę na to, że tak naprawdę to jest ostatni dzwonek, to znaczy jeżeli w tym czasie nie dokonamy radykalnego zwrotu w naszym funkcjonowaniu i wyemitowaniu gazów cieplarnianych, po prostu mogą nastąpić sprzężenia zwrotne, które cały proces ocieplania klimatu mogą radykalnie przyspieszyć i to po prostu może wymknąć się nam spod kontroli i myślę, że mowa oczywiście o naszych dzieciach, wnukach jest tutaj istotna, ale zmiany klimatu mogą dotyczyć życia wielu nawet z nas tutaj zgromadzonych, więc to nie jest tylko kwestia odpowiedzialności pokoleniowej, to jest też kwestia naszej własnej skóry,

naszego zdrowia, naszego życia, bo trzeba pamiętać, że fale upałów powyżej czterdziestu kilku stopni to są tysiące śmierci, których moglibyśmy w innych sytuacjach unikać. I dlatego to jest ważne, żeby nie tylko dążyć do tego, żeby zmniejszać tę emisję ale też, żeby dostosowywać miasto do tego, jak będzie wyglądało po tych zmianach, bo niezależnie od tego, choćby tutaj zebrało się tysiąc atletów i każdy zjadłby tysiąc kotletów, to tego procesu, który w tym momencie się dzieje, podnoszenia się średniej temperatury radykalnie, nie zatrzymamy. Możemy go spowolnić, możemy w perspektywie 10–15 lat go zatrzymać. Ten proces będzie wyhamowywał i nawet częściowo cofał, jednak zmiany są, będą, więc będą ulewne deszcze, więc będą huraganowe wiatry, więc będą fale upałów, zresztą w tym roku też i w czerwcu i w sierpniu doświadczyliśmy takich fal upałów, całego szeregu nocy tropikalnych, których jeszcze kilka–kilkanaście lat albo nie było wcale, albo zdarzały się te zjawiska wyjątkowo. Dzisiaj kończymy etap budowania strategii, którą oczywiście trzeba będzie na bieżąco aktualizować. Myślę, że te parametry, które wyznacza SECAP, są jeszcze do aktualizacji. Myślę, że cały czas powinniśmy być głodni i niezadowoleni z tego, jak dużo robimy i będziemy mieli okazję do tego tak naprawdę w kolejnych miesiącach przy pracy nad np. *Wieloletnim planem inwestycyjnym*, to znaczy pięknie by było, gdybyśmy każde z tych działań, które w *Wieloletnim planie inwestycyjnym* będzie przedkładane do realizacji, zastanowili się, czy zbliża nas to do wyznaczenia, czy do realizacji celu z 2030 roku, czy nas od tego oddala? I analogicznie czy działania, które przewidujemy na najbliższe 10 lat, doprowadzą nas do tego, że miasto będzie łatwe do życia w sytuacji, w której będziemy mieli radykalne, gwałtowne zjawiska pogodowe, czy też niekoniecznie. Założenia strategiczne, które są tutaj przedstawione, są dobre. To naprawdę jest dobry początek, ale absolutnie, gdybyśmy byli dzisiaj z tego zadowoleni i usiedli na laurach, to równie dobrze moglibyśmy dzisiaj nic nie głosować. I teraz idąc dalej, zakładam, że obecni tutaj na tej sali mają tę odpowiedzialność i dopilnują, żeby w ich budżetach kolejnych i w planach inwestycyjnych odpowiednie środki na działalność się znalazły. Myślę, że tutaj nie będziemy się w żaden sposób spierać. Natomiast miasto działające samo nie poradzi sobie z taką sprawą. To znaczy ilość problemów i poziom zapóźnienia dotyczący np. zasobu komunalnego, który w znacznej części nadal jest opalany węglem, który w znacznej części nadal nie jest termomodernizowany, który ma niezaizolowane piwnice, ma niezaizolowane dachy, to jest poważne obciążenie i to trzeba zrealizować i wydaje się, że poważny skok pod tym kątem może się odbyć tylko i wyłącznie dzięki wsparciu na poziomie rządowym, na poziomie regionalnym i przede wszystkim na poziomie europejskim. Dlatego tak ważne jest, żeby na poziomie europejskim Polska była reprezentowana i funkcjonowała, powiedzmy, ambitnie, to znaczy w taki sposób, żeby program czyste powietrze... Panie Radny Maryński, program czyste powietrze np. gdyby był zrealizowany zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, nie mielibyśmy dzisiaj takiego problemu, że ten program był zablokowany, gdyby nie polityka polskiego Rządu, dzisiaj mielibyśmy zupełnie inne cele na poziomie Unii Europejskiej. Zresztą o tym była mowa wczoraj na Komisji. Czy tam jest jakiś problem po tamtej stronie sali? To jest zdecydowanie na temat, ponieważ rozmawiamy zdaje się o dwóch projektach uchwały. Dlatego to jest ważne, żeby nie tylko nasze siły, które tutaj są, liczę tutaj na solidarną współpracę ze wszystkimi Radnymi, ale też siłę np. polskiego Rządu do tego wykorzystać. Jeżeli jest tak, że w całym szeregu punktów nie zgadzamy się co do tego, jak strategiczne kierunki działań powinny być wyznaczone, np. jeżeli mówimy o zmniejszeniu ilości emisji i używania paliw kopalnych w pozyskaniu naszej energii w naszym miksie energetycznym, no to trudno jest uzasadnić budowanie kolejnych bloków energetycznych opalanych węglem. Dlatego liczę na to i ja serdecznie proszę Państwa Radnych, aby w obu przypadkach, jednej i drugiej uchwały, nie zastanawiać się, nie zasłaniać się kwestiami politycznymi, tylko myśleć o mieszkańcach, którzy naprawdę będą fizycznie cierpieć, jeżeli nie podejmiemy pilnych działań. Dlatego liczę i bardzo serdecznie proszę o głosowanie „za” i w przypadku *Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu do roku 2023* i w przypadku *Apelu w sprawie katastrofy klimatycznej*[red. — do Rządu RP]. Bardzo serdecznie dziękuję.

- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** - opinia pozytywna

- **Komisja Gospodarki Komunalnej** - opinia pozytywna

- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** - opinia pozytywna

- **Komisja Zdrowia i Bezpieczeństwa** - opinia pozytywna

Dyskusja:

Radny Piotr Maryński: Szanowni Państwo, nie wiem, czy śmiać się, czy płakać, bo poziom tej hysterii, które tutaj wystąpił w wystąpieniu tych naszych Kolegów klubowych to powiem tak: nawiązuje i koresponduje z wczorajszym prelegentem pierwszym. Ja żałuję, że nie było większości Państwa, czy też znaczącej części na sali, żeby wysłuchać pierwszego prelegenta, oszczędzę nazwiska, żeby też nie zrażać do lektury jego książki. Tonujemy tę histerię, zajmijmy się działaniami, a nie straszeniem ludzi. Całkiem poważnie rzecz ujmując, to po wysłuchaniu wczorajszych wypowiedzi, gdybym tak przyszedł z boku jako mieszkaniec Wrocławia i posłuchał tego pierwszego pana prelegenta w odróżnieniu od drugiego, o którym powiem później i dzisiejszych wystąpień naszych Kolegów, to powiem szczerze, nie wiem, co bym zrobił. Chyba bym uciekał na Księżyc albo jeszcze gdzieś dalej. Filozoficznie powiem tak. Zmiany były, są i prawdopodobnie będą. Bo ja nie mam takiej pewności jak koledzy, że za 30 lat będzie temperatura taka, a pojutrze będzie owaka, a za 10 będzie jeszcze inna. Skąd Panowie tak to wiedzą, z taką dużą dozą pewności? Kochani, Szanowni Koledzy, mniej hysterii, mniej apeli, więcej pracy. Dziękuję bardzo.

Radny Andrzej Kilijanek: Naprawdę, cieszyłem się ze stanowiska Klubu .Nowoczesna, ale sprzeczności po prostu jedna po drugiej miały miejsca, a mianowicie mam wrażenie, że Koledzy z Klubu .Nowoczesna nie wiedzą, skąd ten *Plan adaptacji* się wziął. Mianowicie opracowanie tych planów jest to projekt przecież ministerstwa. 37 miast powyżej 100 000 mieszkańców jest zobowiązanych taki projekt przygotować, i to robimy. A dlaczego ministerstwo zobligowało nas do stworzenia takiego planu adaptacji? A no właśnie po to, żeby wysłuchać miasta, takie jak Wrocław, jaki mają pomysł na ochronę klimatu, na walkę ze zmianą klimatu i po to, żeby w następnej kolejności przekazywać środki. Tutaj mam napisane na stronie ministerstwa Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko właśnie dla Wrocławia, właśnie w taki sposób, jak Wrocław to sobie wyobraża, bo chce słuchać miasta i ten apel, który zaraz będziemy głosowali, jest, jakby to powiedzieć, zaprzeczeniem idei ministerstwa, bo ministerstwo z jednej strony nas słucha i oczekuje od nas tego planu adaptacji, a z drugiej strony my mówimy przez ten apel, że państwo nas nie słucha, jesteśmy zostawieni sami sobie, powinno działać inaczej. Nie tędy droga. Współpracujemy, a nie obrzucajmy się nawzajem odpowiedzialnością. Weźmy się do wspólnej pracy, taką jaką jest ten właśnie plan adaptacji, a nie apele. Dziękuję bardzo.

Radny Tomasz Hanczarek: Temat jest ważny i naprawdę nie można powiedzieć, że jak przed nami jest słon, to my tego słonia nie widzimy, bo zmiany są. To nie jest tak, że to jeden, czy drugi Radny, który jest niewydukowany, tylko, jakby to powiedzieć, świat cały się zastanawia, co z tym fantem zrobić i to naukowcy wszelkiej maści i rodzaju różnych szczebli o tym myślą. Na pewno jest tak, że wszyscy zagłosujemy za tym planem przedstawionym przez Prezydenta Adama Zawadę, a jeśli chodzi o ten drugi apel, ja przyjmuję niechęć moich Kolegów z Prawa i Sprawiedliwości, żeby to przyjąć pierwsze, gdyż tutaj wyczuwacie, że to jest jakiś sposób przeciwko Wam. Bardzo fajnie zacząłeś mówić, Panie Radny Kilijanek, że to jest właśnie takie obopólne słuchanie się, Rząd pyta miasta, miasto produkuje dokumenty, działania itd. i ten apel jest, jakby to powiedzieć,

powiedzenie takie, że my po prostu chcemy, cieszymy się i robimy, pracujemy, chcielibyśmy mieć jeszcze więcej. Ja żeby przekonać Was, że z mojej strony nie ma złych intencji, nie ma chęci zrzuć odpowiedzialności, czy coś w tym stylu, to ja podam taki jeden przykład, który może nie wiem, czy do każdego trafi, ale jadę sobie autostradami, czy też drogami szybkiego ruchu i tam pojawiają się komunikaty takie, że: kierowco, jedź prawą stroną. Naprawdę to jest bardzo fajna informacja, bo ci, którzy jadą lewą stroną 60 km/h strasznie wszystkich denerwują. Ja powiem szczerze: prosta rzecz, a naprawdę bardzo fajna i szczerze z tego miejsca bardzo gratuluję komuś, kto to wymyślił. I to jest dowód na moją dobrą wolę. Ja Was chwale i mówię, że ten apel to nie jest, że chcę Was zganić, tylko że chcę więcej, bo ja nie jestem być może tak odważny jak Radny Maryński, albo więcej czytam, albo więcej coś nie wiem, ale naprawdę ja się tego obawiam. Tych zmian klimatu naprawdę się obawiam, bo to gołym okiem widać już skutki i to jest słoń, który tutaj stoi i nie mówmy, że będzie, nie będzie. Wszystko wskazuje na to, że będzie. Jeżeli my wszyscy razem staniemy w jednym rzędzie, to dotyczy małych ludzi i dużych ludzi, starszych, grubych, chudych, w Polsce, w Afryce, wszędzie powinniśmy wszyscy na każdym poziomie działać. I my tutaj mówimy: Rządzie, działaj jak najlepiej. To jest ten apel, nic więcej. Dziękuję bardzo.

Radny Piotr Uhle: Ja bardzo dziękuję za wszystkie uwagi, które tutaj padły. Również za uwagę Pana Przewodniczącego i również sam krytycznie patrzę na siebie i przyjmuję ją do własnej wiadomości, natomiast króciutko, odnosząc się. To nie jest tak, że Radny Karpiński, Radny Hanczarek albo Radny Uhle są jacyś lękliwi, albo popadają w jakąś histerię, tylko po prostu czytają raporty międzynarodowych instytucji, w których te informacje są podane piekielnie poważnie po prostu i lekceważenie tego typu informacji od najpoważniejszych naukowców, jacy funkcjonują na świecie, nie leży w naszej naturze. Idąc jeszcze dalej, ja się bardzo cieszę, im więcej będzie współpracy pomiędzy miastem a władzami krajowymi, tym będzie lepiej, dlatego właśnie dobrze byłoby, żeby pieniądze na program *Czyste powietrze* nie były blokowane, tylko żeby tutaj na miejsce trafiły. Poza tym okazuje się, że rzeczywistość się zmienia i trzeba tych działań zdecydowanie więcej intensywniejszych z tego powodu, że czasu... I tak mówią naukowcy, naprawdę, ja nie staram się udawać mądrzejszego niż jestem. Tak mówią naprawdę naukowcy i jest konsens w środowisku naukowców, że tak będzie. Powinniśmy przyspieszać. Bardzo serdecznie dziękuję.

Radny Czesław Cyrul: Chciałem się najpierw podzielić dobrą informacją. Otóż w dzisiejszej „Rzeczpospolitej” jest zapis, że Wrocław jest najbardziej przyjaznym miastem w kraju dla rowerów. To jest bardzo istotne. A teraz kilka uwag. Jeżeli prezydent Duda mówi, że jak słyszy hasło „dekarbonizacja”, to widzi w tym antypaństwową politykę, to zmusza do pewnej refleksji. Albo jak minister Kowalczyk powiada, że my będziemy się trzymać węgla, bo takie są ustalenia polityczne, to to zastanawia, że coś mi tu nie gra. Ja widzę sporą różnicę na plus w tej chwili w planach Rządu, i to mnie cieszy, natomiast chciałbym zwrócić uwagę na parę faktów. Otóż, szanowni Państwo, dzisiaj w Polsce ludzie umierają nie z powodu gazów cieplarnianych, ale z powodu tego, że mamy brudne powietrze, więc odróżnijmy te dwie sprawy. Niemcy mają 2,5 pół raza większą produkcję gazów cieplarnianych, ale mają o wiele czystsze powietrze i to już nam pokazuje pewne kwestie, na które musimy zwracać uwagę. Ale chciałem powiedzieć kilka słów o naszych miejskich problemach, które przy tej dyskusji musimy uwzględnić. Jest ustawa o elektromobilności, która nieodrodnie łączy się z czystym klimatem, która zobowiązuje takie miasta jak nasze, abyśmy coraz więcej zgodnie z harmonogramem mieli autobusów ekologicznych. Ekologicznym autobusem zgodnie z ostatnią ustawą jest również autobus napędzany gazem ciekłym. O ile o autobusach elektrycznych mogę powiedzieć, że mam wątpliwości, czy starczy nam energii na to, bo blok w Ostrołęce, który nie jest budowany, ma kosztować 6 000 000 000 000, nie ma finansowania na to, a bloki atomowe na energię jądrową o mocy 1000 GW, to są pięć, sześć razy droższe, i to w perspektywie 20 lat nam nie grozi. W związku z tym w polityce naszej miejskiej, mówiąc o czystym powietrzu, musimy zwrócić uwagę, jak my jesteśmy ustosunkowani do zakupu nowych

autobusów. Stwierdzam, że na razie nie mamy takich planów. Ostatnio miałem okazję być w Warszawie, bo się tym trochę zajmuję z innej racji, Warszawa ma około 200 autobusów na CNG. Mamy, i to jest dobry pomysł, portal w Świnoujściu, który daje nam gwarancję, że będzie dziś na to paliwo zniesiona akcyza i przeciętny autobus, pomijam, że jest czystszy, gazy ciepłarniane też produkuje, jest tylko nieco droższy, ale jest około 40 % tańszy w eksploatacji. I my musimy to w planach założyć. Problem w tym, że na naszej bazie na Obornickiej nie ma miejsca na zainstalowanie stacji CNG. W związku z tym tego nie ma zapisanego, jest to może trochę obok, ale to jest bardzo istotny problem, jak my będziemy procedować rozwój naszej komunikacji miejskiej, jakie autobusy będą po mieście jeździć, a to nam nakazuje ustawa. Przypomnę również, że mówiąc o elektromobilności, to licząc energię wyprodukowaną z węgla brunatnego i kamiennego w elektrowniach i przełożenie tego do autobusów elektrycznych, to autobusy na CNG są o wiele czystsze i bardziej ekologiczne. To pokazuje nam, w którym kierunku powinniśmy iść, a tymczasem myśmy zakupili w mieście 60 nowych autobusów [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny], ale diesli, natomiast inne miasta są daleko bardziej do przodu. To też jest element polityki ekologicznej i ochrony klimatu. I trochę mówiąc obok, chciałabym na to zwrócić uwagę. Myślę, że władze o tym myślą, ale jest to element, na który mamy wpływ. Dziękuję.

Radny Mirosław Lach: Ja myślę, że co do tego, że mamy to zjawisko zmiany klimatu wszyscy się tu zgadzamy, albo prawie wszyscy. Dalsza nasza dyskusja w tym kierunku nic nam nie da. Mamy dobry *Plan Adaptacji Miasta do zmiany klimatu*. Przyjmijmy go dzisiaj, realizujemy, bo taki jest nasz po prostu obowiązek w tej chwili. I zrobmy to, bo czym bardziej będziemy dyskutowali myślę, że do tego planu nic nowego nie wniesiemy, ale taka uwaga po dzisiejszej dyskusji, może drobna rzecz, ale chodzi o to, żebyśmy byli też bardzo konsekwentni. Pan Przewodniczący Komisji Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska omówił cztery elementy, które zagrażają naszemu miastu i jednym z tych elementów, które wymienił, to jest wyspa ciepła miasta Wrocławia. Temperatura naszego miasta z okolicznymi miejscowościami różni się aż o 13 procent. To wczoraj na naszej Komisji potwierdził Radek Gawlik, wybitny specjalista, jeżeli chodzi o [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]. I teraz, proszę Państwa, na tej naszej dzisiejszej sesji przyjęliśmy uchwałę, która mówi o zmianie planu, gdzie chcemy wybudować wieżowiec, który będzie miał 18 kondygnacji, większość Radnych zagłosowało za tym i moje pytanie jest takie, czy ten wieżowiec nie sprawi, że nasze miasto Wrocław będzie jeszcze większą wyspą ciepła, jak jest? Zatem proszę się też nad tym zastanowić. Jeżeli mówimy wszyscy, że musimy walczyć, i to jakby od dzisiaj, to zwróćmy uwagę również na to, co przyjmujemy jako Radni Rady Miasta i za co odpowiadamy. Dziękuję bardzo. A wniosek mój jest taki, żebyśmy zakończyli tę dyskusję i przystąpili do głosowania.

Radny Robert Pieńkowski: Co do zasady, co do kierunku zdaje się, że nie ma sporu. Jesteśmy za klimatem, który jest dla człowieka i dla Ziemi przyjazny. Jesteśmy za czystą wodą, za zdrowym powietrzem itd., i tu chyba nie ma sporu. Natomiast odnoszę wrażenie, i niestety to jest prawda, w kilku wystąpieniach moich przedmówców widać ewidentnie doktrynerstwo, egzaltację, wręcz histerię. Trzeba o tych sprawach rozmawiać chłodno. O ociepleniu klimatu należy rozmawiać na chłodno i wtedy, tak wydaje mi się, że będzie to znacznie bardziej korzystne i przyniesie efekt oczekiwany. Otóż nawet w tej dyskusji tutaj czy w tych materiałach dostrzegam sprzeczność, że tam za 10 lat już będzie prawie katastrofa ekologiczna, ale w kolejnym wystąpieniu była mowa, że za 100 lat będzie 8 stopni więcej. To za 10, czy za 100 lat? To jest kompletna rozbieżność. Nawiasem mówiąc, cytowani tutaj uczeni nie są jedynymi uczonymi, którzy wypowiadają się sprawach zmian klimatu. Ja czytywałem całkiem rozsądne wypowiedzi, w których jednak odnośnie do zmian klimatu rola człowieka według nich jest znacznie mniejsza niż tutaj przedstawiana. Być może nie mamy kompletnie żadnego wpływu na zmiany klimatu i być może klimat za lat ileś spłata nam figla i zamiast od nieskończenie ciągle opowiadanym ociepleniu robi się z niego ochłodzenie. To jest całkiem możliwe i być może będzie to jakaś niespodzianka w nieodległej przyszłości,

ale wracając do meritum, chciałbym także Koledze Przewodniczącemu zwrócić uwagę na to, że jednym z największych trucicieli we Wrocławiu, emitentów CO₂, wszelkiego nieprzyjemnego gazu w powietrzu jest miasto Wrocław paradoksalnie. Jednak kamienice ogrzewane nadal starymi piecami należą chyba prawie wyłącznie do miasta. Nie ma kamienic prywatnych. W Krakowie może są prywatne, może w Warszawie też się pojawiły prywatne kamienice, czy nastąpiła repywatyzacja, ale we Wrocławiu właścicielem wszystkich kamienic opalanych węglem i czym się da, czy byle czym jest miasto Wrocław. Jest ich co najmniej 1000, jak nie więcej, więc z całą pewnością. Ale jeszcze bym nawiązał do tego, co mówił Radny Czesław Cyrul, choćby kwestia tych autobusów napędzanych CNG. Tutaj absolutnie nie dostrzegam jakiegoś cienia dążenia w tym kierunku. To jest przecież paliwo, które jest nieporównywalnie bardziej ekologiczne od jakiegokolwiek innego paliwa. Najpierw trzeba tę energię wyprodukować, więc niestety z tą prosta czystością różnie bywa, natomiast paliwo CNG czy gaz CNG jest rzeczywiście i tańszy, i bardziej ekologiczny. Nawet my tutaj mamy wręcz w uchwale Rady Miejskiej Wrocławia taki zapis, że za np. pojazdy napędzane CNG parkują we Wrocławiu za darmo przecież, podobnie jak samochody elektryczne. To taka ciekawostka. Natomiast autobusów napędzanych CNG nie ma w ogóle, albo jest jak na lekarstwo. Są jakieś pojazdy oczyszczania miasta, które rzeczywiście na tym paliwie jeżdżą, ale na pewno potężnym hamulcem w rozwoju tego sposobu można powiedzieć komunikacji miejskiej jest brak stacji. We Wrocławiu jest jedyna stacja, zresztą chyba w promieniu co najmniej kilkudziesięciu kilometrów, nie wiem, czy może najbliższa jest w Dzierżonowie, więc Wrocław ma tylko jedną stację, więc przepustowość takiej stacji i napełnianie gazem oczywiście jest troszkę dłuższe niż normalnym paliwem, więc najwyższy czas, aby miasto Wrocław pomyślało o tym właśnie sposobie napędzania choćby autobusów miejskich, a tutaj jakoś w ogóle z nieznanymi mi bliżej powodów w ogóle ten temat jakoś nie występuje, a przecież to jest bardzo prosty, tani, skuteczny sposób naprawdę dużego ułatwienia oczyszczenia atmosfery we Wrocławiu. Na razie dziękuję za uwagę.

Wiceprezydent Wrocławia Adam Zawada: Bardzo dziękuję za wszystkie głosy. Po pierwsze, faktycznie dokumenty, które Państwo przyjęliście zarówno SECAP, jak i plan gospodarki niskoemisyjnej, jak i, można powiedzieć, dzisiaj procedowany przez Państwa. One były procedowane jeszcze przed raportem IPCC z października zeszłego roku i to jest znacząca różnica, czy ten raport tak naprawdę jest kompletną zmianą świadomości, nie tylko na poziomie państwowym, ale także społecznym. To publikacja tamtego raportu sprawiła, że miasta w Wielkiej Brytanii, w Europie Zachodniej, ich jest już dziesiątki, setki zaczęły protestować, czy organizować ruch właśnie w kierunku walki o nasz klimat. My w tym kierunku również idziemy. Bardzo zależało nam na tym, aby dokument jeszcze niedoskonały w myśl wiedzy, którą mamy, bardzo rzetelnej, bo jednak IPCC to jest jedyna organizacja na świecie, która jest słuchana przez wszystkich włodarzy wszystkich państw, jak to mieliśmy już przyjemność usłyszeć, że przez 195 państw to Porozumienie Paryskie zostało przyjęte. Tak czy inaczej ważne jest to, żebyśmy budowali już na jakichś fundamentach, nawet jeśli one będą później zmieniane. Bardzo proszę o to, aby mimo wszystko je przyjąć. Jeżeli chodzi o kwestie, które Pan Radny Andrzej Kilijanek poruszył, czyli właśnie tego, że to ministerstwo zaangażowało środki, żeby plan adaptacji miast do zmian klimatu przygotować, to prawda, to jest ogromna wartość. Chcę tylko przypomnieć o tym, że w każdym spośród 43 dokumentów z 44 miast mamy mowę o kryzysie klimatycznym. Czy to nie jest tak, że mimo tego, że te dokumenty powstały to to, że jesteśmy trochę inaczej świadomi niż w każdym innym mieście? Nie. My dzisiaj musimy sobie uświadomić, że wszystkie te dokumenty mówią o kryzysie klimatycznym. Jeżeli chodzi o czyste powietrze, to ja się odnoszę do tej dyskusji bardzo szeroko. My pod koniec tego miesiąca będziemy prezentować konkretny plan dla likwidacji niskiej emisji w mieście, także, albo, może inaczej, przede wszystkim w zasobach komunalnych, bo faktycznie tutaj mamy sporo do zrobienia. On jest oparty o wiele narzędzi. Ja nie będę teraz w to szeroko wchodził. Myślę, że na następnej sesji będzie to pewnie jeden z podstawowych elementów dyskusji. Tak czy inaczej jeżeli chodzi o kwestie transportu

niskoemisyjnego, czyli wykorzystania gazu CNG, m.in. do napędzania autobusów czy wspomnianych tutaj samochodów obsługujących miasto, m.in. śmieciarek, samochodów, które dbają o czystość, w przyszłym roku 10 % tego transportu będzie obsługiwane już na bazie nowych rozwiązań właśnie w oparciu o gaz CNG. Jeżeli chodzi o stację, ona dziś jest zlokalizowana przy ulicy Gazowej i to jest prawda, natomiast nowa będzie powstawać po drugiej stronie miasta. Jesteśmy świadomi, że ta infrastruktura musi powstać. Ona będzie powstawać na Żernikach. Mam nadzieję, że tych stacji będzie znacznie więcej, a to paliwo niewątpliwie dużo czystsze niż ropa, czy gaz będzie szerzej wykorzystywane. Tak czy inaczej w kwestii tego transportu niskoemisyjnego i elektrycznego dokument został już przyjęty. Widać, że MPK wdraża zakupy i testuje rozwiązania elektryczne. To jest coś, przed czym nie uciekniemy. Jak już powiedziałem jest to w dokumentach strategicznych zawarte, musimy to zrealizować. Jeżeli chodzi o klimat, aż mnie korci, żeby dłużej wejść w ten wątek, czy zmiany klimatyczne faktycznie są, czy ich nie ma, ale pozwolę sobie uniknąć dzisiaj tej debaty przed Państwem, ale tak czy inaczej ja, Panie Radny, zapraszam dzisiaj do EkoCentrum właśnie na spotkanie z ludźmi, którzy o tych aspektach zmian klimatycznych mówią w Polsce najgłośniej. Ja mam na myśli właśnie Pana Marcina Popkiewicza. Mi się wydaje, że w obliczu różnych informacji nie wygłaszałby Pan tutaj na mównicy informacji tym, że człowiek nie ma wpływu na zmiany klimatyczne, bo to jest dziś obiektywna prawda naukowa, akceptowana i rozumiana przez wszystkich partnerów, m.in. przez Rząd polski. Jeżeli chodzi jeszcze o świadomość Unii Europejskiej, muszę powiedzieć, że na pewno w nowej perspektywie będziemy widzieć dużo nowych rozwiązań i ta świadomość jest na poziomie europejskim bardzo szeroko zakrojona. My faktycznie na poziomie polskim szereg rozwiązań blokowaliśmy, ale zauważam bardzo pozytywny aspekt. Po pierwsze, program niskoemisyjny, który wprowadził pod obrady Rządu Pan Minister Piotr Woźny. To jest krok w bardzo dobrym kierunku. Mam nadzieję, że jeszcze w tej kadencji parlamentu tę ustawę uda się przyjąć. To byłoby naprawdę znaczące wsparcie w walce o jakość powietrza we Wrocławiu. O to bardzo serdecznie proszę, żeby zdążyć. Mam nadzieję, że ten Rząd jeszcze tę uchwałę wdroży. Tak samo mamy z kwestią OZE. Przez pierwsze lata tutaj coś jednak utknęło w trybach rządowych, natomiast widać dzisiaj, że to już zostało przepracowane, myślę, że przy ogromnym wsparciu Pana Premiera Morawieckiego. Nie wiem, czy do wszystkich się odniosłem, ale bardzo dziękuję za te uwagi i jeszcze raz proszę o przyjęcie tych dokumentów.

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 354/19

Wyniki głosowania: za – 32, przeciw – 0, wstrzymało się – 1

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/342/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/342/19>

31. Projekt apelu w sprawie przeciwdziałania postępującemu kryzysowi klimatycznemu – druk nr 353/19

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Charłampowicz: Zreferowane przy poprzednim punkcie.

[red. — W tym miejscu Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Charłampowicz ogłosił przerwę]

Opinie klubów:

- Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości – Radny Piotr Maryński –

[red. — W trakcie swojego wystąpienia Radny posiłkował się prezentacją multimedialną] Szanowni Państwo, zacznę od opinii Klubu, która jest bez opinii i postaram się tutaj

ostudzić swoje gorące emocje w tym wystąpieniu, jako że przemawiam w imieniu Klubu i będę chciał, żeby przemówiły fakty, a nie emocje. Przypominam, że rozmawiamy o apelu do Rządu RP i Sejmu. Proszę Państwa, mamy apel, potem mamy to, co przed chwilą uchwaliliśmy, czyli *Miejski Plan Adaptacji*. To ja jestem jako praktyk, tak bym rzekł, w tych tematach, bo są mi bardzo bliskie od lat. Ja jestem praktykiem i oczekuję programów, i nawiążę tutaj do początku dzisiejszej sesji, punkt czwarty, to znaczy program, czyli konkretne działania, konkretne pieniądze dla konkretnych beneficjentów i wspierające konkretne rzeczy. Przedstawię stanowisko, czy też to, co proponuje już dziś Rząd, proszę Państwa, i co jest w zasięgu ręki i mieszkańców, i gminy, i różnych innych podmiotów, co postaram się tutaj wykazać. Przechodząc do meritum sprawy: co jest w dyspozycji Rządu w kwestiach związanych z ochroną środowiska w reakcji na zmiany klimatu? Wiele różnych rzeczy jest nam zarzucanych. Nie sądzę, żeby ktokolwiek z naszego Klubu i ktokolwiek negował to, że zmiany klimatu faktycznie występują. Powiem więcej, ja także jestem o tym bardzo przekonany i w istocie tak jest i nie apelujemy, tylko działamy. W związku z tym jakie mamy tutaj na dzień dzisiejszy do dyspozycji ogólnopolskie programy rządowe? Program *Energia Plus*, *Ciepłownictwo Powiatowe*, *Agroenergia*, *Geotermia Plus*, *Mój Prąd*. Struktura, czyli kto za tym stoi? Ministerstwo jedno, ministerstwo drugie, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, czyli też agenda rządowa., Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, czyli można powiedzieć: Rząd w terenie. Do kogo właśnie te programy rządowe, podkreślę, zostały skierowane? Mianowicie do osób fizycznych: program *Czysta Energia*, do przedsiębiorstw, do sektora publicznego, czyli między innymi gminy Wrocław oraz do sektora mieszkaniowego, w tym spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty mieszkaniowe. Jakie są cele? Cel mamy ten sam. Tu są nawet wyszczególnione te wyzwania, przed którymi стоимy, do których się zobowiązaliśmy, czyli ten pakiet energetyczno-klimatyczny. Rząd i Sejm mają tego pełną świadomość i to nie od wczoraj, i poszczególne programy wprowadza, i zachęca do korzystania z nich. Poszczególne cele szczegółowe, czyli właśnie zwiększanie świadomości, czyli to, żeby ludzie wiedzieli, że rzeczywiście zagrożenie jest, że trzeba temu wyzwaniu sprostać. Wsparcie dla gmin, potem pokażę też, że jest wsparcie na szkolenie doradców, którzy funkcjonują w wielu gminach. I w końcu wsparcie we wdrażaniu i uruchamianiu tych programów, które wymieniłem na samym początku. I właśnie tu jest program Przygotowanie i szkolenie tzw. Energetyków Gminnych, czyli ludzi, którzy mogą na szczeblu gminy po prostu uświadamiać ludzi w kwestiach związanych z zagrożeniami, ale także w kwestiach związanych z programami i z tym, w jaki sposób można przeciwdziałać. Jakie formuły występują, jeżeli chodzi o instrumenty finansowe — to może nie jest akurat w tej chwili bardzo istotne. Raczej bym chciał pokazać programy, które są, i na tym się skoncentruję. W jakim kierunku te środki finansowe są kierowane? Wymiana lub modernizacja źródła ciepła w obiekcie użyteczności publicznej. Mamy cały czas tutaj pewien zasób, który jest w zarządzie miasta, można działać. Tu Kolega wcześniej wspominał. Pierwszy taki program, który funkcjonuje od lat na terenie województwa dolnośląskiego — program rządowy — ograniczenie niskiej emisji, tzw. Fundusz PPONE. Beneficjent to mieszkańcy Dolnego Śląska, czyli w tym także mieszkańcy Wrocławia. Jest również program skierowany do tych wszystkich, którzy nie mogą skorzystać z programu *Czyste Powietrze*, który jest skierowany do mieszkańców w budownictwie jednorodzinnym. Ten program PPONE jest skierowany do tych osób, które nie mogą się włączyć do tego programu, czyli nie są mieszkańcami budynków jednorodzinnych, a są to między nimi wspólnoty mieszkaniowe i także jednostki samorządu terytorialnego w zakresie budownictwa komunalnego, czyli to, co Kolega Robert [red. — Pieńkowski] wspominał, że mamy tutaj też trochę do zrobienia, a programy rządowe są. Pożyczka, jest możliwe także umorzenie tej pożyczki. Nie będziemy wchodzić tu też w szczegóły. Poszczególne podział tych świadczeń, jak one są lokowane? Ochrona powietrza, atmosfery i klimatu: 25 %, gospodarka ściekowa to jest duży udział, te dane dotyczą Dolnego Śląska, więc nadal dużo gmin jest prowadzonych. Gospodarka wodnościekowa, czyli wodociągi, oczyszczalnie ścieków, ale także ochrona powietrza, atmosfery i klimatu. Przechodzimy teraz do poszczególnych

programów. Program *Czyste Powietrze*, który został uruchomiony w zeszłym roku mnie więcej o tej samej porze. Cel programu: poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Budżet przewidziany na działania, bo to jest program długofalowy, 103 000 000 000 PLN, forma dotacja bądź pożyczka. W zależności od przychodów na głowę mieszkańca w gospodarstwie jest to różna proporcja pomiędzy dotacją a pożyczką. *Czyste Powietrze* to program rządowy. Co można z niego finansować? Źródła ciepła, stolarka okienna i drzwiowa, wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła, czyli to, o czym dziś mówiliśmy na początku, czyli tzw. rekuperacja i pozostałe elementy służące do ocieplenia budynku, czyli doprowadzenia do tego, żeby ten budynek zużywał jak najmniej energii, co oczywiście niewątpliwie ma wpływ na zmianę klimatu, na ograniczenie emisji i urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii. Ilość wniosków, to też może być ciekawe, tu mamy wrzesień 2018 rok i stan na sierpień 2019 rok to jest liczba zarejestrowanych kont, bo ten program możemy niejako obsługiwać w samoobsłudze, możemy aplikować do niego zdalnie. Tu mamy 10 500 osób na terenie województwa dolnośląskiego, które aktywnie aplikowały, porady telefoniczne [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny], liczba złożonych wniosków: 3600 na ponad 70 000 000 PLN. Finansowanie programu to oczywiście są środki unijne, ale też są środki rządowe, tzw. rządowe, bo rzecz jasna Rząd nie ma swoich pieniędzy, tylko z pieniędzy wszystkich podatników RP. Jeszcze podsumowanie tego, to jest program *Infrastruktura i Środowisko*, co może być finansowane, jak to wygląda, wspieranie i wytwarzanie dystrybucji energii z odnawialnych źródeł energii — ewidentne działanie na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu, zmniejszanie ilości zanieczyszczeń itd. Co z tego możemy jeszcze finansować? Źródła wysokosprawnej kogeneracji. Kogeneracja, przypomnę, produkcja energii elektrycznej ciepła w skojarzeniu, efektywna dystrybucja ciepła, czyli działajmy tak, żeby na przesyłce jak najmniej tracić. Zagadnienia dotyczące efektywności przedsiębiorstw. Za chwilę też pokażę, że jest program rządowy, którego beneficjentami są przedsiębiorcy, program niedawno uruchomiony: *Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej*. Myślę, że może znajdzie się finansowanie na wymianę chociażby tutaj na naszej centrali klimatyzacyjnej. *Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym* w końcu, czyli budownictwo wielorodzinne. Przedstawię teraz bardzo skrótowo nową ofertę, która jest wdrażana w tej chwili: program *Ciepłownictwo Powiatowe*, program *Energia Plus*, *Agroenergia*, *Polska Geotermia Plus*. Tu też odpowiadając na Pana Przewodniczącego kwestie, które poruszył dotyczące geotermii płytkiej, bądź głębokiej, to są dwie różne kwestie, ale pokrewne. Chodzi o energię, o ciepło wnętrza ziemi. I program *Moja Energia* jako kolejny i kompleksowe wsparcie. Chodzi o to, żeby nie pozostawić żadnego z potencjalnych beneficjentów bez wsparcia. Proszę Państwa, to są wszystkie programy rządowe, podkreślę raz jeszcze, rządowe, sejmowe, bo większość sejmowa te programy uchwała, tak więc odnosząc się do meritum sprawy, o którym tu w tej chwili dyskutujemy, czy do apelu do Rządu, Sejmu to Rząd i Sejm mówi: „Proszę, macie, bierzcie”. *Ciepłownictwo Powiatowe* — kto jest beneficjentem tego programu? Przedsiębiorcy produkujący energię ciepłą na cele komunalno-bytowe, których większościowym udziałowcem jest jednostka samorządu terytorialnego. Ograniczenia formy wsparcia, to już nie będę wchodził w szczegóły, ale tu widzicie Państwo, akurat w tym przypadku jest tutaj dotacja do 30% i przy określonej technologii może być ta dotacja wyższa. Zainteresowanych szczegółami zapraszam do konsultacji oczywiście, do siedziby Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. *Energia Plus* — program wystartował, jeżeli się nie mylę, chyba w sierpniu. Program skierowany do przedsiębiorców, proszę Państwa. Mieliśmy w zeszłym roku program *Czysta Energia*, który wystartował skierowany do mieszkańców, do osób fizycznych, do budownictwa jednorodzinnego. Tutaj, proszę bardzo, mały program skierowany do przedsiębiorców. Formy wsparcia pożyczki do 85 % i poszczególne elementy już techniczne, jak te programy działają. *Energia Plus* — program Ministerstwa Ochrony Środowiska, czyli program

sejmowo-rządowy. Obszary wsparcia, czyli na jakie cele? Ograniczenie emisji, efektywność energetyczna, czyli wszystkie te działania, które sprowadzają się do apelu z tego dokumentu, o którym rozmawiamy. Wsparcie odnawialnych źródeł energii, optymalizacja zużycia zasobów, żeby tej energii nie marnować, żeby te procesy technologiczne były tak przeprowadzane, żeby ta energia się nie marnowała, wreszcie znowu kogeneracja, czyli wytwarzamy za jednym zamachem i energię elektryczną, i ciepło. *Agroenergia* — mamy tu kolejną grupę beneficjentów, rolnicy indywidualni. Też nie zostają bez wsparcia, bo oczywiście, czy to rolnik, czy mieszkaniak dużego miasta, czy małego, także podlega niewątpliwie zmianom klimatu, które następują. Raz jeszcze podkreślam, że chyba nikt z nas, tego tutaj naszego Klubu, ja też tego nie neguję, są zmiany. Odpowiadamy na zmiany nie apelami, ale programami, czyli pieniędzmi i wsparciem kierowanym do poszczególnych beneficjentów, w miarę możliwości do wszystkich grup beneficjentów. Formy wsparcia, jak widać, dotacje do 40 % oraz pożyczki. Tu jest jakby... [red. — zapis dźwiękowy nieczytelny] I w końcu tu też jest program skierowany do przedsiębiorców, ale dotyczący geotermii, czyli jakby wejście w [red. — zapis dźwiękowy nieczytelny] jednego ze źródeł odnawialnych, czyli ciepła pochodzącego z wnętrza ziemi. Tutaj beneficjentami są przedsiębiorcy. Dotacja do 40 %, ewentualnie do 50 %, ewentualnie pożyczki także. Obszary działania, to widzicie Państwo, głównie chodzi o tzw. pompy ciepła albo o geotermię głęboką. Pompy ciepła — urządzenia, które też dzisiaj były wspomniane przy okazji tego programu miejskiego, doskonałego programu, który też dzisiaj na początku sesji chwaliłem, ponieważ od razu błyskawicznie podniosłem rękę. Konkretny program, konkretni beneficjenci, konkretne działania przekładające się na oszczędności dla mieszkańca i dla przeciwdziałania zmianom klimatu. Doskonały program. Tutaj mamy też programy. Tutaj mamy program rządowy, tu był program miejski. Doskonała praca. Mamy dokumenty ogólne, dokumenty bardziej szczegółowe, ale wszystko w mojej ocenie powinno się sprowadzać do programów. I tutaj Państwu przedstawiłem programy. Kolejny program to jeszcze program *Mój Prąd*, czyli produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Głównie tak jak widać na obrazku są to właśnie panele fotowoltaiczne, czyli ze słońca produkujemy energię elektryczną. I to także jest program, który już działa, proszę Państwa, tak więc należy po prostu czerpać z tego, co jest dostępne i sprowadzać to na grunt gminy, miasta. Oczywiście zachęcam i zapraszam do prezentacji, bo jest ona do dyspozycji. Proszę Państwa, jest pełna paleta programów i niektóre programy oczywiście są nowe, inne działają od dłuższego czasu. Mam tutaj zestawienie, które pokazuje beneficjenta gminę Wrocław i kwoty, które zostały pozyskane przez gminę Wrocław od 1 stycznia roku 2017 do dnia dzisiejszego i mam zaznaczone, jakie to były programy. Koncentruję się tylko na kwestiach związanych z ochroną powietrza bezpośrednio, jeszcze wspomnę o jednym elemencie tutaj, kwestie melioracyjne być może pośrednio też wpływają. Proszę Państwa, to są dwa programy tak naprawdę: *Kawka 1*, *Kawka 2* i kwota dotacji, która została przyznana, tj. prawie 24 000 000 PLN, pożyczka to jest około 12 000 000 PLN na 2017, 2018 i kawałek 2019 roku. I to jest, proszę Państwa, wszystko. Oprócz tego jeszcze były środki przeznaczone na likwidację azbestu, to jest kwota 70 000 PLN, tak więc to można pominąć. Powiem tak, chwała i dobrze, że to się dzieje, bo program *Kawka* jest dobrym programem i funkcjonuje jak widać nie pierwszy rok, i można coś robić, i naprawdę Wrocław rzeczywiście to robi i dobrze, że korzysta z programów, które są dostępne. Ale oczywiście jest zachęta do tego, żeby iść dalej, żeby korzystać z tego, co się pojawia, próbować nawiązać może bliższe kontakty z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który jest emanacją oczywiście ministerstwa, czyli de facto i Rządu, i Sejmu. Więc, proszę Państwa, programy są, trzeba z nich korzystać. Wrocław, co widać, także z nich korzysta i wprowadza dobre programy, bo już jest *Kawka*, potem uzupełnieniem *Kawki* jest, też przypomnę, bardzo dobry program, o czym też była mowa, dotyczący rekompensaty najbiedniejszym beneficjentom, którzy zmienili źródło ciepła i dopłaty do różnicy w paliwie. Jeżeli ktoś palił czymkolwiek, a dzisiaj ma ogrzewanie czy sieciowe, czy gazowe, to płaci większe rachunki, ale podatnicy Wrocławia dopłacają takiej osobie. Doskonały program, kierunek jest dobry, ale znowu

jakby wracając do początku, nie apele, proszę Państwa, tylko programy i działania. Zatem raz jeszcze dodam, że nasza opinia co do tego apelu jest bez opinii. W trakcie rozmowy za chwilę zgaduję, że różne stanowiska się pojawiają. Ja tylko jeszcze mam tutaj prezentację, którą wczoraj prezentował drugi prelegent podczas posiedzenia Komisji Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska. W razie czego mam ją do dyspozycji z opcją taką, że mogę ją pokazywać publicznie, w każdym razie chodzi o pana Radka Gawlika, przedstawiciela organizacji pozarządowej. Obserwuję go od lat, zresztą od lat w pewnym stopniu z nim współpracuję. Państwo doskonale wiecie, nie jest to moja opcja polityczna, co zupełnie nie przeszkadza temu, żeby współpracować oczywiście. On pokazał wczoraj, w mojej ocenie, bardzo interesujące pomysły na to, czym właśnie my Radni powinniśmy się zająć i możemy się zająć. Jest grupa ciekawych pomysłów, ja się do tych pomysłów chętnie włączę, do pomocy i ich realizacji. Do tego też Państwa namawiam, do faktu działania, a nie apelowania. Dziękuję bardzo.

- Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski – opinia pozytywna

- Klub Radnych .Nowoczesna – Radny Piotr Uhle – Po pierwsze, opinia jest pozytywna dla projektu apelu. Po pierwsze, chcielibyśmy, aby wyjść z takiego klinczu, dotyczącego tego, że wykorzystywanie statutowych narzędzi, którymi dysponuje Rada Miejska i tych kompetencji, którymi dysponuje Rada Miejska, to jest coś niedobrego. To znaczy to nie może być tak, że stosowanie jednych narzędzi, które są w Statucie Wrocławia jest OK, np. interpelacji i zapytań radnych, a stosowanie innych zapisów, które są w Statucie, jest już nie OK, np. wystosowywanie stanowisk bądź też apelu. To jest pierwsza sprawa. Druga sprawa jest taka, że my jako radni, jako też urzędnicy, jako prezydent, wiceprezydenci, wiceprezydentki mamy szczególny obowiązek patrzenia na świat w miarę możliwości szeroko i kiedy przychodzą do nas — bo mamy kontakt z mieszkańcami — kiedy przychodzą do nas mieszkańcy i zwracają nam uwagę na jakieś kwestie, które wprost wykraczają poza nasze kompetencje jako radnych, prezydentów, urzędników kogokolwiek innego, to możemy sobie zadać takie pytanie: albo robimy nic, albo zwracamy uwagę tym, którzy mają takie kompetencje, że nie wolno tutaj pozostać bezczynnym. I wydaje mi się, że kwestia takiego spokojnego zasypiania wieczorem jest dosyć istotna, tzn. jeżeli widzimy, że dzieje się coś pilnego, coś ważnego, coś poważnego, na co też zwracają nam uwagę nasi wyborcy, mieszkańcy, to mamy obowiązek w tej sprawie działać. I nie zgadzam się z krytyką, że ile można apelować. Można, a nawet trzeba apelować tak długo, dopóki nie osiągniemy skutku. Po prostu tak wygląda sprawa, tak wygląda sytuacja i myślę, że zupełnie inaczej Koledzy z Klubu Prawa i Sprawiedliwości by reagowali, gdyby inna władza funkcjonowała dzisiaj na szczeblu np. rządowym, ale to już zostawmy. Jedno, czego musimy unikać, to, jeszcze raz powtórzę, takiego samozadowolenia, tzn. że mamy to, mamy tamto, już właściwie jesteśmy dobrze zaopiekowani i nic więcej nie trzeba robić. To znaczy jest ileś programów, które były, są i będą poddawane krytyce, bo żaden z tych programów nie jest doskonały, np. ten wspomniany program *Czyste Powietrze*, gdyby nie interwencja Komisji Europejskiej, środki byłyby zablokowane. Rząd nie chciał włączyć do tego programu samorządów, czyli nas tutaj i jego parametry też wcześniej były skrojone tak, że bardzo niewiele osób mogło z niego skorzystać. Diabeł oczywiście tkwi szczegółach i tak długo można apelować, dopóki Rząd Polski będzie np. blokował zapisy dotyczące tego, że chcemy osiągnąć neutralność klimatyczną jako Unia Europejska do roku 2050, bo jak słyszeliśmy wczoraj na Komisji Zrównoważonego Rozwoju często jest to traktowane jako pretekst do tego, żeby inne mniej np. rozwinięte kraje, no jak Unia Europejska nie wyznacza sobie takiego celu, to po co my mamy taki cel sobie wyznaczać. Jeszcze raz, opinia Klubu .Nowoczesna dla apelu do Rządu i do Sejmu Rzeczypospolitej jest jak najbardziej pozytywna. Ten apel jest potrzebny i będzie tak długo potrzebny, dopóki nie osiągniemy kompletu działań i pełnego planu dotyczącego tego, jak Polska zamierza do 2030 roku zmniejszyć swoją emisję gazów cieplarnianych o około 50 % i jak do tego roku 2050 te emisje zlikwidujemy do takiego poziomu, żebyśmy byli neutralni klimatycznie. Bardzo serdecznie dziękuję.

- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – opinia pozytywna

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

- **Komisja Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska** – opinia pozytywna

- **Komisja Gospodarki Komunalnej** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

- **Komisja Rozwoju Przestrzennego i Architektury** – opinia pozytywna

- **Komisja Zdrowia i Bezpieczeństwa** – opinia pozytywna

Dyskusja:

Radny Paweł Karpiński: Szanowni Państwo, ja chciałem tylko potwierdzić, że warto jest apelować w sprawach klimatu, w sprawach jakości powietrza. Pan Radny Piotr Maryński pokazał szereg wydruków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ja powiem tylko, że w momencie, kiedy Prawo i Sprawiedliwość zaczęło rządzić, zlikwidowało dwa kluczowe projekty służące poprawie jakości powietrza i poprawie efektywności energetycznej, czyli po pierwsze program *Kawka*, i dobrze Pan Radny zauważył, że Wrocław przejął ciężar finansowania *Kawki* na siebie, bo to był jeden z pierwszych ruchów likwidacji programu *Kawka* i Wrocław jako jedno z nielicznych miast finansuje *Kawkę* w pełni z budżetu miasta, już nie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska. To jest jeden program, który został od razu zlikwidowany. I powiem więcej – dokumenty aplikacyjne do tego programu miała przygotowana Nowa Ruda, najbardziej zanieczyszczone miasto w Polsce. Niestety, jedno z najuboższych miast nie załapało się do projektu, ponieważ program został zlikwidowany. Więc Nowa Ruda, która ma stężenie benzoalofirenu średnio 17 razy przekraczające normę w czasie roku z gotowymi dokumentami – sam widziałem te dokumenty na własne oczy – Niestety z powodu likwidacji programu przestało mieć możliwość na finansowanie walki ze smogiem. To jest jedna rzecz. Program *Ryś*, program efektywności energetycznej w domach jednorodzinnych poległ razem z *Kawką*, został Niestety również zlikwidowany. Kolejna bardzo istotna rzecz. Pan Premier Morawiecki mówił: milion samochodów elektrycznych, budujemy baterie pod Wrocławiem w LG, baterie do samochodów elektrycznych, polskich. Okazało się, że baterie idą w całości na eksport, natomiast w tym roku mamy zarejestrowanych 4950 samochodów elektrycznych w Polsce. To jest kolejna sprawa. Kolejny ważny problem, i też problem o charakterze międzynarodowym, importujemy prawie 50 % węgla z Rosji, ze złóż ukraińskich, które są [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny] przez Rosjan. Robimy to po to, że po pierwsze polskie złoża węgla są już na wyczerpaniu, a po drugie, Niestety, ten wydobywany węgiel w ostatekach w Polsce jest bardzo złej jakości i trzeba go mieszać z innym węglem, żeby się nadawał do energetyki zawodowej i najczęściej jest tak, że te odpady węglowe, które były w Polsce wydobywane, szły na rynek detaliczny i tym węglem palili ludzie w piecach, pomimo tego, że są uchwały antysmogowe. Prosty przykład – elektrownia Turów, spółka Skarbu Państwa mimo tego, że na Dolnym Śląsku obowiązuje uchwała antysmogowa od 1,5 roku i jest zakaz sprzedawania węgla brunatnego do detalu, co robi elektrownia Turów? Sprzedaje do detalu węgiel brunatny i na interwencję jednego z wiceministrów, żeby tego nie robić, mówi, że będziemy informować sprzedawców, żeby mówili detalowi, że nie powinno się palić w piecach indywidualnych, sprzedając to do handlu detalicznego. Jest to kuriozalne. Kolejna bardzo istotna sprawa. Jesteśmy na rozdrożu energetycznym. Nie ma podjętej żadnej decyzji dotyczącej kierunku energetycznego, w jakim idziemy. Mówimy o samochodach elektrycznych. Samochody elektryczne muszą być czymś zasilane. Polska musi wytwarzać około dwa razy więcej energii, żeby zastąpić samochody konwencjonalne samochodami elektrycznymi. Skąd my mamy tę energię mieć? Czy będziemy kolejne bloki węglowe budować? W takim razie część Dolnego Śląska będzie spało niespokojnie, ponieważ złoża węgla brunatnego pomiędzy Lubinem a Bolesławcem zlikwidują kilka gmin na bogatym Dolnym Śląsku, który żyje z innych

rzeczy niż wydobywanie węgla brunatnego, które było modne w XIX i na początku XX wieku, było czymś nowoczesnym. Podsumowując, niestety uważam, że apelowanie dalej ma sens, ponieważ z tych wszystkich rzeczy, o którym wspomniałem, rodzi się ten obraz nie najlepszy i uważam, że każdy nacisk, który będzie wywoływany, w efekcie wywoła efekt lawiny. Dziękuję bardzo.

Radny Andrzej Kilijanek: Najpierw szybko odniosę się do wypowiedzi ostatniej Pana Prezydenta. Każdy z tych programów mówi o kryzysie klimatycznym, m.in. dlatego że powstają właśnie ze względu na świadomość postępowania kryzysu klimatycznego, bo już możemy o nim mówić, więc to nic dziwnego i nic odkrywczego, że każdy z tych dokumentów o tym mówi. Przechodząc do obecnego głosowania — Szanowni Państwo, na wczorajszej Komisji, która, jak już wspomnieliśmy, trwała cztery godziny, pierwszy mówca Pan Popkiewicz mówił: „Myślmy globalnie, działajmy lokalnie” czyli mówił de facto o zrównoważonym rozwoju, tylko że my się dzisiaj troszeczkę zachowujemy nie do końca z ideą zrównoważonego rozwoju, bo musimy pamiętać, że zrównoważony rozwój to są trzy aspekty z poszanowaniem środowiska, ale jednak produkując takie apele, zapominamy o tym aspekcie nie tylko ekonomicznym, ale także społecznym, bo te negatywne efekty, do których doprowadzi ocieplenie klimatu, takie same efekty osiągniemy przez m.in. niedobór energetyczny, który nas może za chwilę czekać. Może to się stać na skutek gwałtownego odchodzenia właśnie od węgla, bo ja słyszę, że musimy odejść od węgla, ja chcę wierzyć ekspertom, że tak trzeba zrobić, tylko cały czas nie widzę alternatywy i jest z tyłu głowy gdzieś to przerażenie, że sobie nie poradzimy z tym przekształceniem i pytanie, czy jest jakiejkolwiek państwo na świecie, które jest w stanie sobie z tym przekształceniem tak gwałtownym w tak krótkim czasie poradzić. Tego dzisiaj nie wiem, a jako odpowiedzialny polityk musimy mieć to na uwadze. Aspekt społeczny, jeżeli będziemy wprowadzali radykalne zmiany, to społeczeństwo nam powie — a przypominam, że żyjemy w demokracji — „hola, hola, poziom życia spada tak gwałtownie, że ja się na to nie zgadzam, mówię stop”. To jest też coś, co musimy mieć z tyłu głowy. Musimy brać pod uwagę te wszystkie głosy i w konsekwencji dążyć do rozwiązań mierzalnych, realnych i określonych w czasie, bo tak samo kryzys w postaci zwiększenia się temperatur na świecie może doprowadzić do takich samych dosłownie konsekwencji, jak gwałtowne odchodzenie od paliw kopalnych, czy gwałtowne pogorszenie się życia społeczeństwa na Ziemi. To doprowadzi dosłownie do takich samych efektów, o których wczoraj rozmawialiśmy, więc naprawdę bierzmy te wszystkie aspekty pod uwagę. Pomijam fakt, że ten apel jest produkowany w trakcie kampanii wyborczej, która w tym roku jest bardzo krótka, ale nie zachowujemy się nieodpowiedzialnie. Bierzmy pod uwagę wszystkie aspekty i naprawdę nie ma co się śmiać, to są fakty, to jest właśnie zrównoważony rozwój, o którym Państwo zapominacie i te uśmiechy są naprawdę niezrozumiałe, bo ja mówię o definicji. Jeszcze jedna rzecz, proszę Państwa. Nie tędy droga, naprawdę. Produkowanie kolejnych dokumentów, za którymi nie idą żadne konsekwencje, to jest nic innego jak praca na marne. Tak uważam, niestety i ten apel jest właśnie takim bezproduktywnym narzędziem, no niestety. Narzędziem propagandy politycznej. Dziękuję bardzo.

Radny Piotr Maryński: W dwóch słowach do Kolegi Przewodniczącego Pawła Karpińskiego. Ja zacytowałem, że jednak gmina Wrocław brała pieniądze z Funduszu, ale coś się tu chyba nie zrozumieliśmy, ale to wyjaśnimy, mam nadzieję, też na konkretnych przykładach i na liczbach. Wypowiem się w swoim imieniu. Ja w żaden sposób nie mogę tego politycznego w kampanii wyborczej, czego też Koledzy są przykładem, tego licytowania, czego to premier Morawiecki nie zrobił, a co jeszcze możemy zrobić. Proszę Państwa, może próbujemy w miarę możliwości tę politykę krajową jednak trochę zostawić z boku i nie robić takich rzeczy. Jak Państwo sądzicie, ja mam popierać dokument polityczny, który jest apelem do Rządu i wyraźnie wpisuje się w kampanię wyborczą? Wynika z tego dokumentu, że Rząd nic nie robi, bo zacytuje dokument: „Działania te należy podjąć bezzwłocznie w ramach kompleksowej krajowej polityki klimatycznej kraju”. Znowu kolejne polityki mamy produkować? Ile jeszcze dokumentów potrzebujemy jako radni, żeby zająć się robotą, za którą nasi podatnicy

nam płaca? Jeszcze czegoś Państwo potrzebujecie? Ja już nie potrzebuję niczego, bo wiem, co możemy robić, czego przykładem była dzisiejsza chociażby ta uchwała w kwestii zwolnienia z podatku. Wiemy co robić, są środki na to, trzeba się brać do roboty i robić, a nie politykować. Tak to kolokwialnie ujmę. Typowy apel polityczny w kampanii wyborczej. Ja się nie zgadzam. Teraz dalej cytuję: „Działania te należy rozpocząć od uświadomienia wszystkim Polkom i Polakom skali zagrożenia”. Ja mam się pod tym podpisać? No proszę Państwa, wiecie chyba, o co chodzi? Powiem tak przewrotnie, ja to traktuję jako apel .Nowoczesna. Po prostu to jest dokument polityczny i ja pod tym dokumentem politycznym się w żaden sposób nie mogę podpisać, ale co do kwestii związanej z tym, że mamy problem ze zmianami klimatu, zgadzam się oczywiście. Te kwestie występują, prawdopodobnie będą występowały, bo także występowały w przeszłości i trzeba niewątpliwie im sprostać, trzeba działać, ale trzeba robić to, co możemy zrobić na własnym podwórku, a nie apelować. Proszę Państwa, znowu powtórzę kwestię, która ma miejsce. Na każdym posiedzeniu, albo prawie na każdym posiedzeniu Rady Miejskiej w tej kadencji, która jeszcze nie trwa rok, produkujemy apel. To jest dla mnie jakieś kuriozum. Ci z Państwa, którzy zasiadali w tych ławach w poprzedniej kadencji, ja nie wiem, czy myśmy może jakieś dwa apele przez cztery lata wystosowali. To teraz mamy nadprodukcję apeli. Proszę Państwa, za chwilę się zamienimy tutaj w biuro apelowania i uprawiania polityki krajowej. Oczywiście są wybory, były one wybory, będą też kolejne wybory. Za rok będą też wybory prezydenckie. To co, dalej będziemy te apele produkować? Kiedy zakończymy w końcu to apelowanie? Czy będziemy nadal apelować? Oczywiście tutaj za chwilę się pojawiają głosy, że nam Statut na to pozwala i to, że nie można się tutaj ograniczać. To ja apeluję, nie apelujemy, bo zwróćcie Państwo uwagę, że ta debata dzisiaj to będzie najdłuższa debata nad kwestią apelu, nie nad kwestią merytorycznej roboty, jak rzeczywiście zmagać się ze zmianami klimatycznymi, które niewątpliwie występują w odpowiedzi np. chociażby na te pomysły, które tutaj Pan Gawlik wczoraj prezentował. Nie pochylamy się nad konkretnymi, tylko pochylamy się nad apelami. Proszę Państwa, to do czego to prowadzi? Ja myślę, że wyborcy nie zapomną tego, kto się czym tutaj zajmował: czy apelami, apelowaniem i produkowaniem stanowisk? Ten apel całe szczęście jest kierowany, bo ostatnio mieliśmy w kosmos posłany, bo to był apel, żeby opakowań plastikowych nie było. Pełna zgoda, ja też uważam, że trzeba z tym walczyć, ale proponowałem i dalej proponuję — są przykłady w innych miastach, a szczególnie w miastach także europejskich, a postawmy automat do odbioru butelek plastikowych. A niech będzie zwrotny bilet, który upoważnia do parkowania np. przez godzinę na miejskim parkingu albo niech to będzie zwrotnie za opakowanie... [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny].

Radny Michał Kurczewski: Ja troszeczkę z innej perspektywy może powiem. Raz z perspektywy polskiej, druga wypowiedź będzie bardziej z perspektywy unijnej, czy wręcz światowej. Gdyby Rząd przyjął ten apel, tak założmy ortodoksyjnie to zakładam, że trzeba by wstrzymać wszystkie elektrownie węglowe, wybić bydło, wybić zwierzęta wszystkie, które emitują CO₂. Prosty sposób, żeby doprowadzić do wojny domowej. Niestety, jeśli potraktujemy ten dokument dosłownie, ortodoksyjnie, mamy wojnę domową. Chodzi mi o to, że jest konsensus i potrzebne są działania w kierunku ogólnie ochrony środowiska, ale też minimalizowania wpływu człowieka na świat i na środowisko. Natomiast takimi dokumentami jednak straszmy ludzi, a nie mamy rozwiązań. Nie mamy gotowych rozwiązań, chyba że chcemy wojny domowej. Unia Europejska podchodzi do sprawy na zasadzie wyspy. Chcemy sobie poprawić środowisko, ale Unia Europejska powinna głównie lobbować za tym, żebyśmy mieli pewien poziom osiągnięty na całym świecie, natomiast już w przyszłym roku małe samochody podróżują o 20 000 - 30 000 PLN w związku z polityką Unii Europejskiej. I to jest zakładanie sobie pętli na szyję bez żadnej gwarancji, że pozostałe kontynenty, pozostałe organizacje światowe i kraje zrobią cokolwiek w tym kierunku. Możemy tak robić, ale nasi obywatele będą na tym cierpieć, a niekoniecznie cokolwiek zdziałamy, więc w Polsce powinniśmy podejmować działania realne i racjonalne. Ja na przykład jestem zwolennikiem jednak

budowy elektrowni atomowych, bo jest to jedyne na dzień dzisiejszy sensowne źródło, które nie emituje CO₂. Natomiast Unia Europejska oprócz karania własnych obywateli powinna przede wszystkim się skupić na lobbowaniu, dyplomacji, a nie karaniu własnych obywateli. Dziękuję bardzo.

Radna Agnieszka Kędzierska: Jest kilka słów, które się tutaj notorycznie przewija, to jest apel i histeria. I tak chciałabym tylko nadmienić, że mam takie poczucie, że ta histeria dotyczy słowa apel i ta histeria została wywołana ze strony Klubu Prawa i Sprawiedliwości. Chciałabym Państwu wytłumaczyć ten przykład, który podał Radny Tomasz Hanczarek. Jestem z Niego dumna, że nie poczuł się obrażony, żeby jechać prawą stroną, bo ja mam wrażenie, że Państwo czujecie się obrażeni apelem. Ja tego nie rozumiem. Ten apel naprawdę nie wskazuje, że uważamy, że Rząd jest nieudolny, że Rząd nic nie robi, że Rząd się nie stara. Apel to jest chęć nawiązania dialogu. Pan Piotr Maryński mówi, że produkujemy strasznie dużo apeli i że wcześniej ich nie produkowaliśmy. Poza kryterium takim, że oczywiście możemy produkować apele i stanowiska, i to już wytłumaczył Radny Piotr Uhle, to jest jeszcze taki aspekt, że być może ich jest tak dużo, bo być może jest za mało rozmowy, bo być może zauważyliśmy problem, który w tym zrównoważonym rozwoju powinien być troszeczkę wysunięty do przodu akurat teraz. Aspekt społeczny, o którym mówił Radny Kilijanek. Aspekt społeczny jest również taki, szanowni Państwo, w ramach apelu jak edukacja społeczna i to, że ludzie będą niezadowoleni, bo się im zabierze parę samochodów, racja, ale ludzie będą jeszcze bardziej niezadowoleni, jak będą mdleć na ulicach. A właściwie nie będą niezadowoleni, bo niestety zjedzą z tego padółu. Ja powiem tak: to, że dyskutujemy niesie za sobą też edukację. Dyskutujemy. Nie podoba mi się po prostu taka retoryka, że Pan Radny Maryński wychodzi i próbuje mi udowodnić, że Rząd coś zrobił. Ja wiem, że zrobił i ja w ogóle tego nie neguję. Tylko to nie jest tak, że Rząd zrobił i po prostu wszyscy mamy siedzieć i realizować to, co Rząd zrobił, bo to jest takie zachowanie jak wczoraj na komisji Państwa Radnych z Klubu Prawa i Sprawiedliwości. Państwo uznali, że wprowadzona jest histeria i postanowili wyjść. To jest dialog? Otóż uprzejmie informuję, że bardzo wiele ciekawych rzeczy zostało powiedzianych w dyskusji i z tego czerpmy wiedzę. Edukujemy ludzi, przekazujemy to, co my wiemy i to co wiedzą ludzie, przyjmujemy i nie skupiamy się na tym, że ktoś jest z tej czy z innej opcji politycznej, w związku z tym nie jest jedynym naukowcem. Dziękuję serdecznie.

Radny Michał Piechel: Ten apel jest bezpodstawny. To jest kolejny atak. Pokazuje, że Wrocław jest antyrządowy. Mam pytanie. Nie lepiej byłoby, jak Pan Prezydent Jacek Sutryk albo Pan Wiceprezydent Adam Zawada by się spotkali z Panem Premierem Morawieckim lub z przedstawicielem Rządu i porozmawiali o współpracy między Wrocławiem a polskim Rządem na przykład właśnie o zmianach klimatycznych. ... [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny] od samego początku kadencji atakować i krytykować. Tak nie można, Panie Prezydencie. Trzeba nawiązać współpracę, a nie atakować. Czy na temat klimatu są badania naukowe, że człowiek do końca nie jest w stanie wpłynąć na klimat? Dziękuję.

Radny Robert Pieńkowski: Procedowany akurat apel jest adresowany niewłaściwie. Wydaje mi się, że znacznie korzystniej i znacznie lepszy efekt byłby wtedy, gdybyśmy ten apel skierowali do największych gospodarek świata, a przede wszystkim do największych emitentów CO₂, czyli tych państw, które odpowiadają za globalne ocieplenie klimatu, więc znacznie skuteczniej moim zdaniem byłoby, gdybyśmy go skierowali przede wszystkim do Chin, do Indii, także do Stanów Zjednoczonych, a także generalnie do państw Unii Europejskiej, ale wśród państw Unii Europejskiej np. do Niemiec, bo my jednak tutaj jesteśmy dość ubogim krennym. Pod względem produkcji CO₂ jednak Niemcy znacznie nas w tym wyprzedzają, więc być może sens tego apelu byłby wtedy, gdybyśmy skierowali do wszystkich, którzy produkują właśnie CO₂ czy też są państwami, które mają szkodliwy wpływ, czy ich gospodarki na kryzys klimatyczny. Wtedy według mnie byłoby to znacznie bardziej sensowne i być może doczekalibyśmy się wcześniej właśnie tych pozytywnych efektów, które choćby tutaj Kolega Radny Piotr Uhle oczekuje

i marzy o tym czystym klimacie, o czystej kuli ziemskiej, a my jesteśmy jako Polska naprawdę skromnym jednak trucicielem. Naprawdę są znacznie więksi i poważniejsi od nas. I właśnie jeszcze puenta, która sprowadza się do tego, że Państwo oczekują, abyśmy my podejmowali drastyczne działania, które będą dla polskich obywateli bardzo kosztowne. Kosztowne ze względu na to, że te nowe technologie są bardzo drogie. Czy się Kolega Radny ze mną zgodzi? Są drogie? Najnowsze, czyste ekologie są tanie czy drogie? Niestety co do zasady są bardzo drogie i w tym momencie to należy w ten sposób podejść do zagadnienia, żebyśmy sami sobie nie zakładali pętli na szyję w sytuacji, gdy Chiny, Indie, także Stany Zjednoczone się rozwijają, a Państwo oczekują, abyśmy my się zwijali, abyśmy sobie zacisnęli pętlę na szyję i po prostu zaczęli umierać od tej pętli, którą sami sobie mamy zakładać. Wydaje mi się, że to nie tędy droga. Jeżeli ocieplenie klimatu, tak jak Państwo twierdzą, jest realnym zagrożeniem, to oczywiście należy go zwalczać, ale nie w ten sposób, żeby walczyć z nami jako obywatelami Polski, czy też Europy, czy kuli ziemskiej. My tutaj jesteśmy na trwałe, mam nadzieję, wpisani właśnie na Ziemi. Gdyby było tak, jak Państwo oczekują, to może rzeczywiście zaczęliśmy likwidować pogłowie trzody chlewnej, krów, świń, a może także należałoby likwidować ludzi, bo my też zanieczyszczamy środowisko. Bez nas środowisko byłoby zapewne o wiele bardziej czyste i wtedy ten cel przez Was oczekiwany byłby pewnie najlepszy. Ja jednak uważam inaczej. Zrównoważony rozwój, o którym wspominał Radny Andrzej Kilijanek, on nie polega na tym, abyśmy sami sobie rzucali kłody pod nogi, podczas gdy ci, którzy naprawdę decydują o zanieczyszczeniu, ci, którzy decydują o kryzysie klimatycznym potencjalnie, czyli największe gospodarki świata po prostu nic sobie z tych apeli nie robią. Dziękuję za uwagę.

Radny Paweł Karpiński: Pan Prezydent Adam Zawada powiedział wczoraj, że mam taką duszę edukatora, ale na razie nie odnoszę sukcesów, więc zacznę dalej jak siłaczka kontynuować. Szanowni Państwo, przerażają mnie dwie rzeczy teraz. Zmiany klimatu, one mnie autentycznie przerażają, a druga rzecz to, że członkowie partii rządzącej mówią, że nie mają pomysłu na energetykę w Polsce. Proszę Państwa, w energetyce decyzje podejmuje się na lata. Dzisiaj jak podejmiemy decyzję, to za 15 lat będziemy mieć efekt. Tej decyzji nie ma. Jest zastępowanie polskiego węgla rosyjskim. Powiem dalej, szanowni Państwo, w ciągu ostatnich 4 lat rządów Prawa i Sprawiedliwości przyrost instalacji energetyki odnawialnej jest około 100 MW rocznie, czyli 400 MW w ciągu ostatnich czterech lat. To jest dużo, czy mało? 400? Jak Popkiewicz powie? To jest dużo, czy mało? Szanowni Państwo, od 2005 roku do 2015 roku przyrosty były 1000 MW rocznie. Teraz mamy 400, to są dane URE, urzędowe. A dlaczego tak się stało? Między innymi jedna z pierwszych decyzji Prawa i Sprawiedliwości: nowelizacja ustawy OZE, słynna nowelizacja wiatrakowa ograniczająca możliwość instalacji wiatraków do 4 % powierzchni kraju, co spowodowało załamania OZE. Mamy teraz ilość energii wytwarzanej z OZE na poziomie około niespełna 10 %. Spadła z 11%, więc w 2020 roku mamy osiągnąć 15%. Narażamy się na kolejne kary. Jeżeli nie rozwijamy OZE, a mówimy, że z energetyką węglową nic się nie da zrobić, to co mamy dalej zrobić? Proszę Państwa, projekt *Czyste Powietrze*, sztandarowy projekt. Wasi prezesi mówią nieoficjalnie, że ze względu na kryterium dochodowe, żeby dostać 90% dofinansowania, trzeba mieć na członka rodziny 600 PLN maksymalnie. Wiecie kto z tego korzysta? Firmy, które dochodu nie wykazują. Jedni z najbogatszych ludzi w Polsce. Natomiast na osobę 1200 PLN, czy to są bogaci ludzie? 1200 PLN na osobę? Oni dostaną już tylko 45 % dofinansowania. Jaka ma być skuteczność, jeżeli jedni z najbogatszych ludzi nieskutecznie ścigani przez urząd podatkowy, czym się też szczylicie, korzystają z tego projektu najczęściej. I nie ma na to pomysłu, co z tym zrobić. Dziękuję bardzo.

Radny Andrzej Kilijanek: Nie wiem, czy kwestia braku pomysłu na politykę energetyczną to odnosiło się do mojej wypowiedzi. W każdym razie na pewno nie miałem tego na myśli, zresztą projekty są nie tak dawno uchwalone, do 2030 roku bodajże, jeżeli mnie pamięć nie myli, natomiast co chcę powiedzieć. W przypadku wiatraków akurat pamiętajmy, że wiatraki to jest efektywność na poziomie 25 do 35 %, jeżeli mówimy o wiatrakach na lądzie. I teraz tak, przestrzeń, którą one zajmują jest tak duża, pytanie,

czy my jesteśmy w stanie zaspokoić nasze potrzeby energetyczne produkując wiatraki w tamtej rzeczywistości ustawowej, czyli w takiej, w której te wiatraki nie były pod kątem prawa budowlanego doprecyzowane, czym jest śmigło, czym jest maszt. To się zmieniło, utrudniło ... [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny] zostało to prawo. Dziękuję.

Radny Mirosław Lach: Ja tak króciutko chciałem się tylko odnieść do tego naszego wyjścia wczoraj z Komisji. Myślałem, że pan Przewodniczący Paweł Karpiński wie, że zawsze w środę przed sesją mamy Klub i to nie był żaden protest, bo bardzo chętnie, przynajmniej ja i nie tylko ja, słuchaliśmy wypowiedzi, ale musieliśmy iść na Klub. Proszę mi wierzyć, że to nie była żadna forma protestu. Klub był bardzo ciekawy, wykłady również bardzo ciekawe. Dziękuję.

Radny Piotr Maryński: Ad vocem, króciutko do wypowiedzi Kolegi Przewodniczącego Pawła Karpińskiego. Ja czegoś tu nie rozumiem. Zarzucanie tego, że Polska nie ma jakiegoś pomysłu na kwestie związane z energią, to ja odsyłam do takiego dokumentu *Polityka energetyczna Polski do roku 2040* [red. – PEP2040]. Jest to w tej chwili dokument procedowany w Sejmie, w szerokich konsultacjach, szeroko dostępny, już od 2018 roku jest opublikowany. Jeżeli Kolega nie może trafić, to ja chętnie linka podeślę, więc proszę takich rzeczy nie mówić, bo Kolega ma dużo emocji, widzę, dużo emocji pokazuje po raz kolejny. Mniej emocji, a bądźmy precyzyjni, bo jest taki dokument. Jeżeli ktoś nie wierzy, to niech sobie w tę wyszukiwarkę taką popularną wrzuci. Dziękuję.

Radny Piotr Uhle: Jestem w sumie zaszokowany, że niektórzy Radni nazywają ten apel bezcelowy. Zapewniają, że nie przyniesie ten dokument żadnego efektu. Więcej wiary w Kolegów i Koleżanki z Rządu, bo to od tego, co robi Rząd i większość parlamentarna, zależy, czy ten apel będzie bezcelowy i bezskuteczny. Rzeczywiście, jeżeli byśmy na samym początku debaty założyli, że odpowiedź na ten apel ze strony Rządu i większości parlamentarnej będzie negatywna ... [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny], to tylko i wyłącznie jest lepsze nasze samopoczucie, że zwracamy na to uwagę, możemy lepiej spać w nocy, ale jednak zakładam, że tam są ludzie, którzy mają ochotę dyskutować z samorządami w Polsce i potraktują to poważnie, i nie będę w tej nadziei ustawał, dopóki nie dostaniemy odpowiedzi. Po drugie, jestem w szoku, że nadal pojawiają się takie argumenty poddające w wątpliwość antropogeniczność pochodzenia zmian klimatu. Naprawdę wydaje mi się, że świat się zmienia, ale od schowania głowy w piasek, od stłuczenia termometru problemy same się nie rozwiążą. Od samozadowolenia problemy same się nie rozwiążą. Nie wskazuję palcem na inne kraje, dopóki sami nie zrobimy roboty, bo prawda jest taka, że to na standardy europejskie patrzy cały świat i jeżeli Unia Europejska nie podejmuje działań, inne kraje mają wygodną wymówkę. Skoro Unia Europejska czegoś nie robiła, to czemu mają to robić kraje, które nie przyczyniały się do tego zanieczyszczenia w latach poprzednich? Czemu ma to robić Afryka, która będzie pierwszą tak naprawdę ofiarą tego typu zjawisk związanych z tym, że to przestanie być miejsce możliwe do zamieszkiwania. Idąc jeszcze dalej, oczywiście wszystkie te działania będą budziły konflikty, natomiast konsekwencje braku działań będą rodziły konflikty dużo poważniejsze, to znaczy to są problemy związane z migracjami i konflikty związane z migracjami. Chwilę temu mieliśmy problem kiedy dwa miliony migrantów stanęło na granicach Unii Europejskiej. A co będzie jak stanie miliard? Z tym Państwa zostawię. I na sam koniec. Ja się łączę z Panem Przewodniczącym Kurczewskim we wsparciu dla energetyki jądrowej, ale tutaj znowu Rada Miejska ma dosyć niewiele do powiedzenia, ale tak, macie Państwo jak najbardziej do tego narzędzie. Więc jeszcze raz, nie tłuczmy termometrów, jak jest gorąco, nie chowajmy głowy w piasek i ja bardzo serdecznie dziękuję za tę debatę, bo myślę, że jednak na sam koniec dowiedzieliśmy się trochę więcej o sobie nawzajem i myślę, że wrocławianie zasługiwali na to, żeby taką debatę tutaj przeprowadzić. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Chałupowicz: Padł wniosek formalny o zamknięcie listy mówców.

Głosowanie w sprawie wniosku o zakończeniu dyskusji

Wyniki głosowania: za – 27, przeciw – 0, wstrzymało się – 2

W wyniku głosowania wniosek został przyjęty.

Radny Tomasz Hanczarek: Powiem szczerze, ja tak słucham Radnych Prawa i Sprawiedliwości i pomijając argumentację, odnoszę wrażenie, że Wy nam chcecie powiedzieć to samo, co przedstawiciele Waszego Rządu powiedzieli niepełnosprawnym, że nic nie róbcie, nie protestujecie, tylko słuchajcie i popierajcie. To ja nie wiem, jak się nazywa taki ustrój, ale ja w takim ustroju nie żyję. Wy w takim ustroju chcecie żyć. Chcecie, żeby mi nie wolno było powiedzieć: tak, nie jestem zadowolony z tego, co robi Rząd; tak, chcemy, żeby Rząd robił o wiele więcej; tak, uważamy, że katastrofą jest to, co się dzieje w energetyce; tak, tak uważam. Uważam, że moje życie i zdrowie nie jest chronione przez Rząd. Na pewno nie jest chronione wystarczająco. I ja chcę to powiedzieć i mamy prawo to powiedzieć. Nie rozumiem zupełnie Waszego paranoicznego strachu i tych okropnych slajdów z tymi pseudo nie wiem czym, co Rząd dla nas robi. Naprawdę Wy w to wierzycie? Czy Wy chcecie zakrzyczyć rzeczywistość? Tak, to jest emocjonalne i zamierzam być emocjonalny, Panie Radny. Panie Radny Maryński, mnie przeraża to, co Pan powiedział. Szczerze powiedziawszy, kocham Pana namiętnie, natomiast to, co Pan tutaj mówi, że Pan czuje się podmiotem i Pan nie będzie oszczędzał wody, nie będzie Pan dbał o środowisko, bo niech inni to robią. Naprawdę Pan to mówi? To niech Pan jeszcze raz to powie wrocławianom, żeby wszyscy wiedzieli, że Pan Radny Maryński nie jest zainteresowany ekologią, bo chce, żeby to za niego zrobili Chińczycy. Niech zrobią Chińczycy i Amerykanie, a ja, Radny Maryński nie będę dbał o to. Niech Pan to powie, przepraszam, Pan Radny Pieńkowski, przepraszam, przepraszam, Kochany [red. — Radny zwrócił się do Radnego Piotra Maryńskiego] Przepraszam bardzo, to była pomyłka nazwisk. Tak, Panie Radny Pieńkowski, Pan to nam powiedział i wrocławianom, że Pan chce, żeby za Pana tę sprawę załatwili Chińczycy i Amerykanie. Naprawdę, po to powstaliśmy z kolan, żeby ktoś za nas cokolwiek załatwił? Nie. My chcemy to załatwiać i ja chcę mieć prawo powiedzieć: Rządzie, to jest mój Rząd. Rząd chiński jest Rządem Chińczyków. To jest mój Rząd, który ma dla mnie pracować i jest opłacany, i za mało pracuje. I Wy tego nie widzicie, pokazując nam te pseudoslajdy? Tym faktycznie jestem przerażony, jestem przerażony Waszym samozadowoleniem i tym, że Wy tego nie widzicie, albo widzicie i idziecie tak jak Boris Johnson o bananach. Dziękuję bardzo.

Radna Dorota Galant: Dziękuję bardzo, ja również jestem zdruzgotana tym, że nic nie róbm, niech inni zrobią za nas. Dziękuję Panu Radnemu Maryńskiemu za wspomnienie o programie *Polityka energetyczna Polski do 2040 roku*. Przejrzałam sobie ten program oczywiście i wpadło mi kilka takich rzeczy, które przeczytałam i o tym jest napisane najwięcej w tym programie, uwaga: „pogłębienie szybów, budowa nowych, bądź rozbudowa poziomów wydobywczych” — tu chodzi o węgiel oczywiście — „prowadzenie dalszych prac poszukiwawczych i udostępnienie nowych obszarów wydobywczych, opracowanie mapy strategicznych zasobów węgla kamiennego i koncepcja docelowego modelu zarządzania” itd. O tym węglu tam jest najwięcej. Nie o innych rzeczach, o węglu. Cofamy się do XIX wieku, brawo. Jesteśmy w Polsce i rozmawiamy o Polsce. Jeżeli Państwo chcecie składać apele w Niemczech, zapraszam do Niemiec.

Radna Magdalena Razik-Trziszka: Już tak na zakończenie. Jak przysłuchuję się tej debacie, dyskusji i argumentom, których używają Radni PiS, to naprawdę powinniśmy się bardzo mocno wziąć za ochronę środowiska, bo mam wrażenie, że Państwo padliście wszyscy ofiarami upałów, które były w tym roku. Dodatkowo do Pana Radnego Piotra

Maryńskiego, bo bardzo mnie to zastanawia, czy pracownicy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska są świadomi, że Pan do celów politycznych wykorzystuje prace innych osób, które są tam zatrudnione, bo ewidentnie to była prezentacja przygotowana przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska. Nie wiem, czy zrobili to na potrzeby Pana do prezentacji stanowiska Klubu Radnych PiS. I tak już na sam koniec: szanowni Państwo, ja mam już od dawna taką właśnie myśl w głowie, że my jako gatunek ludzki naprawdę nie zasłużyliśmy na naszą wspaniałą życiodajną planetę, którą krok za krokiem degradujemy coraz bardziej, i bardziej, i bardziej. I każde jedno działanie, które ma na celu odwdzięczenie się naszej planecie za to, że możemy tutaj żyć, ma sens, czy jest to apel, czy jest to używanie wielorazowych toreb. Każde jedno działanie ma sens, bylebyśmy my jako gatunek ludzki mogli się w jakikolwiek sposób odwdzięczyć planecie za to, że możemy tutaj żyć.

Radny Michał Piechel: Od samego początku tej kadencji Klub .Nowoczesna razem z Prezydentem pokazuje Wrocław miastem antyrządowym. Jeszcze raz apeluję: nie atakować tylko wyciągnąć rękę do współpracy między Wrocławiem a Rządem. Na koniec przypomnę ... [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny] w końcu budowę kopalni węgla brunatnego. Dziękuję.

Wiceprezydent Wrocławia Adam Zawada: Szanowni Państwo, ja bardzo liczyłem na to, że właśnie apel i tak naprawdę ta debata będzie kompletnie apolityczna. Wynika to przede wszystkim stąd, że propozycja podjęcia tego apelu nie wynika z jakichkolwiek antyrządowych, antyustrojowych albo antypisowskich działań jednej czy drugiej partii, bo chcę przypomnieć, że wnioskodawcą w tym przypadku jest Prezydent Wrocławia, ale z tego powodu, że wszystkie, być może istnieją jeszcze jakieś, ale 43 organizacje zajmujące się ekologią we Wrocławiu zwróciły się do nas z wnioskiem o podjęcie tego apelu przez Radę Miejską, czy też przez Prezydenta Wrocławia. Uznaliśmy, że ta sprawa jest tak ważna, że ona powinna być procedowana przez Radę Miejską, a nie przez Prezydenta, stąd propozycja tego apelu. Naprawdę, 2018 rok, październik zeszłego roku to jest dramatyczna zmiana, to jest ogromna zmiana w świadomości społecznej na całym świecie, ale niestety okazuje się, że tutaj tej zgodności w debacie, jak i odejścia od polityki nie jesteśmy w stanie przeskoczyć. Państwo poczuliście się atakowani, ale ja też nie dziwię się dlaczego. Pozwalam sobie teraz na te komentarze polityczne [red. — odpowiedzieć], ale tego nie chciałem zrobić. [red. — zapis dźwiękowy nieczytelny] z różnych rozmów z wrocławianami o tym, kto jest największym edukatorem ekologicznym w Polsce. I powiem szczerze, że ja wymyślałem różne osoby, myślałem o Popkiewiczu, o Kundzewiczu, być może o kimś jeszcze, ale aktywiści miejscy wspomnieli o ministrze Szyszko. To oni powiedzieli, że właśnie to minister Szyszko zrobił więcej dla świadomości ekologicznej w Polsce niż jakikolwiek publikator, czy aktywista, czy jakikolwiek popularyzator wiedzy o ekologii. Ja się z tym osobiście zgadzam, ale chcę też oczywiście powiedzieć o tym, że widać i to powiedziałem, te pozytywne akcenty. Niestety one zostały zrobione, prawie wszystkie te projekty, które prezentował Pan Maryński, one zostały podjęte przez ostatnie trzy miesiące. Niestety, one są nieskuteczne i nieefektywne. Program *Czyste Powietrze*, Pan to przedstawił na Pańskiej prezentacji. 10 000 wniosków na Dolnym Śląsku, dziś 400 wniosków zrealizowanych. Dramat. To pokazuje jaka tu jest skuteczność: 5 %, nawet poniżej. To czym my się chcemy chwalić? To właśnie pokazuje, jak ważny jest ten apel. To znaczy, że to narzędzie jest kompletnie nieskuteczne. Poza tym Państwo mówicie o tym, że macie 103 000 000 000 PLN, których nie ma już, bo Komisja Europejska te pieniądze zabrała. Gdzie staramy się wszyscy, ja osobiście naprawdę chciałbym, żeby te pieniądze były w Polsce, bo pozwoliłyby nam realizować nasze strategie tu — miejskie i tam — podmiejskie, generalnie w całej Polsce. Jeżeli chodzi natomiast o kwestie tych programów, które Pan tu przedstawiał, to faktycznie one w większości są systemami nierotacyjnymi. To są poprzez programy pożyczkowe. Ważne jest to, dlaczego my w większości z tych programów nie skorzystamy. Już to dziś wiemy. Ponieważ kredyty, które Państwo przez to narzędzie chcecie udzielać różnym jednostkom, są gorsze niż kredyty komercyjne, które zaciąga dzisiaj gmina. To właśnie pokazuje, że my musimy apelować

do wszystkich decydentów, nie tylko do Rządu polskiego, nie tylko do parlamentarzystów oczywiście, ale tam przede wszystkim. Muszę się odnieść w tym kontekście politycznym również do słów Pana Radnego Piwońskiego [red. — chodzi o Radnego Roberta Pieńkowskiego]. Powiem szczerze, że myślałem, że nikt takiego stanowiska w Radzie Miejskiej prezentować nie będzie, ale widać, że Pan to zaprezentował, więc trudno się nie odnieść. Jeżeli chodzi o kontekst skuteczności działań w polityce międzynarodowej polskiego Rządu, to pamiętamy wszyscy to słynne głosowanie, o czym nie chcę specjalnie mówić, ale jesteście również skuteczni w Parlamencie Europejskim i na poziomie wszystkich instytucji europejskich. Udało Wam się oto sprawić, żeby dokumenty opuszczające, czy też jakby te w konsultacjach międzyrządowych wśród 195 państw, o których mówiłem, na poziomie ONZ, żeby dokumenty, które opuściły Unię Europejską, sprawiły blokadę chińskich radykalnych działań w kwestii ochrony klimatu. To działania polskiego Rządu złagodziły stanowisko Unii Europejskiej, a to z kolei staje się pretekstem do tego, że Chińczycy wycofują się z radykalnych działań na rzecz ochrony klimatu. Oczywiście do tego dokłada się inna polityka, polityka Stanów Zjednoczonych i Prezydenta Trumpa, ale my w polityce międzynarodowej osiągnęliśmy faktycznie duży sukces i to my musimy mieć świadomość. Oczywiście możemy pokazywać programy, ja bym bardzo chciał, żeby one były skuteczne i żebyśmy z nich korzystali. Cieszę się, że na Dolnym Śląsku skorzystaliśmy z 400 wniosków. Za pomocą *Czystego Powietrza* w zeszłym roku we Wrocławiu wymieniono na Dolnym Śląsku 800 pieców, z czego na terenie gminy Wrocław w zeszłym roku ponad 300 za pieniądze miejskie. Nie chcę odnosić się do tych programów *Czysta Energia*, *Energia Plus*, bo to wszystko są programy, które dopiero będą realizowane i jestem przekonany, że one również będą skuteczne, co te z *Czystym Powietrzem*. Jeżeli chodzi, Panie Kilijane, o ten miks energetyczny, czy nie wiemy, czy istnieje sposób na odejście od węgla, to jakby faktycznie różne kraje podejmują różne decyzje w tym aspekcie. Jesteśmy wyjątkiem na skalę światową, bo faktycznie idziemy cały czas drogą węglową, jakbyśmy nie widzieli tych innych rozwiązań. Już dawno temu Francuzi postawili na inne rozwiązania. Tutaj oni są bardzo silną nogą usadowieni w energetyce jądrowej. To jest jeden z modeli. Niemcy z kolei mieli kilka tych nóg i faktycznie jedną nogą to była noga atomowa i oni zadeklarowali zresztą ustami Kanclerz Merkel odejście od energii wyprodukowanej przez atom i jednocześnie odchodzą od polityki węglowej. Będziemy świadkami tego, w jaki sposób Niemcy będą prowadzić swoją politykę w tym obszarze i to widać, że znaczący wzrost w miksie energetycznym Niemiec mają odnawialne źródła energii. My powinniśmy również podążać tą drogą. Nie chcę tu odnosić się do takich krajów jak Norwegia, które są superprzykładem tego, bo to są znacznie mniejsze kraje i mają bardzo specyficzny układ geologiczny. Jeżeli chodzi z kolei o wojnę, to do Przewodniczącego Klubu PiS, też muszę to skomentować. Faktycznie jest tak, że my dzisiaj, wprowadzając różne radykalne programy w kwestii ochrony klimatu i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, my dzisiaj robimy jakiś naprawdę znaczący wysiłek w walce o nasz klimat i jeśli uda nam się zatrzymać zmiany klimatyczne, to te kwestie działań [red. — zapis dźwiękowy nieczytelny] to będzie poważny koszt dla społeczeństwa, ale jeśli tego nie zrobimy, to straty i koszty poniesiemy znacznie większe niż gdzie indziej na poziomie zniszczeń i na poziomie działań adaptacyjnych. To jest kwestia relacji. Albo dziś przygotujemy się do tego, żeby ograniczyć tę emisję gazów cieplarnianych, albo w przyszłości poniesiemy znacznie większe koszty na poziomie strat wynikających ze zniszczeń zmian klimatycznych oraz działań adaptacji do zmian klimatu. To jest bardzo ważne, żebyśmy zdali sobie z tego sprawę. To jest alternatywa, nie to, że po prostu ludziom nie będziemy zabierać możliwości korzystania z paliw kopalnych. Jeżeli chodzi o spotkanie z ministrami rządowymi, ja powiem szczerze, że bardzo liczyłem na poważną rozmowę w kontekście gospodarki odpadami na terenie Polski. Zaproponowaliśmy całkiem kompleksowy program wypracowany na Dolnośląskim Sejmiku Odpadowym, którego byłem inicjatorem. Przesłaliśmy do Rządu propozycje. Jechałem do Warszawy na spotkanie z Wiceministrem Ochrony Środowiska właśnie w tej konkretnej sprawie. Spotkanie miało się odbyć o godzinie 12.00. Ja dostałem o godzinie 11.00 informację o tym, że spotkanie jest odwołane. Kolejny raz już się nie umawiałem z Ministrem, tylko

pojechaliśmy, poprosiłem o organizację spotkania z przedstawicielami Ministerstwa Środowiska Rzecznika Praw Obywatelskich i to spotkanie się odbyło. I co mnie ucieszyło? Oni byli świadomi, z czym my jedziemy, jakby mieli przed oczami propozycje zmian ustawy, którą zaproponowało miasto Wrocław wraz z gminami na terenie Dolnego Śląska pracującymi nad tymi propozycjami. W części zostały one uwzględnione, w części nie, niestety w tej mniejszej, ale udało się nawiązać kontakt. Jeżeli Państwo, Panie Radny Piechel, jest Pan w stanie zorganizować tego typu spotkania, to jak najbardziej jestem otwarty. Ja bardzo chcę rozmawiać. Kwestie odpadowe, kwestie klimatyczne są bardzo ważne dla nas. Apel sam w sobie wydaje się być bardzo łagodnym stanowiskiem i dlatego mimo wszystko, mimo tej całej debaty, która tutaj miała miejsce, bardzo proszę, żebyśmy wspólnie podjęli decyzję we własnych sumieniach, czy my naprawdę nie jesteśmy w stanie wykrzesać z siebie trochę odpowiedzialności w tej kwestii. Mi się wydaje, że jesteśmy w stanie. Bardzo proszę o akceptację i przyjęcie tego wniosku jednogłośnie.

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 353/19

Wyniki głosowania: za – 20, przeciw – 5, wstrzymało się – 5

W wyniku głosowania apel nr XIII/3/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/3/19>

Wiceprezydent Wrocławia Adam Zawada: Bardzo dziękuję za to i również za tę pogłębioną debatę dziś i wczoraj. To naprawdę mam wrażenie sporo w naszej świadomości zmieniło. Bardzo dziękuję.

32. Projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie ustalenia składów osobowych stałych komisji Rady Miejskiej Wrocławia – druk nr 377A/19

Przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Jarosław Chałampowicz: W związku z tym, że wpłynęły następujące prośby o zmianę w składach komisji: Pan Radny Bartłomiej Ciążyński zrezygnował ze składu Komisji Gospodarki Komunalnej; Pan Radny Michał Kurczewski ze składu Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, a zarazem Pan Radny Michał Kurczewski chce pracować w Komisji Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska, musimy podjąć przedłożoną uchwałę.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – opinia pozytywna
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – bez opinii
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – bez uwag

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

Dyskusja:

Radny Paweł Karpiński: Ja chciałem tylko powiedzieć, że cieszę się bardzo, że Pan Radny Kurczewski przechodzi do mojej Komisji. Zapraszam Go, będziemy razem pracować. Dziękuję.

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 377A/19

Wyniki głosowania: za – 23, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/343/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/343/19>

32. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Prezydenta Wrocławia – druk nr 338/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Skarga dotyczy nienależytego wykonywania zadań w związku z rozpatrywaniem wniosków o wykup od gminy Wrocław lokali mieszkalnych położonych przy ulicy Elckiej oraz zarzut nienależytego nadzoru nad działalnością Dyrektora Wydziału Nabywania i Sprzedaży Nieruchomości Urzędu Miejskiego Wrocławia. Szanowni Radni, na tej ulicy skarżą się mieszkańcy, że od kilkunastu lat zabiegają o to, aby sprzedać im lokale komunalne. Informuję, że te mieszkania to są właściwie adoptowane były poniemieckie działki. Na wielu tych działkach, bo to jest taka trochę zabudowa działkowa, nie ma budynków w ogóle, bo zostały zniszczone. Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego z 2012 roku teren ten został przeznaczony na usługi i produkcję przemysłową. W tym roku przystąpiono do planu tzw. nakładkowego, czyli rozszerzony o ulicę Kwidzyńską, Mydlań i Kowalską bodajże nowy plan, który obejmuje również to i który jest zgodny ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia*, aby ten cały teren był przeznaczony na produkcję przemysłową i usługi, a nie na mieszkania. W związku z powyższym zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej o nabywaniu lokali komunalnych tereny, które przeznaczone są nie na mieszkania, nie mogą podlegać sprzedaży. W związku z powyższym Komisja nie uwzględnia tej skargi i stosunkiem głosów: 4 — za, przeciw — 0, a 2 się wstrzymało rekomenduje Radzie Miejskiej, aby tej skargi nie uwzględniać.

[red. — W tym miejscu prowadzenie obrad przejął Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Łukasz Olbert]

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – bez opinii
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Dyskusja:

Radna Ewa Wolak: Ja urodziłam się na tym osiedlu. Znam doskonale to osiedle. Znam tych ludzi, którzy tam mieszkają. Nie zgodzę się z tezą, że to są, że tak powiem, zagospodarowane domki na ogródkach działkowych, bo w tych domkach to ludzie tam mieszkają już od czasów po wojnie i to jest piękne miejsce. Plan zagospodarowania, rzeczywiście tam jest część przemysłowa. Natomiast tam są budowane nowe wille, rozbudowuje się osiedle na terenach poprzemysłowych i nie zgodzę się zupełnie z taką tezą, że to jest argument do tego, żeby oni nie mogli wykupić. Ja rozumiem, że to mogą być argumenty, które dotyczą stanu technicznego itd., ale miasto samo sprzedaje część działek pod budowę mieszkaniową i tam niedaleko jest obiekt sportowy koszykówki Pana

Koelnera, tam są domy wielorodzinne, więc to nie jest dobry argument. Co do samej skargi, to nie znam jej zupełnie w szczegółach, ale rozumiem, że tezy i argumenty, które Pan Przewodniczący przedstawiał, nie są słuszne.

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Ja opieram się na informacjach, które otrzymałem z Urzędu Miejskiego — po pierwsze. Po drugie — co do stanu technicznego, rzeczywiście kilkanaście lat temu opinia miasta była, że są to w bardzo złym stanie te obiekty, natomiast opinia sprzed roku mówi, że one są w stanie zadowalającym, wynikającym z tego, że mieszkańcy na własny koszt je wyremontowali. Natomiast nic nie było napisane w dokumentach, że są tam budowane nowe wille, nie wiem na jakiej podstawie, skoro teren jest przeznaczony na zupełnie inne cele.

Radna Ewa Wolak: Ja nie wiem, o które adresy chodzi, ale proszę mi wierzyć, że gdybyśmy zrobili wizję lokalną, to w tej części miasta, choć są to tereny przeznaczone rzeczywiście pod przemysł, rozbudowuje się ogromne osiedle. I to nie może być argument do tego, żeby tym mieszkańcom, być może są inne, żałuję, że wcześniej nie wgłębiałam się w tę sytuację, natomiast w wielu tych domach byłam osobiście, nie wiem, o które domy dokładnie chodzi, ale naprawdę ludzie mieszkają w bardzo dobrych warunkach.

Radny Mirosław Lach: Trzeba zbadać dogłębnie sprawę. Niech Komisja uda się na wizję lokalną, zobaczy, jaka jest rzeczywistość i wtedy wyda opinię, bo tak zza biurka, dostając informację, podejmować jakąś strategiczną sprawę, która jest dla tych ludzi... Ja proponuję dać do drugiego czytania i zbadać jeszcze raz tę sprawę. To jest wniosek formalny.

Głosowanie w sprawie przeniesienia projektu uchwały do II czytania

Wyniki głosowania: za – 18, przeciw – 0, wstrzymało się – 3

W wyniku głosowania projekt uchwały został skierowany do II czytania.

[red. — Wniosek o skierowanie projektu uchwały do II czytania stanowi załącznik do protokołu]

Radny Bohdan Aniszczuk: Muszę powiedzieć, że trochę jestem skonfundowany moją Koleżanką, bo na jednym terenie spokojnie może być tak, że w jednym miejscu jest zgoda na budowanie, w drugim jeszcze nie ma. Ja trochę rozumiem to wytłumaczenie, które tutaj Pan Przewodniczący przekazywał, że w aktualnym stanie prawnym tam akurat sprzedać nie można, bo jest to teren przemysłowy. To, że obok się buduje, zresztą zgodnie z prawem, różne mieszkalne rzeczy, to nie jest żadna sprzeczność. Przepraszam, to nie jest powód do tego, żeby tę skargę oddalić z powodu tego właśnie, że zgodnie z prawem nie można było tego sprzedawać.

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Ja osobiście nie sądzę, aby dane z Urzędu Miejskiego były nieprawdziwe. Być może chodzi o jakieś tereny tuż obok, ale dla dobra sprawy rzeczywiście i aby nie stała się krzywda tym mieszkańcom, bo kiedy dojdzie, nie wiem kiedy, do zajęcia tych terenów, to oni oczywiście będą musieli dostać lokale zastępcze i nie gorsze w klasie od tych, które zajmują, ale rzeczywiście może lepiej będzie, jeżeli jeszcze raz sprawdzimy.

34. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Prezydenta Wrocławia – druk nr 342/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Skarży się mieszkanka Rynku na uciążliwości związane z funkcjonowaniem zlokalizowanych naprzeciw jej mieszkania lokali gastronomicznych: Casa de la Musica i PRL, że jest tam zbyt głośno i na zewnątrz jest muzyka, jak również poddaje w wątpliwość, czy te lokale przystosowane są do emisji głośnej muzyki wewnątrz. Co do tego pierwszego

za te sprawy odpowiada Powiatowy Urząd Budowlany[red. — Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego] i Urząd dokonał takich badań i nie stwierdził, aby były tam jakieś zaburzenia w tej kwestii. Natomiast co do głośnego głosu na zewnątrz — w odpowiedzi Straż Miejska stwierdza, bo to jest skarga na Straż Miejską, że nie ma tam na zewnątrz aktualnie żadnych urządzeń nagłaśniających. Bywa tak, że w lokalach są otwierane okna, owszem, i ta głośna muzyka może się wydobywać. Najczęściej jest tak, że hałas wywołują sami uczestnicy na zewnątrz tego lokalu i kiedy tam Straż Miejska dochodzi, to już jest po hałasie i uczestnicy tego hałasu po prostu się ulotnili. Zapytałem się również, rozpatrywała Komisja, czy są inne skargi na te lokale, bo to jest istotne. Jeżeli są skargi, więcej niż od jednej osoby, to znaczy, że coś może być na rzeczy. Była to tylko skarga tej Pani. Ta zaś skarga bodaj też w poprzednim czasie też miała miejsce, w związku z tym Straż Miejska odpowiada, że robi wszystko, co jest możliwe, aby uczynić Rynek bardziej znośnym dla jego mieszkańców, aczkolwiek jest to trudne do końca, pogodzenie interesu lokali gastronomicznych, rozrywkowych z interesem mieszkańców. Tym niemniej w przeciągu kilku lat te sprawy zostały bardzo poprawione, m.in. dzięki powszechnemu okamerowaniu całego Rynku, gdzie Straż Miejska na bieżąco widzi, gdzie musi interweniować. Generalnie podsumowując, Komisja nie uwzględniła skargi i stosunkiem głosów: 6 — za, przeciw — 0, wstrzymujących się — 0 postanowiła rekomendować Radzie, aby tej skargi nie uwzględniać.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 342/19

Wyniki głosowania: za – 21, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/344/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/344/19>

35. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Prezydenta Wrocławia – druk nr 343/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Skarżący złożył skargę na działalność Prezydenta Wrocławia. Uzasadniając skargę, skarżący wskazał, że dotyczy ona działań i zaniechań Prezydenta w zakresie czynności właścicielskich wobec gminnej spółki MPK. Zarzucił skarżący, że zwolniono Panią Prezes i zapłacono jej odprawę, co spowodowało narażenie spółki na koszty. Z informacji uzyskanych wynika, że Pani Prezes skończyła się kadencja trzyletnia i w związku z tym ona odchodzi z pracy bez żadnej odprawy. Skarży się dalej osoba skarżąca, twierdzi, że nadzór nad spółką miejską MPK jest niewystarczający, że Rada Nadzorcza źle sprawuje ten nadzór, a nowy Prezes, który został powołany, jest osobą niekompetentną. Te uwagi nie są poparte jakimikolwiek dowodami w sprawie, stratami, niekompetencją w zarządzaniu i w zasadzie one jak gdyby pokazują, że i Prezydent, i Rada Nadzorcza, i Prezes są osobami całkowicie niekompetentnymi. Oczywiście to nie ma żadnego poparcia w faktach. Zresztą tych faktów skarżąca się osoba nie przedstawiła. W związku

z powyższym Komisja w trakcie głosowania: 4 głosami przeciwko uwzględnieniu skargi, 0 było przeciw i 2 się wstrzymało postanowiła rekomendować Radzie nieuwzględnienie tej skargi na Prezydenta Wrocławia.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 343/19

Wyniki głosowania: za – 21, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/345/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/345/19>

36. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Prezydenta Wrocławia – druk nr 370/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Skarżący się skarży na Prezydenta w kwestii propozycji podniesienia dzierżawy wieczystej rocznej z 26 PLN na 52 PLN. To dotyczyło bloku mieszkalnego. Wszyscy mieszkańcy to zaakceptowali, on nie i oddał skargę do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Kolegium Jego sprawę oddaliło. Sprawa potem poszła do Sądu Rejonowego, potem do Sądu Okręgowego, wróciła do SKO i jak gdyby Komisja stwierdziła, że się nie będzie tym zajmować do końca, skoro sprawa jest w sądzie. Niech to sąd rozstrzyga i w sumie skończyło się na tym, że sprawa skończyła się niczym dla Skarżącego, ponieważ poszła sprawa do SKO, tam on znowu nie dopełnił pewnych formalności i sprawa skończyła się dla Niego niepomyślnie. Natomiast Skarżący ma pretensje i do Prezydenta, i do Dyrektora Wydziału Prawnego i do Pani Radczyni Prawnej tam pracującej, że oni niewłaściwie procedowali. Skarży się na to, że Pani Radczyni w sposób niezasadny zażądała przy jego pretensjach ponownej ekspertyzy, czy to jest właściwa wycena. Ta wycena kosztowała około 1500 PLN i zgodnie z tym, że on tę sprawę w Sądzie Rejonowym przegrał, to on musiał to zapłacić. W związku z powyższym Skarżący podważa obiektywizm i Prezydenta, i pracowników tegoż Wydziału, żądając, aby oni zostali wyłączeni z procedowania tej sprawy, ponieważ mają jakoby interes prawny. Definicja interesu prawnego jest właściwie bardzo niejasna w opiniach prawników. Można się tylko posiłkować decyzjami sądów i w zasadzie można by powiedzieć tak, gdyby Prezydent miasta miał jakiś na piśmie związek prawny z tym człowiekiem, to można by wtedy wnioskować, że rzeczywiście może coś jest na rzeczy. Skoro nie ma, Komisja na podstawie rozpatrzenia opinii prawnych postanowiła: 6 głosami za, jednogłośnie nie uwzględniać tej skargi i rekomenduje Radzie, aby tej skargi nie uwzględniać. Dziękuję bardzo.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – za wnioskiem Komisji

- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 370/19

Wyniki głosowania: za – 21, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/346/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/346/19>

37. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Prezydenta Wrocławia oraz Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – druk nr 335/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Sprawa jest trochę piętrowa, więc muszę kilka słów na ten temat powiedzieć. [...] a poza tym jak widać MOPS kierował się przepisami, które go obowiązują i nie naruszył prawa, [...] w związku z powyższym Komisja postanowiła głosami: 4 – za, 0 – przeciw, 2 – wstrzymujących się nie uwzględniać skargi skarżącej się osoby, ponieważ nie znajduje to uzasadnienia prawnego. MOPS nie naruszył tutaj żadnych przepisów. Natomiast to, że się sprawa będzie dalej toczyć jeszcze i z tego, co wynika, skończy się chyba dla niego niepomyślnie – tak przypuszczam, ale to jest tylko mój komentarz, a nie opinia – w związku z tym Komisja postanowiła nie uwzględniać wspomnianej skargi. Dziękuję bardzo.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 335/19

Wyniki głosowania: za – 19, przeciw – 0, wstrzymało się – 1

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/347/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwały.um.wroc.pl/uchwała.aspx?numer=XIII/347/19>

38. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Prezydenta Wrocławia oraz Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – druk nr 337/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: To jest ta sama sprawa, którą już omawialiśmy na ostatniej sesji, tyle że Skarżący ją przesłał teraz do Urzędu Wojewódzkiego i wraca ona do nas z powrotem z Urzędu Wojewódzkiego. Sprawa dotyczy skargi na MOPS, który to MOPS utrudnia życie Skarżącemu, że wręcz zagraża jego życiu. Ta osoba jest największym beneficjentem MOPS-u we Wrocławiu.

[...] Ponieważ skarga była rozpatrywana wcześniej, nie będę zabierał Radnym czasu. Radni oddalili tę skargę. W związku z tym Komisja, aby nie rozpatrywać jej ponownie, bo to jest tej samej treści, głosami: 4 — za, 0 — przeciw, 2 — wstrzymującymi się rekomenduje Radzie, aby skargi tego obywatela nie uwzględniać.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 337/19

Wyniki głosowania: za – 20, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania uchwała nr XIII/348/19 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/348/19>

39. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Prezydenta Wrocławia i Komendanta Straży Miejskiej Wrocławia – druk nr 336/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Skarżący skarży się na bezczynność Rady Miejskiej, ponieważ zgłosił on do Rady Miejskiej, że jego spokój domowy jest regularnie zakłócany przez mieszkanie, które znajduje się powyżej poprzez szczekanie psa, otwieranie kranów i głośne składanie kanapy i trzaskanie drzwiami. Przy czym on nie wzywał Straży Miejskiej na interwencję, tylko zrobił sobie taki wykaz nawet niedatowany i z tym zgłosił się do Straży Miejskiej, aby Straż Miejska wszczęła postępowanie, dochodzenie, a potem oddała sprawę do sądu. Przypomnę, że w sposób bardzo prosty obywatel sam mógł również tę sprawę do sądu oddać. Wobec takiego procedowania Straż Miejska musiała ustalić najpierw, kto tam mieszka, co było niełatwe, ponieważ okazało się, że ta osoba nie jest na stałe zameldowana, która rzekomo przeszkadza temu obywatelowi. Nie było również tam wezwań bezpośrednich co do zakłócenia miru domowego, bo takich zjawisk nie było. W związku z tym procedowanie i dochodzenie przedłużało się szczególnie, że skarżący się obywatel w przesłuchaniach Straży Miejskiej dwukrotnie zmienił swoje zeznania. W związku z powyższym Straż Miejska miała prawo przedłużyć to dochodzenie i na to się skarży obywatel, przy czym sam nie chce zgłosić sprawy do sądu i sprawa jest nadal procedowana, aczkolwiek wobec takiej sytuacji bardzo mało konkretnej tej skargi Komisja: 4 głosami za i 1 wstrzymującym się postanowiła wnioskować o nieuwzględnienie tej skargi, przy czym ta sprawa nadal w Straży Miejskiej się toczy, więc chociażby dlatego trudno nam było opowiedzieć się za skargą, a na dzień dzisiejszy nie ma podstaw, aby Jego skargę realnie, jak wynika z obszernych wyjaśnień Straży Miejskiej, uwzględniać. W związku z tym Komisja rekomenduje nieuwzględnianie skargi tego obywatela.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – za wnioskiem Komisji

- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 336/19

Wyniki głosowania: za – 22, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/349/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/349/19>

40. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Komendanta Straży Miejskiej Wrocławia – druk nr 340/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Jest to skarga dosyć ogólna, bo po pierwsze Skarżący skarży się na to, że na budowach jest duże zapylenie przy różnego typu tarciach, piłowaniach. Po drugie, że pojazdy wyjeżdżające z budowy nie są zatrzymywane przez Straż Miejską i nie są karane mandatami za to, że brudzą. Dalsza część skargi ma charakter uwag tego typu, że ulica Świdnicka i ulica Piłsudskiego została zdegenerowana ekonomicznie i trzeba to naprawić, że nie podoba mu się funkcjonowanie Rynku i tego typu podobne uwagi. W odpowiedzi Prezydent przesłał pismo wyjaśniające, że polityka miejska polega na realizowaniu poszczególnych strategii, uchwał miejskich w stosunku do tych właśnie obszarów, które on podnosi. Co do zapylenia na budowach dotyczy to przede wszystkim Powiatowego Nadzoru Budowlanego i Straży Miejskiej nic do tego, nie jest kompetentna w tej sprawie. Natomiast co do zabrudzenia dróg przez pojazdy wjeżdżające z budowy, to Straż Miejska informuje, że nie ma prawa zatrzymywania pojazdów. Nie może zatrzymać pojazdów. Zarazem przepisy mówią wyraźnie, że odpowiada za brudzenie ten, kto zanieczyszcza, czyli kierowca, ale Straż Miejska ma inne metody, bo może zwrócić się do zarządcy terenu, który odpowiada za to, żeby było czysto wokół i takie działania Straż Miejska podejmuje, i jak Państwo może obserwujecie, ja widzę wyraźnie, że są w tym względzie postępy, ponieważ takich zabrudzeń jest rzeczywiście coraz mniej. Do tych ogólnych skarg trudno się ustosunkowywać, ponieważ są to takie luźne uwagi rzucane na papier przez osobę i tak sobie obywatel to wyobraża, ale jak gdyby trudno powiedzieć, aby polityka miasta była w tym przypadku jakaś chaotyczna. Można się tu nie zgadzać, ale on tutaj podaje taką totalną krytykę, co się w niektórych miejscach miasta dzieje. W związku z powyższym Komisja stwierdziła, że: 4 głosami za i przy 0 wstrzymujących się, aby tej skargi obywatela nie uwzględniać, aczkolwiek zawsze w każdej skardze, jak i w tej, są pewne takie znamiona, co obywateli boli, niekoniecznie muszą mieć rację, ale zawsze z tego trzeba wyciągać również jakieś wnioski do pracy miasta.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 340/19

Wyniki głosowania: za – 23, przeciw – 0, wstrzymało się – 1

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/350/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/350/19>

41. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Dyrektora Centrum Kształcenia Ustawicznego we Wrocławiu – druk nr 339/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Komisja rozpatrzyła skargę na Dyrektora Centrum Kształcenia Ustawicznego. W tej skardze firma, która przegrała przetarg, chociaż ten przetarg nie musiał być organizowany, bo dotyczył on kwoty, którą nie są objęte przetargi, ale Centrum Kształcenia Ustawicznego chciało zrobić to porządnie i rozpisało przetarg. Wcześniej próbowało szukać to w postaci zapytań ofertowych. Szkolenie dotyczyło RODO. Nie było takich firm. Zgłosiły się dwie firmy, przy czym jedna zaproponowała cenę 22 000 PLN – to ta, która się skarży; drugą oferta wynosiła 90 000 PLN – to ta, która wygrała. Kryteria były następujące: 50 % – waga za kryterium, 30 % – cena i 20 % – doświadczenia i rekomendacje. Wybrano tę droższą ofertę, dlatego że była ona sporządzona bardzo solidnie i bez błędów, i choć była droższa, to ta tańsza oferta miała liczne błędy formalne i w szkoleniu tym ta firma powoływała się na zupełnie zmienione dzisiaj przepisy, więc chociażby ona była nawet za darmo, to komisja konkursowa nie mogła jej uwzględnić, i to Centrum Kształcenia Ustawicznego bardzo dokładnie wyszczególnia. Zresztą nam było trudno wdawać się w te sprawy, bo nie jesteśmy w tej sprawie do końca kompetentni. Jeżeli to byłby czysty przetarg, to niech do komisji przetargowej idzie, do góry się skarżyć, prawda, ale to był trochę taki przetarg zrobiony, żeby było dobrze, tak bym powiedział. W związku z tym Komisja postanowiła: 3 głosami za, 0 [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny] nie uwzględniać skargi tej spółki i taką propozycję rekomenduje Radzie Miejskiej.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – bez opinii

- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji

- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji

- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

Dyskusja:

Radny Andrzej Kilijanek: Chciałbym dostrzec jakby tutaj pozytywną kwestię Centrum Kształcenia Ustawicznego, mianowicie przeprowadzili przetarg pomimo tego, że forma pozwalała tego nie zrobić, w przeciwieństwie do chociażby tego sławnego szkolenia w Kudowie-Zdroju, więc to jest ta pozytywna rzecz, która się zadziała w Urzędzie. Natomiast, po pierwsze nie jesteśmy jako Rada Miasta kompetentni do tego,

żeby podważać decyzję komisji przetargowych — to jest pierwsza rzecz. Rzecz druga jest taka, że trudno dyskutować z błędami formalnymi. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Zresztą Pani Dyrektor przedstawiła bardzo dokładne i wyczerpujące wyjaśnienia na temat przeprowadzenia tego konkursu.

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 339/19

Wyniki głosowania: za – 18, przeciw – 1, wstrzymało się – 5

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/351/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/351/19>

42. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi na Dyrektora Zarządu Cmentarzy Komunalnych we Wrocławiu – druk nr 371/19

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Obywatelka skarży się na Dyrektora Cmentarzy Komunalnych, [...] W związku z powyższym po rozpatrzeniu tej skargi Komisja w głosowaniu: 5 głosów za, 0 wstrzymujących się i 0 przeciw, czyli jednogłośnie postanowiła tej skargi skarżącej się osoby nie uwzględniać, aczkolwiek można powiedzieć, że sprawa jest przykra. No tak wygląda to od strony prawnej.

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – bez uwag

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 371/19

Wyniki głosowania: za – 23, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/352/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/352/19>

Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Czesław Cyrul: Wysłała Pani[red. — Skarżąca obecna podczas posiedzenia Rady], ale muszę się ustosunkować. [...] W związku z powyższym Komisja rekomenduje nieuwzględnianie tej skargi.

43. Projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia wniosku o zmianę uchwały nr XLVII/1094/17 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 października 2017 roku w sprawie ustalenia cen za usługi przewozowe świadczone środkami lokalnego transportu zbiorowego organizowanego przez Gminę Wrocław oraz sposobu ustalania wysokości opłaty dodatkowej i manipulacyjnej – druk nr 341/19

Opinie klubów:

- **Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości** – bez opinii
- **Klub Radnych Koalicyjny Klub Obywatelski** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych .Nowoczesna** – za wnioskiem Komisji
- **Klub Radnych Sojusz dla Wrocławia** – za wnioskiem Komisji

Opinie komisji:

- **Komisja Statutowa** – [red. – zapis dźwiękowy nieczytelny]

Głosowanie w sprawie przyjęcia projektu uchwały – druk nr 341/19

Wyniki głosowania: za – 16, przeciw – 0, wstrzymało się – 7

W wyniku głosowania **uchwała nr XIII/353/19** Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 5 września 2019 r. została przyjęta.

<http://uchwaly.um.wroc.pl/uchwala.aspx?numer=XIII/353/19>

V. Głosowanie nad wydaniem obwieszczenia w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały nr XXVI/276/96 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 17 maja 1996 r. w sprawie przyjęcia Statutu Wrocławia w brzmieniu uzgodnionym z Prezesem Rady Ministrów

Głosowanie nad wydaniem obwieszczenia

Wyniki głosowania: za – 22, przeciw – 0, wstrzymało się – 0

W wyniku głosowania obwieszczenie zostało wydane.

VI. Przyjęcie protokołów sesji nr X/19, XI/19 i XII/19.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Łukasz Olbert: W związku z brakiem zastrzeżeń protokoły X, XI i XII sesji uważam za przyjęte.

VII. Interpelacje i zapytania.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Łukasz Olbert: Zgodnie z informacją otrzymaną od Prezydenta Wrocławia udzielono odpowiedzi na wniesione interpelacje i zapytania następujących Radnych:

Radnego Michała Kurczewskiego w sprawach:

- kontroli oraz wydania nakazu przeprowadzenia prac zabezpieczających wieży ciśnień na Karłowicach zlokalizowanej przy ul. Wacława Berenta;
- informacji na temat harmonogramu działań zmierzających do modyfikacji oświetlenia w obrębie trzech ulic: Stoczniowej, Zatorskiej, Księżycowej;
- przeanalizowania możliwości wdrożenia w Centrach Obsługi Mieszkańca Gminy Wrocław projektu: DEAF WORK. Model zwiększenia dostępu do zatrudnienia głuchych – filmów w języku migowym dla osób głuchych;

- informacji dotyczącej sposobu korzystania z zabytku oraz obowiązku przeprowadzenia ewentualnych prac konserwatorskich w określonym terminie, które zostały zapisane w umowie na sprzedaż przez Gminę Wrocław budynku po dawnym Centrum Kultury Agora przy pl. Piłsudskiego 2–4 we Wrocławiu Spółce z grupy Citronex;
- przeprowadzenia przeglądu oraz naprawy ławek w Parku Stanisława Staszica we Wrocławiu;
- planów względem przeznaczenia budynku szkoły, planów dotyczących remontów/inwestycji oraz udostępnienia umów wynajmu powierzchni Spółce z o. o. na terenie gminnych nieruchomości przy Zachodniej we Wrocławiu;
- przeprowadzenia prac porządkowych na skwerze w rejonie ulic: Glinianej, Łódzkiej i Gajowej oraz objęcie go regularną opieką;
- listy niezrealizowanych projektów, które wygrały w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego/Zielonego WBO za lata 2013–2017;
- informacji dotyczącej nasadzeń w ramach akcji 100 ulic na 100-lecie Niepodległości;
- założonych strat czasowych dla komunikacji samochodowej oraz korzyści dla komunikacji zbiorowej w związku z niedawnym wydzieleniem buspasów — Podwałe, Grabiszyńska, Krakowska;
- zmiany terminu realizacji zadania: „Remont torowiska ul. Żmigrodzkiej, na odcinku od skrzyżowania z ul. Bałtycką do skrzyżowania z ul. Broniewskiego”;

Radnej Jolanty Niezgodzkiej w sprawie:

- działek na Kępie Mieszczańskiej należących do Agencji Mienia Wojskowego;

Radnego Mirosława Lacha w sprawach:

- ochrony jakości powietrza we Wrocławiu;
- sprawie pomniejszenia terenu ROD „Storczyk” Wrocław, ul. Grota Roweckiego;
- realizowanej inwestycji przy ul. Szarych Szeregów we Wrocławiu;
- zachowania miejsca pod tereny zielone w północnej części obszaru w rejonie ulic: Paczkowskiej i Hubskiej we Wrocławiu;
- realizowanej inwestycji przy ul. Terenowej we Wrocławiu;
- samowoli budowlanych we Wrocławiu;
- zalegalizowanej samowoli budowlanej przy ul. Szarych Szeregów we Wrocławiu;
- drogi osiedlowej na odcinku przy ul. Czerniawskiej, pomiędzy ul. Strońską a ul. Wandy Rutkiewicz;
- ochrony jakości powietrza we Wrocławiu;

Radnego Dariusza Piwońskiego w sprawie:

- przywrócenia przejazdu przez Leśnicę autobusu linii 923;

Radnego Michała Piechela w sprawach:

- skrzyżowania ul. Bystrzyckiej i Balonowej przy przejeździe kolejowym;
- budowy ronda na skrzyżowaniu ulic: Królewieckiej, Maślickiej i Bardzkiej;
- kamienic przy ul. Pułaskiego;
- wykonania ekranów akustycznych wzdłuż torów kolejowych przy ul. Bystrzyckiej, na wysokości ul. Tańskiego;

Radnych: Doroty Galant, Tadeusza Grabarka, Jolanty Niezgodzkiej, Magdaleny Razik-Trziszki i Piotra Uhlego w sprawie:

- zwiększenia intensywności działań Gminy Wrocław przeciw nienawistnym napisom w przestrzeniach publicznych;

Radnego Roberta Grzechnika w sprawie:

- kosztów powołania wrocławskiego Rzecznika Pasażera;

Radnego Janusza Chudzika w sprawach:

- inwestycji na obszarze ROD „ Pod Wiśniami” przy ul. Powstańców Śląskich;
- oświetlenia ulicy Zielnej;
- zmiany organizacji ruchu na skrzyżowaniu Grabiszyńska — Pereca;

Radnej Edyty Skuły w sprawach:

- utworzenia parku kieszonkowego;
- uporządkowania i utwardzenia terenu przy boisku na ul. Strachowskiego 53;

Radnego Łukasza Olberta w sprawie:

- zasad wyboru kolejnych najemców dla zwalnianych lokali mieszkalnych w zasobie TBS Wrocław;

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Łukasz Olbert: Do Biura Rady Miejskiej wpłynęły interpelacje i zapytania następujących Radnych:

Radnego Michała Kurczewskiego w sprawie:

- informacji o instalacji/budowie paczkomatów na terenie nieruchomości w ramach zasobów Towarzystwa Budownictwa Społecznego Wrocław spółka z o.o. w roku bieżącym oraz w 2020 roku;

Radnego Roberta Grzechnika w sprawie:

- działań dyskryminujących kierowców samochodów spalinowych przez wyznaczanie buspasów;

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Łukasz Olbert: Czy mają Państwo uwagi do udzielonych odpowiedzi?

VIII. Wolne wnioski i oświadczenia.

Radny Andrzej Kilijanek: Dziękuję za dzisiejszy dzień, za dzisiejszą żywiołową debatę. Z przykrością zauważam, że jednak debata na temat apelu, która miała nie być polityczna, przerodziła się we wściekły atak na Rząd, niestety, za sprawą Radnego Tomasza Hanczarka, którego już dzisiaj tutaj niestety nie ma. Poszedł do domu, misję wykonał, nie trzeba zostawać do końca sesji. Szkoda. Do zobaczenia za miesiąc.

Radny Piotr Maryński: Ja powiem w ten sposób. Żałuję, że tutaj Pani Wiceprzewodniczącej nie ma, bo chciałbym jakby zachęcić ją do bardziej wnikliwego zapoznania się z dokumentem *Polityka energetyczna Polski do 2040 roku*, bo tam nie ma tylko mowy o węglu, ale także o innych kwestiach, a widzę, że Pani Wiceprzewodnicząca zechciała zerknąć na swoim urządzeniu takim dość mobilnym, niewielkim, być może nie było wszystkiego widać. To ja będę miał taki apel, ja może prześlę, jeżeli ten dokument jest trudno dostępny, żeby Prezydium Rady jakby zechciało rozesłać do wszystkich Radnych albo linka, albo samą tę *Politykę energetyczną Polski*, ten dokument, bo jeszcze może będziemy mogli coś do niego ciekawego wnieść. Zatem zachęcam do czytania całego dokumentu. Dziękuję uprzejmie.

Radny Robert Pieńkowski: Chciałbym podziękować również wszystkim Radnym płci obojga, którzy uczestniczą w tej sesji i zabierają głos, używając merytorycznych dokumentów, pamiętając o tym, że żyjemy w kraju demokratycznym, pluralistycznym, w którym mieszkamy różne poglądy. Warto rozmawiać, warto się nawzajem przekonywać bez używania jakichś, powiedzmy, aktorskich trików, gestów, zachowań, no bo one nas za bardzo do celu nie przybliżają poza ewentualnie rozbudzaniem emocji, rozdrażnianiem osób po drugiej stronie Sali Sesyjnej. Tak więc jeszcze raz szczególnie dziękuję wszystkim tym, którzy potrafią słuchać, potrafią rozmawiać, potrafią argumentować.

Ja chętnie zawsze dam się przekonać każdemu, który potrafi to zrobić. Dziękuję za uwagę, tyle miałbym do przekazania.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia Łukasz Olbert: Dziękuję. Więcej wniosków nie widzę. Zatem zamykam trzynastą sesję Rady Miejskiej Wrocławia.

Przewodniczący	Wiceprzewodniczący	Wiceprzewodniczący
Rady Miejskiej Wrocławia	Rady Miejskiej Wrocławia	Rady Miejskiej Wrocławia
Jarosław Charłampowicz	Bartłomiej Ciężyński	Łukasz Olbert

Protokół sporządziła:

Agnieszka Zaborowska